

Emil PROȘCAN

BLOC NOTES

Ziua de naștere a Poetului

Mă număr printre cei care au avut privilegiul de a-l cunoaște pe Adrian Păunescu. În ceea ce privește relația noastră eu existat două feluri de cunoaștere: Prima prin cărțile sale, Cenaclul Flacăra și permanenta luptă de promovare a valorilor. Citeam, îl ascultam, îl descopeream, mă descopeream... Din ceea ce vedeam și știam, la fel ca mulți tineri din acele vremuri, am început să înțeleg altfel multe lucruri despre zâmbet, lacrimă, patriotism, dragoste, ură, viață... Pentru mine și prietenii mei Adrian Păunescu însemna o lume, un univers în care descopeream adevăruri esențiale. Frumoase sau urâte! Poetul era un munte ce reverbera viața și fantastica frumusețe a libertății! Se spuneau și lucruri rele despre Adrian Păunescu (detractorii nu ne-au lipsit niciodată!), dar noi îi învățam pe de rost poeziile, îi fredonam cântecele și alergam în întâmpinarea nopților albe ale Cenaclului Flacăra pentru a ne primi porția de drog a libertății. Acesta era pentru noi adevăratul Adrian Păunescu.

A doua cunoaștere a început în momentul când ne-am văzut față în față, și ne-am vorbit. Frânturi din prima cunoaștere se suprapuneau peste aceasta și-mi dădeau revelația de a descoperi un OM a cărui conștiință reverbera într-o multitudine de oglinzi interioare. Trăiam cu fiecare moment al acestei a doua cunoașteri o revelație! De câte ori sunt cu tristețea sau cu singurătatea mea, am senzația că vorbesc cu spiritul său și că multe gânduri vin de acolo, din universul Adrian Păunescu. Întâmplarea, nesperată, de a ne fi cunoscut, nu a fost una „de suprafață”; și nu mă refer, când spun asta, doar la multele discuții telefonice, la faptul că mi-a fost oaspete, că i-am fost oaspete, nici la multele ore și chiar zile petrecute împreună. Mi-au rămas în minte, pentru totdeauna, momentele de înaltă vibrație când maestrul îmi recita, cu glasul său baritonal, tremurat sub străfulgerarea unei lacrimi, despre nedreptățile din viața noastră, a oamenilor, dar și despre speranțe și idealuri.

Spun toate astea pentru că Adrian Păunescu reprezintă copilăria și adolescența noastră, „dulcea, galbenă lumină” a gutuilor din colind și miracolul din „Flacăra” lui.

Plecarea sa, dincolo de faptul că este o mare nedreptate, este și o mare pierdere pentru noi toți. Multe anotimpuri au rămas netrăite, multe cărți au rămas nescrise, multe cunoașteri s-au amânat, multe libertăți sau iubiri s-au risipit...

Pe 20 iulie, noi, cei care îl purtăm în cuflet ne vom strânge într-o tavernă a inimii, să încercăm să dăm rost și zâmbet zilei de naștere a Poetului! Îți mulțumim, Doamne, pentru că a existat și va exista!

Geneză

La început totul era în fiecare om, ca orice naștere. Pământul nu se împărțea nimănui - averea, bogăția erau în cuprinsul privirilor ce se întrețâiau ca niște mâini mereu întinse în taina îmbrățișării. Așa era dragostea atunci, ca la orice naștere. Întrepătrunderile se îndrăzneau, nu exista părăsire și nici întoarcere, diminețile și anotimpurile se roteau, oamenii se prindeau în acest cerc și prin mâinile lor atingerile alergau de la unul la altul precum florile și strigătul culorilor din semințe. Așa era la început...

Acum toții oamenii au un gol în golul din suflet și-l poartă cu grija latentă de a nu-l trezi. Lângă el ne-am născut eu, tu, ei... Câmpurile sunt pentru ca noi să ne adunăm acolo, să ne părăsim casele și umbrele precum iarba mărimea de gânduri a copacilor. În ziua în care o să simțim chemarea uriașului trup ce vom fi, mâinile oamenilor se vor ridica spre Cer precum lumina unui cor de lacrimi. Între Dumnezeu și noi toate lucrurile au importanță. Tu ce mai faci Ioane?

Toți oamenii au în ei un gol unde speranța stă la priveghi. Așa e peste tot... Cerul albastru din mări și oceane, același gust sărat precum lacrimile se ascunde în fiecare, mințim cu zâmbet frumos arcuit și mers circular desenând false plecări și întoarceri. În fiecare om e un gol precum o gară în care avem libertatea să căutăm un pretext; seara ni-l așezăm sub pernă așteptând sânzienele.

În fiecare om sunt toate anotimpurile iar cel de afară seamănă cu privirea ta atunci când te strig...

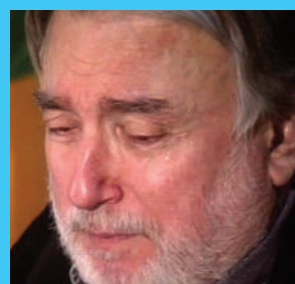
Precum păsările călătoare e golul din mine!

REMEMBER

Adrian Păunescu

Pag.
3

LECTURI DIN LITERATURA UNIVERSALĂ

Pag.
5

ANTICARIAT

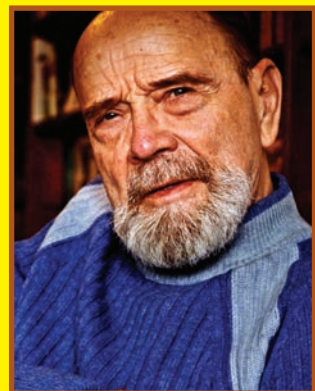
Ana BLANDIANA

POEZII

Pag.
11

Pag.
13

Ovidiu Ghețaru în FELIX CLIPA

Cristina
BÎNDIU

ANTOLOGIE FEREASTRA

Pag.
28

Limba română este spațiul în care mă simt bine. Voi scrie în românește pentru că așa m-am născut și așa voi muri, vorbind și scriind „pe limba sufletului meu”. Și marii oameni de cultură români care au trăit departe de țara în care s-au născut, au scris în limba lor. Emil Cioran a renunțat la limbă, poate că i-a fost ușor și poate a gândit că astfel va pătrunde mai repede în literatura universală. A riscat, dar a avut timp și a reușit. Și-apoi, limba română mi se pare atât de cantabilă, expresivă, se pretează foarte bine poeziei, eseului. Limbă romanică. Înainte de a părăsi țara, nepoțica mea a cântat pe scena școlii acompaniindu-se la chitară, „Limba noastră”. Și acum îmi sună în urechi cântecul și cuvintele lui Alexei Mateevici: „Limba noastră-i o comoară/ În adâncuri înfundată/ Un șirag de piatră rară/ Pe moșie revărsată. (...) Limba noastră-i limbă sfântă,/ Limba vechilor cazanii,/ Care-o plâng și care-o cântă/ Pe la vatra lor țărâni...”

(Dintr-un interviu realizat de **Ionuț DUȘCĂ**)

„Munca este legea lumii moderne”

Munca este definită ca o activitate fizică sau intelectuală, făcută pentru a crea bunuri materiale și spirituale. Exersată din copilărie și mai departe pentru formarea personalității și a identității adultului, ea ocupă locul cel mai important în viața omului. Munca este o condiție a existenței, dar și o dovadă a sănătății noastre fizice și sufletești. Rostim rugăciuni pentru sănătate, ne dorim sănătate pentru a putea munci. Omul harnic este pregătit în orice moment pentru muncă. Astfel el ajunge să fie mulțumit și să se bucure de ceea ce a realizat, iar momentul cel mai fericit este tocmai cel al muncii împlinite. „Plăcerea serviciului aduce perfecțiune muncii”, spunea **Aristotel**, după cum, invers, perfecțiunea muncii aduce mulțumire și plăcere.

Chiar dacă munca pretinde efort, ea nu constituie o povară a vieții, fiindcă ea angajează omul spre un scop creator, care pe măsură ce este împlinit, aduce satisfacția materială dar și pe cea sufletească. Fiind condiția esențială a vieții, munca este sfântă ca viața însăși, fiindcă ambele au origine divină, iar Dumnezeu binecuvântează totdeauna munca cinstită. Ea trebuie pornită cu entuziasm, făcută cu plăcere, nu în zadar **Confucius** medita: „Dacă îți place ceea ce faci, niciodată nu va fi o muncă”, a se înțelege - trudă. Sau, în exprimarea Academicianului **Grigore C. Moisil**: „Munca este o pedeapsă, numai dacă omul nu se află la locul potrivit, dacă face altceva decât îi place”.

Efortul fizic sau intelectual făcut în vederea atingerii unui scop este virtutea ce dă sens și bucurie vieții, pe când lenea este o patimă ce degradează sufletul, considerată a fi un simptom al patologiei psihice și spirituale. Munca însă trebuie făcută cu cap, adică fără a ajunge la surmenaj, la robotizare; să fie aleasă conform aptitudinilor fiecăruia, să nu ocupe prea mult timp pentru a nu deveni „din subiect obiect”, adică o rutină obositoare; după cum spunea filozoful și scriitorul **Emil Cioran**; să nu ajungi la sfârșitul ei obosit în așa hal încât să nu dorești altceva decât să dormi; să existe și un timp liber pentru a ne pune întrebări, a gândi, a contempla ceva, a iubi sau a ne îndeletnici cu deale artei, a avea timp și pentru prieteni. Înțeleptul **Aristotel** spunea: „Muncim ca să ne câștigăm timpul nostru liber”.

Emil Cioran, căruia nu toți îi înțeleg sau îi acceptă integrala analizei sufletești, era conștient de necesitatea unei părți a timpului atribuit ție însuși și exprima părerea sa: „Munca susținută și neîncetată tâmpește, trivializează și impersonalizează. Ea deplasează centrul de preocupare și interes din zona subiectivă într-o zonă obiectivă a lucrurilor, într-un plan fad de obiectivitate. Omul nu se interesează atunci de destinul său personal, de educația lui launtrică, de intensitatea unor fosforescențe interne și de realizarea unei prezențe iradiante, ci de fapte,

de lucruri. Munca adevărată, care ar fi o activitate de continuă transfigurare, a devenit o activitate de exteriorizare, de ieșire din centrul ființei. Este caracteristic că în lumea modernă munca indică o activitate exclusiv exterioară. De aceea, prin ea omul nu se realizează, ci realizează.” A se înțelege că munca adevărată ar necesita nu numai munca „exterioară” ci și cea din interiorul ființei noastre.

Munca nu trebuie să fie monotona și pentru aceasta trebuie făcută cu capul și cu inima, deopotrivă. Un exemplu edificator a dat cineva cu deținuții din romanul lui **F.M. Dos- toievski - Amintiri din cartea morților** - care își ispășeau pedeapsa, mutând stereotip, fără nici un rost, nisipul dintr-o parte în alta ... Monotonie, constând în executarea unui gest inutil, repetitiv, fără plăcere, poate ucide ființa. Un romancier american spunea: „Feriți-vă de monotonie, este mama tuturor păcatelor mortale”. Cioran mai afirma - și pe unii i-a speriat formula - că „Munca este un blestem”. Cu adevărat, munca este blestemul divinității, fiindcă omul ar fi putut trăi și altfel, fără efortul de a-și produce cele necesare; Dumnezeu ar fi putut face ca omul să se hrănească fără să muncească, însă a considerat că nu i-ar fi folosit o astfel de viață. Dumnezeu, cu judecata Sa, a lăsat ca bucuria să vină în urma osteneții. Canonul primit de Adam de la Dumnezeu, atunci când a căzut în păcat a fost: „Blestemat va fi pământul pentru tine! Cu osteneală să te hrănești din el în toate zilele vieții tale” (cf. **Facerea** 3,17).

Înțeleptul **Solomon** spune că „cea mai scumpă comoară pentru un om este munca” (cf. **Pilde** 12, 27), iar hârnicia este socotită o virtute, fiindcă odată pus în această stare, omul trebuie să se ostenească muncind, fără a ajunge la surmenaj. Munca făcută rațional și cu tragere de inimă nu îmbolnăvește niciodată, ci din contră, mișcare fiind, ea contribuie la sănătatea noastră.

Unii oamenii însă, greșesc neglijând odihna. În **Facerea** lumii se spune: „... Și a sfârșit Dumnezeu în ziua a șasea lucrarea Sa, pe care a făcut-o; iar în ziua a șaptea S-a odihnit de toate lucrurile Sale pe care le-a făcut. Și a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o, pentru că într-însa S-a odihnit de toate lucrurile Sale pe care le-a făcut și le-a pus în rânduală” (**Facerea** 2, 1-3). Alții se zăpăcesc, mintea li se împrăștie, o iau razna cum se spune, încercând să facă mai multe lucruri deodată, când normal ar fi să termine lucrul început, astfel mintea se curăță, se odihnește și omul poate începe altceva.

Există și aspectul tragic al zilelor noastre. Din cauza lipsei de ocupație, adică în lipsa muncii, mulți ajung să se îmbolnăvească, depresia fiind una dintre bolile des semnalate. Este situația actuală a tinerilor care nu au locuri de muncă. Despre „o generație pierdută, lipsită

de perspective” vorbește un jurnalist, și înclin să-i dau dreptate. La ce mai folosesc diplomele de studii superioare când nu te poți folosi de ele?

Mihai Eminescu, la vremea sa, scria: „Munca este legea lumii moderne ... temeiul unui stat e munca ... bogăția unui popor nu stă în bani, ci iarăși în muncă ... Fiecare, și mare și mic, datorește un echivalent de muncă societății în care trăiește.” Da, munca a fost și rămâne legea lumii, numai că astăzi ai o diplomă, ai mintea, sufletul și trupul pregătit pentru muncă, pentru această datorie, dar buzunarele celor care ar trebui să o primească sunt cusute. Trăim într-o societate care ne îndeamnă să consumăm permanent, consumul este evaluat în bani, banii se obțin prin muncă, munca ne hrănește, munca ne îmbogățește, munca ne fericește, ca atare societatea datorează omului posibilitatea de a munci. Dar, nici studiile superioare, nici supercalificarea nu le oferă tinerilor această posibilitate, nu ajută la reducerea șomajului. Unii tineri se angajează pe posturi care nu corespund studiilor făcute, calificării lor, alții nu găsesc nici astfel de posturi. Cuvântul „Job” s-a internaționalizat, a ajuns un cuvânt prețios și este rostit ca o rugăciune de către tinerii veșnic în căutarea lui.

Poate ar fi momentul unei reevaluări serioase și grabnice a situației și găsirea tot atât de grabnică a soluției? Societatea modernă a suferit o mare schimbare și este necesară găsirea soluțiilor, cu scopul ajungerii la un viitor umanizat și a nu lăsa ca timpul să sacrifice generații întregi. Sărăcia, dar și lăcomia creează pauze, pauzele duc la degradarea societății. Poate oamenii adunați pe specialități vor putea gândi și găsi soluții, dacă elitele politice ale lumii nu o pot face?

Viața tinerilor este prea prețioasă pentru a se permite cuiva a o neferici. Timpul este dăruit fiecăruia de Dumnezeu și timpul risipit în zadar nu poate fi răscumpărat niciodată. Iată de ce mă trec fiorii gândind la această „generația pierdută”. Și cred că ea va fi cu adevărat pierdută, în cazul în care nu se va găsi o soluție salvatoare și aceasta cât de curând posibil.

A apărut „Articole, eseuri” (volumul III), de Vavila Popovici

Se pot face comenzi la adresa:
www.createspace.com/4347993

Adrian Păunescu - 70

„Măgă terestră, nu stea”

Sala e goală; pe scenă doar șoapte... Undeva, foarte departe, pe locul cu numărul infinit, Dumnezeu așteaptă să înceapă spectacolul. Umbrele alunecă, se preling pe pereții orbiți de lumina reflectoarelor, se înclină și se risipesc. Un afiș besmetic le fură numele: **Grigore Vieru, Tatiana Stepa, Fănuș Neagu, Adrian Păunescu...**

Hoțul de Timp râde în culise; se face, dintr-o dată octombrie 2008. Vorbește Adrian Păunescu: „Sigur, aveam o mie de treburi importante de făcut, dar când am auzit că astăzi, la Mizil, este o sărbătoare a culturii, nu puteam să nu fim alături de dumneavoastră...”

Trece o clipă... un an... E 2009, tot octombrie. Poetul privește peste umăr: „Anul trecut eram mai mulți, mai ales prin valorile care erau lângă noi, și nu realizăm că sunt lângă noi. Așa e făcută ființa noastră, să înțeleagă evenimentele abia după ce nu se mai pot repeta. Dar viața valorilor este infinită. Și, poate, asta ar fi una din definițiile culturii: puterea de a semăna azi și de a aștepta recolta cine știe când.”

Cuvintele pălpăie în ecoul unei mărturisiri: „Sunt nedormit dar, așa cum mai spuneam, probabil că o să-mi fac toate porțiile de somn și toate părțile de concediu după moarte.” Rugat să recite, Adrian Păunescu lasă valurile mării să se rostogolească în clepsidra cu nisip a țărmlui nevăzut: „...Margine-mi este argila,/ lege de-asemena ea./ Sînt doar metalul în febră,/ mază terestră, nu stea. // Capăt al osiei lumii!// Rogu-te, nu osîndi! / Vine cîndva și odihna// ce ispășire va fi!// Vine cîndva și odihna/ ce ispășire va fi/ anilor, aprigei sete,/ febrei de noapte și zi.” (**Lucian Blaga - Noapte la mare**). Afară frunzele risipesc cerul peste oraș...

E 2013, sau - cine știe? - poate este eternitatea. Adrian Păunescu a împlinit 70 de ani. Pe banda magnetică a memoriei lumii, glasul poetului continuă să recite...

Biet nemuritor la zidul morții

Numai viteza mă mai ține viu
Și sclav măreț acelorași proporții,
Să mă opresc, n-am dreptul nici să știu
Că sunt alergător la zidul morții.

N-am timp la zidul morții să m-așez,
Și combustibil am, de nicăierea,
Probabil unii cred că și trișez,
Dacă, de-o viață, îmi refuz căderea.

N-am mai dormit de când eram copil,
Cu-aceste roți, cu-această șa sunt una,
Iar dacă aș încetini, umil,
M-aș prăbuși din zid, pe totdeauna.

Distanțele pe care mi le-asum,
Paradoxal, sunt cele și rămase,
Pe zidul lentei morți, de-atâta drum,
Vehiculul mi s-a urcat în oase.

A mă mai crede liber, nu încerc,
În toată cursa asta nebunească,
Ființei mele, alergând în cerc,
Îi este interzis să se oprească.

Și, vai, în toată tragica belea,
Cobor și urc mereu aceeași pantă
Și nemurirea e o boală grea,
Un fel de plictiseală arogantă.

Destui își pot închipui că eu
Ador această-ntrecere vulgară,
Că-mi place tot acest absurd turneu
Pe zidul morții unui circ la țară.

Dar eu alerg, ca să nu mor, cumva,
Și înțeleg cu vrere vinovată
Că nu mai am puterea de-a pleca
De-aici, din zidul morții, niciodată.

Nu pot trăi, precum nu pot muri,
Nu mă opresc, precum m-alungă sorții,
Nu pierd nimic și nu pot birui,
Ca biet nemuritor la zidul morții.

Poetul

Aș sta, așa cu fața-n sus,
Lovit pieziș de vreme
Și-ncet ca un izvor supus
Ți-aș murmura poeme.

Și patul de sub șira mea,
Podeaua care-l ține,
Cu timpul s-ar dărăpăna
Și-n casă-ar fi ruine

Și peste molcomul prăpăd
Peste privirea-mi oarbă
Cu gura începând să văd
Eu, năpădit de iarbă,

Din somnul ca un trist magnet
Ce știe doar să cheme,
Ți-aș mai încredința încet
Mistere și poeme.

Albitul firii mele os,
Schiloadă chipăroasă,
Lovit de pietre dureros
Și mărunțit de-o coasă.

Ar face gura și-ar șopti
Despre ce e și nu mi-i
În veacul de schizofrenii
Pân-la sfârșitul lumii

Și dacă varul cel nestins,
Ce-i una cu folosul,
Cu cinic urlat dinadins
Mi-ar înghiți și osul,

Eu, tainic, blând și tutelar,
Călcând tăceri postume,
Din toți pereții dați cu var
M-aș reîntoarce-n lume,

Către o casă, unde-acum
Și moartea mai așteaptă,
Până să-nceapă tristul drum
De dincolo de șoaptă.

Să-ți spun că încă nu-i târziu.
Ruina e departe,
Iar eu cu inima te știu
Pe viață și pe moarte.

Aș sta aici, pe-acest prundiș
Pe care-mi este bine,
Ca vremii, pus hotar pieziș,
Să-mbătrânesc de tine.

Să-mi fugă oasele-n pământ
De parcă oase-aș plânge,
Să fiu doar calcar și cuvânt
Și-un ultim strop de sânge.

Călugăr

Doamne, fă-mă călugăr
Și cheamă-mă până la tine
Să-ți spun adevărul
Despre marele
dezastru pământesc.
Doamne, fă-mă călugăr.

Au fost hăituiți,
Au fost ofensați,
Dar călugării au totuși
O oarecare liberă trecere
La vămile cerului.

Undeva, la Cheia,
Am auzit eu că există
O scară de rășină de brad
Care ajunge până la tine, Doamne,
Lasă-mă să urc și să-ți spun.
Voi găsi-o chiar dacă
Nu e în evidența primăriei din Mîneciu
O voi găsi-o după miros,
După mirosul morților
După mirosul viilor,
După mirosul de tămâie.

O voi găsi-o și voi veni
Să-ți spun ce rău e pe pământ
Să-ți spun că-n luptele pentru dreptate
Dreptate a ieșit
Atât de zdrobitor victorioasă
Încât a devenit idee,
Nu mai are nici o realitate.

Doamne e nedrept totul,
Copiii nu mai au decât recreații și examene,
Ore de clasă nu mai sunt,
Bătrânii sunt puși la zid
Sub niște taloane de pensii
Care sunt trase din tunuri
Ale binevoienței generale.

În rest muncim până ne cad mâinile din umeri
Și nu mai știm pentru cine muncim
Mai ales că ei ne dau să facem
Lucruri pe care tot ei le considera inutile
Și ne reproșează nouă
Că facem lucruri inutile.

(Continuare în pag. 4)

(Urmare din pag.3)

Adrian Păunescu - 70

Dar, în fine Doamne,

primește-mă în audiență
Pe mine, călugărul cel mai limbut,
Al mănăstirii tale cu cinci continente.
Hai, Doamne, fi bun și primește-mă
Că, altfel, dacă întârzii,
Nu mai am pe unde urca
Vine omenirea flămândă
Să mănânce scara de rășină
Care duce la tine,

Doamne, fă-mă călugăr,
Fă-mă și ascultă-mă
La ora când mănăstirea ta
Cu cinci continente
Și cu patru miliarde de prăpădiți
Instalează ultimele arme
În clopotniță!

Pastel de toamnă

Pe muntele negru de frunza de vară
Te chem cu accent brumăriu să te sperii
Când spicul de toamnă dă-n spicele verii
Și cade lumina și trage să moară.

Și sunt întrebări prin natură puzderii
Și sfârâie ploaia dintâi ca o ceară
Și vara ne-nchide în toamnă afară
Femeie, bărbat sub pecetea tăcerii.

Aicea la munte mai poate să spere
Și cel care moare că moartea-i departe
Și noi să fugim și să scriem o carte
În ea cuprinzând ale toamnei mistere.

Că suntem în lume pe-acolo prin partea
Pe unde întârzie poșta și moartea.

Adio, vară!

Adio, vara pleacă-n ascunzișuri,
Noi suntem gata de-a cădea-ntr-o carte,
Și de-a mai lăcrima către pietrișuri,
De dor de tine și de dor de moarte.

Din fructe coapte picură alcoolul,
Nimic nu mai rămâne cum fusese,
Ce cosmic iese dintre ramuri golul
Penultimelor tragice regrese.

Și va veni și ultima rafală,
Dar nu-o vom apuca-o, nu e șansă,
Când în ninsoarea imaterială
Bolnavii lumii vor cădea în transă.

Ci noi atâta am putea decide,
Inconștienți și triști ca prima oară,
Prin fumurile toamnelor putride,
O carte pentru voi: adio, vară!

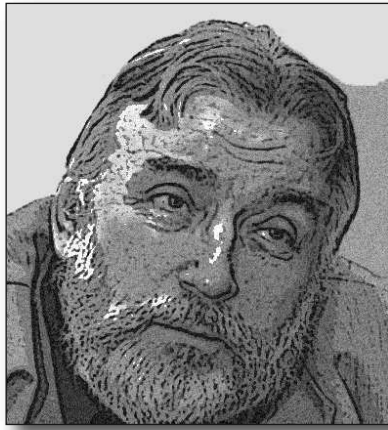
Bătrânul cerșetor

La colțul străzii e un cerșetor
Cu mâna-ntinsă, către-o altă lume
Decât aceea unde, fără nume,
El ispășeste răsul tuturor.

Adolescenții se mai țin de glume
Și-i pun în palmă semne de-ale lor,
El e bătrân și înțelegător,
Cu noi, cu toții, dar, cu cei mici, anume.

Și cineva observă, într-o doară,
Că el e-aici din vremuri de demult,
Imperturbabil, în acest tumult,
El, cerșetorul, a uitat să moară.

Sub zdreanța lui, minunea se-ntrupează,
În el e Dumnezeu, ce stă de paza.

Ediție

Iarba va fi
cea mai populară
ediție a mormântului meu.

Pacient la final de veac

Și află, doctore, c-aici mă doare,
Acolo unde geme-un colț de țară,
Acolo unde plînge fiecare
Ca națiunea noastră să nu moară.

Iar dacă e de completat o fișă,
Te rog, permite-mi să o scriu cu sînge,
Începătura bolii este grijă,
Am tricolorul ciuruit pe sînge.

Farmacopeea stă să se răstoarne
Asupra mea cu toate ale sale,
Dar eu port rana veacului în carne
Și am în splină țărâneasca jale.

Tăiați-mă de-a lungul și de-a latul
Și dumneata și ceilalți doctori, încă,
Apoi să-mi iscăliți certificatul
Că nu știți boala care mă mănâncă.

O, doamne, cum vă înșelați cu toții
Mi-e capul greu de fiecare veste
Și nici un minister al sănătății
De folosință, astăzi, nu-mi mai este.

Sînt numai un creion care își scrie
Problema țării lui, încă o dată,
Și-și copiază pe curat, târzie,
Această dulce țară zbuciumată.

Deci, doctore, acestea se întâmplă,
Acestea să le afle telegraful,
Mă trage mîlul veacului de tâmplă
Din care nu vreau să se-aleagă praful.

Mai am în mine bucurie multă,
Mai am în mine dorul de-a vă spune
Că nu doar voi, ci alții mă ascultă,
Să vadă dacă am cuvinte bune.

Da nici de sanatoriu nu m-apropii
Că n-aveți voi rezervă pentru mine
Eu sunt bolnav de soarta Europei
Și Pacea doarme-n inimă la mine.

Încolo, cîte-o tuse, cîte-o gripă,
Dureri de șale, șoc de șapte arte,
Artrită la picior și la aripă
Și, mai ales, în tot, un pic de moarte.

Pluton

Aștept primăvara:
vreau să fiu dus de un pluton suav
la primul zid și împușcat cu muguri
și când voi muri să-mi înflorească toate rănile,
să vină toate albinele la rănile mele
și să mă transporte pe aripi
către tărâmul de polen unde merită să ajung
cu flori cu tot, cu tristețe cu tot,
cu primăvară cu tot,
acum și-n veacul vecilor.

Repetabila povară

Cine are părinți, pe pământ nu în gând
Mai aude și-n somn ochii lumii plângând
Că am fost, că n-am fost, ori că suntem cumînți,
Astăzi îmbătrânind ne e dor de părinți.

Ce părinți? Niște oameni ce nu mai au loc
De atâția copii și de-atât nenoroc
Niște cruci, încă vii, respirând tot mai greu,
Sunt părinții aceștia ce oftează mereu.

Ce părinți? Niște oameni, acolo și ei,
Care știu dureros ce e suta de lei.
De sunt tineri sau nu, după actele lor,
Nu contează deloc, ei albiră de dor
Să le fie copilul c-o treaptă mai domn,
Câtă muncă în plus, și ce chin, cât nesomn!

Chiar acum, când scriu, ca și când aș urla,
Eu îi știu și îi simt, pătimind undeva.
Ne-amintim, și de ei, după lungi săptămâni
Fii bătrâni ce suntem, cu părinții bătrâni
Dacă lemne și-au luat, dacă oasele-i dor,
Dacă nu au murit triști în casele lor...
Între ei și copii e-o prăsilă de câini,
Și e umbra de plumb a preazilnicei pâini.

Cine are părinți, pe pământ nu în gând,
Mai aude și-n somn ochii lumii plângând.
Că din toate ce sunt, cel mai greu e să fii
Nu copil de părinți, ci părinte de fii.

Ochii lumii plângând, lacrimi multe s-au plâns
Însă pentru potop, încă nu-i de ajuns.
Mai avem noi părinți? Mai au dâșii copii?
Pe pământul de cruci, numai om să nu fii,

Umiliți de nevoi și cu capul plecat,
Într-un biet orașel, într-o zare de sat,
Mai așteaptă și-acum, semne de la strămoși
Sau scrisori de la fii cum c-ar fi norocoși,
Și ca niște stafii, ies arare la porți
Despre noi povestind, ca de moșii lor morți.

Cine are părinți, încă nu e pierdut,
Cine are părinți are încă trecut.
Ne-au făcut, ne-au crescut, ne-au adus

până-aci,
Unde-avem și noi înșine ai noștri copii.
Enervanți pot părea, când n-ai ce să-i mai rogi,
Și în genere sunt și nițel pisălogi.
Ba nu văd, ba n-aud, ba fac pașii prea mici,
Ba-i nevoie prea mult să le spui și explici,
Cocoșați, cocârjați, într-un ritm infernal,
Te întreabă de știi pe vre-un șef de spital.
Nu-i așa că te-apucă o milă de tot,
Mai cu seamă de faptul că ei nu mai pot?
Ca povară îi simți și ei știu că-i așa
Și se uită la tine ca și când te-ar ruga...

Mai avem, mai avem scurtă vreme de dus
Pe conștiință povara acestui apus
Și pe urmă vom fi foarte liberi sub cer,
Se vor împuțina cei ce n-au și ne cer.
Iar apoi vom începe și noi a simți
Că povară suntem, pentru-ai noștri copii,
Și abia într-un trist și departe târziu,
Când vom ști disperați vești, ce azi nu se știu,
Vom pricepe de ce fiii uită curând,
Și nu văd nici un ochi de pe lume plângând,
Și de ce încă nu e potop pe cuprins,
Deși plouă mereu, deși pururi a nins,
Deși lumea în care părinți am ajuns
De-o vecie-i mereu zguduită de plâns.

Ivan Pilchin

LECTURI DIN LITERATURA UNIVERSALĂ

La ce temperatură ard cărțile sau 451 de pagini despre barbarie civilizată

A fost doar un preludiu, acolo unde cărțile

Se ard, sînt arși, la urmă, chiar și oameni.
Heinrich Heine, Almansor (1821)

În paginile celebrului roman latino-american **Un veac de singurătate** de Gabriel García Márquez, putem întâlni o afirmație ce pare ironică și nesperioasă la prima vedere. „*Literatura este cea mai bună distracție născocită pentru a-și bate joc de om*” - de aceasta se convinge Aureliano din spusele unor entuziaști ai cărții grupați în jurul bătrînului anticar catalan „*pentru care toate cunoștințele nu însemnau nimic dacă cu ajutorul acestora nu putea fi inventată o nouă metodă de a pregăti bobul turcesc*”. În Macondo, orașul-fantomă, creat de imaginația autorului pentru a fi distrus în numele unei posibile renașteri post-apocaliptice a omenirii, nimeni nu are nevoie de carte. Excepțiile sînt rare și neconvingătoare: primul Buendía, José Arcadio, asemenea lui Adam sau Don Quijote, este ispitit de cunoștințe și înnebunește, iar ultimul Buendía, tînărul Aureliano studiază sanscrita pentru a decodifica manuscrisele misterioase ale țiganului Melchiade ca, în sfîrșit, să afle istoria adevărată a familiei sale și momentul sfîrșitului său și al acelei lumi în care i-a fost dat să apară.

Istoria orașului Macondo ar părea mult mai fantastică, dacă n-ar fi atît de reală. Singurătatea și eșecul existențial al personajelor garciamarqueziene este o urmare a lipsei capacității de a iubi și a comunica, și nu doar cu ceilalți aici și acum, dar și cu trecutul propriu, cu memoria colectivă extemporală. Dacă admitem ideea filosofului și filologului canadian M. MacLuhan, conform căreia istoria civilizației umane a trecut cel puțin prin trei etape de comunicare, cea orală - inițială, cea prin scris - livrească și cea prin imagine - etapa contemporană, atunci istoria familiei Buendía nu este altceva decît o istorie a impotenței comunicative a omului cu prezentul, trecutul și mai ales viitorul său.

Lipsa comunicării este, la un moment dat, egală cu un exces de cuvinte, imagini, informații. Există oare un turn mai înalt și îndrăzneț decît cel făcut de oamenii din hîrtie, un mauzoleu-monument al civilizației umane mai pompos, mai fragil și mai rezistent timpului decît acel din carte? O adevărată bibliotecă Babel borgesiană, imposibilă și inutilă prin monstruoșitatea și imensitatea sa labirintică. Pentru a citi toate cărțile dintr-o asemenea bibliotecă, e nevoie de o eternitate. Pentru a citi măcar a zecea parte din ceea ce deja s-a scris sau se scrie, omul modern va avea nevoie de cel puțin cîteva vieți. Aici putem să-l înțelegem pe Elias Canetti, care-și imagina paradisul după o viață de cititor și scriitor drept o bibliotecă și o posibilitate de a citi la infinit, pentru că în viața de pe pămînt abia-și prinsese gustul lecturii. Pablo Neruda ajunsese la o altă metaforă, dictată de aceeași disperare față de turnul Babel al civilizației tiparului: „*Cîte opere de artă... Ele nu vor încapa în lumea noastră. Trebuie să le atîrnăm după fereastră... Cîte cărți... cîte cărțuli... Cine e ca-*

pabil să citească toate acestea? Dacă ar fi ele comestibile... Să-ți zădări apetitul și să faci din ele o salată, să mai adaugi niște condimente, piper... E imposibil să continuăm tot așa... Sîntem sătui de ele pînă în gît... Lumea se scufundă în aflusul lor...”

Soarta fiecărui turn, la vîrfurile căruia omul nu va putea ajunge nici măcar într-o viață, iar aflarea în care îl va rupe pe om de adevărul prezentului și esența sa, este de a fi părăsit și distrus. La un moment dat nu nevoia cantității, ci calității lecturii începe să-și dicteze drepturile reducînd sumedenia de creații umane la o sumă canonică minimă - un fundament nou pentru un alt turn-bibliotecă, care și el fără îndoială va fi supus reconstrucției nemiloase a timpului. Asemeni unui copac viu, civilizația umană, întîmplător sau ca o dovadă a unei legități istorice, se eliberează de greutatea dictatorială a frunzișului învechit al gîndirii și imaginației pentru, drept urmare, a cădea într-o perioadă de amorțire culturală. Exemple sunt multiple. Arderea bibliotecii din Alexandria a anunțat declinul civilizației antice, focul inchiziției europene a accelerat reforma ideologiei religioase instituționalizate într-o formă nouă a credinței creștine, cenușa cărților arse în Germania nazistă a dat dovadă de inevitabilitatea unei noi căderi a umanității și a unui nou început al istoriei moderne. Focul bibliotecii, să ne amintim de Umberto Eco, devine o graniță între ceea ce a fost și ceea ce va fi, lăsînd loc pentru o reînviere salvatoare asemenea unei pasări Phoenix sau pentru o dezumanizare asutodistrugătoare.

Creatorul unei dintre cele mai cunoscute lumi antiutopice, scriitorul fantast american, Ray Bradbury, știe la ce temperatură ard cărțile și cultura umană. „*Fahrenheit 451*” - un asemenea titlu are celebrul roman scris în anul 1953. Alături de George Orwell sau Aldous Huxley, Ray Bradbury apelează la posibilitățile unui fantastic social, pentru a dovedi, încă odată, că „*fantasticul e o realitate dusă la absurditatea care poate fi și o preîntîmpinare făcută omenirii*”.

Eroul central al romanului, Guy Montag, este un pompier, funcția căruia nu ține de oprirea incendiilor ci de arderea cărților. Societatea în care el trăiește se pare că întotdeauna a fost așa: cei mai mari infractori sînt aici cei care citesc sau cel puțin posedă cărți. Locul acestora l-a ocupat televiziunea, sistemul de distracție interactivă ce înlocuiește treptat comunicarea firească între oameni, atrofiază interesul față de lume.

Viața lui Montag se schimbă într-o seară, odată ce întîlnește o tînără cu numele Clarisse ce-i scoate masca fericirii false de pe fața optimistă al unui cetățean din megapolisul futurist. Simpla bucurie de faptul că există ploaia sau stelele, interesul deschis față de individualitatea umană îl scoate pe Montag din modul obișnuit de viață lipsită de gust, din obscuritatea cotidianului mecanizat. Încercînd să afle ce dispăre împreună cu arderea cărților, el devine un infractor, aducînd cărțile acasă, citind din ele cu sete inexplicabilă, devenind astfel un aliat al cuvîntului scris și gîndit. Paradoxal este, însă, că el devine un străin nu doar celorlalți din jur dar și propriei sale soții, zombate de o cul-

tură de masă agresivă și lipsită de sentimentul pasiunii umane. Montag fuge din casa proprie incendiată de el însuși, găsește un prieten în persoana unui fost profesor de limbă și literatură și ajunge în societatea marginală a oamenilor fără adăpost. Aceștia prezintă un grup de foști profesori universitari fiecare dintre ei știind pe de rost o oarecare operă literară. Montag se alătură acestora și, împreună cu ei, speră la un sfîrșit al civilizației totalitariste.

Rezumatul sec al subiectului nu redă, însă, acel grad de profeție imaginară de care a fost capabil autorul american. „*Dați-mi dimineața o mină de fapte și la ceaiul de seară eu vă voi întoarce un coș cu teorii*”, spune el. Mai multe lucruri din romanul lui Ray Bradbury, la urma urmei, s-au realizat: televiziunea interactivă și căștile pentru radio, pereții-televizor, educația autoritară și, cel mai teribil, omul lipsit de necesitatea căutărilor sinelui într-o societate tehnocrată dispersată.

La mijlocul secolului trecut, Bradbury a simțit nevoia de a scrie despre omul care s-a contopit cu invențiile sale proprii și e distrus de ele. Astfel, el devine un scriitor al „ideilor” de ordin politic, filosofic sau estetic, idei actuale într-o societate industrială sau postindustrială, actuale pentru noi azi și aici. Fantasticul este pentru el o posibilitate de a descoperi într-o formă simbolică anumite resorturi care stau la baza existenței noastre.

Voland din „*Maestrul și Magareta*” de M. Bulgakov spunea că manuscrisele nu ard. De ce ard acestea la R. Bradbury? Citez: „*Trebuie să înțelegi cît e de imensă civilizația noastră: ea e atît de mare încît noi nu putem să admitem conflictele între grupurile mai mici ce o constituie. Întrebați-vă: ce ne dorim noi cel mai mult? Să fim fericiți, nu-i așa? Toată viața anume aceasta și auzim. Noi vrem să fim fericiți spun oamenii. [...] Negrilor nu le place cartea Micul negru Sambo. S-o ardem. Albii complexează citind Căsuța unchiului Tom. Și asta s-o ardem. Cineva a scris o carte despre faptul că fumatul predispune la cancer. Fabricile de tutun sînt în panică. Avem nevoie de placiditate, Montag, calmul. Să ardem tot ce aduce griji. În foc!*” [...] „*Ce este focul? O taină. O enigmă!*” [...] *Cel mai mare miracol al focului e într-aceea că el distruge responsabilitatea și urmările. [...] Comod. Igienic. Estetic*”. Și un alt citat din roman: „*Nu de cărți avem nevoie, ci de ceea ce a fost în ele cîndva [...], aceeași atenție la detalii, aceeași sensibilitate și conștiință ar putea educa și emisiunile noastre de radio și de televiziune, dar acestea din păcate nu o fac. Nu, nu, cărțile nu vă vor prezenta deodată tot ce doriți. Căutați aceasta singuri prețutîndeni, unde este posibil - în discuri de gramofon, în filme vechi, în prietenii vechi. Căutați*

(Continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

La ce temperatură ard cărțile

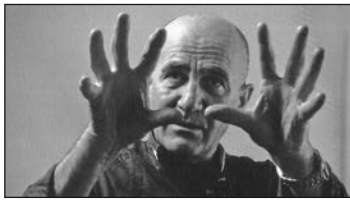
aceasta în natură ce vă înconjoară, chiar în voi înșivă. Cărțile sînt doar unul dintre rezervoarele în care păstrăm ceea ce ne temem să uităm. Ele nu au nici o taină, nici un miracol. Miracolul e în ceea ce spun, în felul cum leagă părțile desprinse ale Universului într-un tot întreg”.

Într-un interviu R. Bradbury spunea că vocația sa e aceea de a fi învățător. „Nu sînt un scriitor fantast, nu scriu istorii despre rachete și planete, sînt un învățător. Vă predau viața. Vă predau dragostea”.

Scriitorul american Ray Bradbury (1920-2012) se bucură de o faimă mondială ca autor al cîtorva sute de povestiri științifico-fantastice și romane, printre care, celebrele „Cronici marsiene” și „Vinul din pădării”. Lucrările sale sînt ecranizate, editate în milioane de exemplare și traduse în zeci de limbi. Mai puțini scriitori contemporani au atîtea decernări sau premii ca Ray Bradbury, și totuși nu asta conta pentru el. „Premiul adevărat e altul, - menționa scriitorul. - În 2002, în primăria din Los Angeles, se spunea un discurs în cinstea mea, mi-au decernat un oarecare premiu, publicul aplauda. Și iată atunci cînd m-am pornit în căruciorul meu spre ieșire, un oarecare tînar m-a luat de mînă și mi-a suflat în față: «Mi-ați schimbat viața». Asta e mai mult decît faimă, înțelegeți?”

ULTRASCURTE

Alexandru Jurcan

Cuiele lui Isus

Cu siguranță, lumea de-acum aparține celor care nu citesc semnele stelare. Care chefuiesc. Poate că astăzi eu văd partea goală a paharului. Scuze! E cald... Am sărbătorit Învierea. Magazinele au fost luate cu asalt. Nu au oamenii bani? Unii împrumută, ca s-o poată face... lată. Dacă au venit Paștele, e musai să sărbătorești. Portbagaje larg deschise, în care se amestecă dușmănoase sticle cu bere, suc, dar și pui congelați, legume, franzele. O disperare nejustificată a aprovizionării, în vederea unui taifun imaginar al burților pline cu orice preț. O femeie în vîrstă duce pămînt negru în plasă pentru plantele din apartament. În parc aleargă copiii cu înghețate colorate în mîini, iar tinerii consumă zgomotos semințe, exhibîndu-și tatuajele bronzate. E secolul mușchilor, al pectoralilor afixați ostentativ, al alungării oricărui romantism. Al metrosexualilor - ca să folosim un termen la modă. Nu se mai citește, astfel că adolescența complexată ascunde cartea sub bluza transpirată. O mașină frînează brusc, Coboară patru cocăleri, în sunet de manele. Unul din ei izbește cu piciorul în căinele flămînd de la ușa magazinului. Pubelele răsturnate nu mai deranjează pe nimeni. Pe o bancă, fumează un om de la țară. Jos, un miel viu, cu picioarele legate cu sîrmă. Botul animalului stă în praf. Peste el cade scrumul tăcut de țigară.

Isus?? Să fim serioși! Dacă nu-i pasă de suferința mielului, atunci nu-l dor nici cuiele lui Isus.

Pauză de reflecție. Cine e vinovat? Unde e adevărul? Cine poate arunca piatra? „Fiecare om are propria sa tragedie”- scria Henry Miller. „Fiecare are propriul său alcool”- zicea Fernando Pessoa. Ce știu eu despre viața omului cu mielul? Ce înțeleg din omenirea care își iese din matcă? Unde să mă opresc? La care biserică slujesc adevărații preoți? Mai există credință ne-

întinată ori falșii profeți țin în mână trei telefoane portabile și cheile unor vile somptuoase? Nu cumva cuiele lui Isus au devenit o legendă profitabilă? Stelele tac și clopotele au aceeași unduire seculară, inefabilă, misterioasă.

Plînsetul greierilor alungați

Ierburi înalte, mii de turme, soarele pe creștet, acoperișuri albastre, țigle roșii - un simbolism impresionist și impresionant, cu tușe poetice ireproșabile. Astfel este noul volum de versuri al poetului **Julian Dămăcuș** (**Țara mea**, Editura Eikon, Cluj, 2013). Autorul e plin de afecțiune și nostalgie, însă există o cumpănă care nu permite vreo alunecare spre patetism facil. Ironia și suflul sacru asigură, deopotrivă, un realism al amintirii. I. Dămăcuș nu caută timpul pierdut (*le temps perdu?*), deoarece totul este înmagazinat în sine însuși. Nimic nu a dispărut, totul are forța primară a începuturilor. Îngemănarea universurilor e primordială și conține osmoza supremă, deoarece stelele rătăcesc printre omături, stelele ating țărâna, vîntul spulberă turma stelară, iar tristețea amurgului devine liant. Citind volumul lui I.Dămăcuș reconsideri sintagma „țara mea”, atît de uzată de guri nedemne. Poetul caută urmele ascunse, le revigorează (și) nu vrea să le știe căzute în uitare sub colb sau omăt. Cirezile din trei sate suntacompaniate de sâsăit de șarpe, dar și de „plînsetul greierilor alungați”. Un izvor s-a lăsat ademenit într-o țevă, curgînd spre blocuri citadine, anoste. Înapoi spre paradisul rustic, spre apa rece din trunchiul unei răchite! Cătina înseamnă un teritoriu marquezian, dar nu cu sute de ani de singurătate, ci cu sute de ecouri sau inimi adunate.

Trebuie spus acum că Dămăcuș ar fi meritat un premiu pentru acest volum. Da, a fost nominalizat..., poate că atît s-a putut face... în fața „obligațiilor” multiple ale juriului. Cum poți escamota o voce a durerilor ecourilor rustice?

Al. Cistelean semnează un cuvînt înainte extrem de pertinent, subliniind ironia tandră, dar și „religiozitatea amintirii”. Cu siguranță, I. Dămăcuș semnează un volum unitar, inefabil, incitant, răscolitor.

Remember**Alexandru Mușina**

Poetul, profesorul, publicistul, editorul și omul de aleasă cultură, care a fost **Alexandru Mușina**, a încetat din viață miercuri, 19 iunie, cu numai două săptămîni înainte de a împlini 59 de ani. **Dumnezeu să-l odihnească în pace!**

poezia în pijama roz

✱

poezia în pijama roz crește năpî în spatele casei ca niște urechi lunguiețe verzi cu zahărul incert rafinabil totuși avem bunici cu stare civilă sigură

și părinți cu trecutul nepătat din păcate noaptea poezia iese în pijama să planteze năpî în grădina din spatele casei

✱

poezia în pijama roz călătorește la orele dimineții în troleibuzele supra aglomerate ciudat bărbații nu o înghesuie deși sâni ei mici lovesc mereu cu nasul materialul moale și subțire doar doar o să răzbească

în mirosul

de usturoi și transpirație de-afară

✱

poezia în pijama roz cumpără doar conserve cu eticheta udată de ploii doar așa simte că natura încă există sau mîini neîndemînatice ea încă mai crede că marfa e o bucată de timp sau un

început de speranță

✱

poezia în pijama roz iubește gemul de mure și caracterul deschis al celor din jur ea nu își cunoaște încă destinul dar știe că ursuleții nu sunt decît niște biete desene imprimate așa să distreze copiii

✱

poezia în pijama roz admiră cantinele publice și scenele de gen dar nu prinde nîcîcînd începutul și nici nu cunoaște pe nimeni ea doar

privește mirată la farfuriile sparte și calcă cu grijă să nu își rănească picioarele desculțe și foarte subțiri

✱

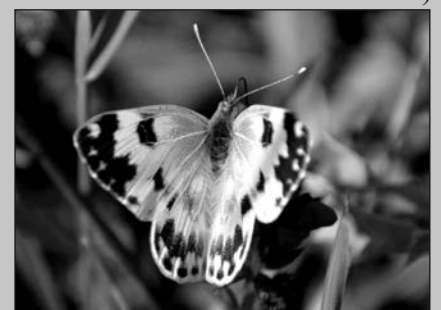
poezia în roz cine ar depinde de ea sau numai de pijama ar fi desigur cu

mult mai frumos ea este chiar în aceste fibre de seară chiar în lemnul fără vopsea de care se sprijină spinarea subțire și nici nu începe aici ci doar aici se îmbracă

✱

poezia în pijama roz nu ajunge niciodată la semnalul de alarmă din tren ea nu poate crea evenimente feroviare ea poate doar flutura batista de la fereastră deși nimeni nu a rămas în gară

(Din vol. *Strada Castelului 104*, 1984)

Melania Cuc

POEME

Nimicuri

Notez în agendă problemele
nerezolvate de o mie de ani

Între timp

Acvariul s-a umplut cu anotimpurile

lui Vivaldi.

Pește langă pește și miliarde de pâini

Hrănesc săracii planetei.

Nimicuri-mari și-n hâu

Tremură acul de busoală ca fluturile prins.

În planul opus, noi numărăm fișicuri

cu galbeni.

Iona este o jumătatea de cruce

Uitată în burta balenei.

Rutina

Uite, cum se întinde cărarea pe ochi cu albeață.

Brusc s-a transformat tot orașul

Într-un geam de spital.

Dincolo de lumina sticloasă,

Infirmierele oarbe îmi oblojesc rănile.

Halate pătate cu coajă de nucă

Aleargă încolo și-ncoace

Pe sub candelabrele de Murano.

Fast și puroi pe sub pielea manechinului

de expoziție.

Din rutină scriu despre durere ca despre

Abecedarul dintr-o întâia primară,

Scriu cu litere frânte-n silabele

Că dorm într-un penar

Cu grijile viitoare.

Sunt la marginea distanței de unde

Nu se aud aparatele de tortură.

Doar eu și o față de pernă trasă prin clor

Peste respirația ascuțită ca un creion HB.

Instrument fără eroare umană;

Umbra-mi alunecă pe pereți

Ca o paiată pe fața unui monument funerar.

Dependență

Din noaptea cealaltă

Tot beau la stele și nu mă mai satur.

Am ceașca ciobită pe masa

Cu litografii din zaț de cafea.

Oh, câte tabieturi și mofturi inofensive,

Găselnițe perisabile ca margaretele din brazda

De unde greierii-mi cântă despre

Pâinea și vinul ce-mi hrănesc pereptuu iluzia,

Sorb cu lingurița de argint a copilului

ascuns printre riduri.

Sunt încă fetița care citește norocul

în palma păpușii.

Câte vieți și câte numere de jonglerie

Am încorporat în aceste cârpe vopsite în casă?

Tot steaguri fără steme stau între mine

și restul planetei.

De ce aș fi tristă?

În colțuri de paralele și meridiane

perfect hașurate

Păianjenul țese saliva

În funii strânse pentru ceea ce

A mai rămas întreg din patul

sinucigașilor tineri.

Revoluția dragostei nu mai există.

Doar draperii de fum se interpun

între ochelarii mei

Și imaginile pe care le ciupesc din

Goana trenului de jucărie.

E vară!

Anotimp opulent și năvălaş

ca armăsarul sălbatic.

Simt sarea scurgându-se din jugulară

Și iarăși las sandalele libere,

Doar urme fără tălpi de picioare,

Să se culcușească ele în ochiul de mare.

La noapte voi întinde singură cearșafuri

Și cu nisip voi astupa lumânările.

Voi ciocni până la cântatul cocoșilor

Porțelanul ce-a pleznit

Ca un vis frumos și extrem de subțire.

Revoluții

Săptămâna-i fără de

Duminică

În calendare.

Îmi joc norocul cu hoții și vardiștii

În noaptea înflorind patruzeci și patru

de arginți.

Credinței ce s-a scurs în pământ.

Prea mulți fără de minte și vise suntem

Cât să ridicăm în piață

Baricade la care alt Robespierre

Va bea victoria din palmele mele.

Un tărâm de cruci cultivat cu bumbac

Și cu arbori de pâine

Este bucătăria în care

Sarea din sânge se vinde pe uncii de aur.

Sunt singură în fața plitei de fier,

Stăpână pe dovezi

Și pe sacul de carne

Iar veștile cresc în burtă,

Prind ochi, dau din mâini și picioare.

– Nu ai de ce să te temi!

Îmi repeți de pe banda stricată

Și știu eu

Și știi tu

Că între noi doi este numai blestemul

Pe care-l exersăm cu viața pre moarte.

Pe sub podul palmei

În cohorte mășăluiesc păsări-amfibii.

De ieri

Se retrag pe sub mușchi, pe sub piele

Durerile nașterii mele.

Trec și eu, după ele, așa cum se deșiră ața

Printr-un șireag de mărgel.

Pe sub podul palmei tale lucrătoare

Curge timpul numai bun

pentru a ctitori catedrale.

Cine mai are nevoie de Ana?

Întrebarea-i retorică.

– Ridică-te și umblă!

Îi poruncesc cuvântului

Care stă cu pălăria în mână

La capătul podului.

Tu-mi sufli doar replici fără rezonanță

În cutia toracică.

Pe sub podul palmelor noastre

Apa ploii trece spre agheasmă.

Am cunoscut un telal

Dețin un artefact ieftin și nemotivat

Să iau în răspăr tot colbul igrasios

De muzeu.

Drumul lui Alexandru din Macedonia

s-a surpat.

Turcoaze, covoare orientale și câteva

Poeme scrise la lumina de lună,

Iată portretul reconstituit din memorie

Și în care

Dumnezeu încărunește la tâmpie

pe sub turbane.

Ca un copil diagnosticat cu leucemie sunt,

Privitorule.

Nu am milă,

Nu am silă de ziua ce vine pedalând pe șenile,

Nu am bani nici pentru istoria artelor

Și nici cerneală bună

Pentru a înflori pagina cărții de rugăciune.

Am cunoscut odată un telal de duminică

Și un inorogul ce lovea din potcoave

Pe pardoseala cu sute de caiele electrice.

S-a făcut, pentru o clipă, lumină!

Ca într-un film

Omuleții verzi și cu ochi foarte negri.

Uriășii din centrul punctului alb peste care

Trag linii de fugă.

Așa începe nebunia spectacolului.

Nu promit și nu aștept nimic la schimb;

Sunt doar un detaliu din ceea ce se joacă

Cu casa închisă de veacuri.

Întemietorul a dat și a luat

din portretul personajului

Pentru care destinul este doar

Un cavaler decupat din cartea de joc.

Regizorul stă cu obrazul în palme

La masă.

Nici beat,

Nici obosit .

Doar nefolositor ca un dinte spart

în sâmbure tare.

Altă mână de cărți sunt aruncat pe masa de joc.

Norocul cherăie prin buzunarele dublate

cu mătase.

O da, actorul a intrat din nou

în perechea de papuci găuriți,

Poate face turul orașului,

Poate bea, iubi și înjura

În birja cu miros de trabuc cubanez

și rom de contrabandă.

Gresii și licheni

Veștile intră ca la vecernie

În urechea de piatră.

Statuia aproape că mă aude cum o mint

Cum îi spun că

Iarba este numai bună de coasă...

Închis în pumnul tău

Inelul logodnei mai poartă povara

Fetei de împărat tunsă la zero.

Aurul pentru perucă este adunat în tezaur.

Ce lung și îngust este drumul poveștilor

Pe fâșia asta de panglică decolorată

Peste care prind cu gumă arabică,

Ghimpi de măceș...

Agățat în ac de siguranță

Stă aerul pe cornișa meșterului

Mort la datorie

„Un erou” scriu ziarele dar eu știu

Că alt bărbat va face cartul

Pe corbaia părăsită de Noe.

În pijama cu ecuson și parolă fictivă

Statuia smereniei mătură parcul.

E miezul nopții în cetatea acoperită

Cu peluză sintetică.

De-a lungul mahalalei sacagiilor

Mergem și noi,

Mână în mână

Într-un cortegiu din alămuri

lustruite cu praf de magneziu.

Florin Giurcă

Lecția de muzică

Primul meu profesor de muzică din școala generală a fost domnul P. Îl simpatizam pe domnul profesor pentru că era foarte prietenos cu mine și chiar îmi zâmbea cu îngăduință când mă asculta solfegiind gama Do major, ceea ce pentru mine reprezenta un mister, deoarece eram cu desăvârșire afon, cântam toate notele cu trei semitonuri pe lângă. Ulterior, când m-am făcut mare, m-am mai întâlnit ocazional cu el; profesorul devenise dirijorul celebru al unei orchestre simfonice care făcea turnee în toată Europa. Și acum când ne întâlnim pe stradă îmi zâmbește la fel de prietenos, și tot nu înțeleg de ce...

Mie chiar îmi pare sincer rău că n-am reușit să mă integrez în cor, pe când eram în școala generală; mai târziu când am vrut să cânt din gură la strună la biserică din sat a fost cu neputință: pe lângă faptul că suna oribil, mai contractam și o rino-laringită severă ce mă ținuta câte o săptămână la pat cu febră. Pe profesorul P... l-am mai întâlnit întâmplător, după aceea, și la sectorul de nudiști de la Techirghiol, și i-am zis cu ocazia respectivă ce mult regret că n-am putut învăța să cânt; mi-a răspuns că nu-i deloc timpul pierdut, și că mă așteaptă oricând la el acasă să-mi predea lecții de canto. Mă ungeam cu nămol pe mâini și pe picioare, stăteam câteva minute până mi se făcea prea cald și apoi intram în apa aceea mizerabilă, pășind cu scârbă pe fundul cleios al lacului, până ce îmi ajungea apa sub bărbie. Niște răcușori ciudaț, roșii, se zbenguiau în jurul meu și aveam impresia că vor să mă ciupească de părțile moi îndată ce stăteam mai mult într-un loc.

– N-ar trebui să intri în apă așa de repede, zise domnul Profesor. La intrare e afișat un regulament, trebuie stat treizeci de minute minim cu nămolul pe corp înainte de a intra în apă. Între orele unsprezece și paispezece scăldatul este strict interzis.

– Ei, și ăștia cu regulamentele lor, zic, fac exces de reglementare, ca să-și justifice și ei un salariu!

– Nu-i așa, zise cu o umbră de iritare în glas domnul profesor. Ce s-ar întâmpla dacă deodată nu s-ar mai respecta toate regulamentele? Nu cred că suntem noi în măsură să le judecăm, cine le-a pus acolo a știut el de ce le-a pus. În viață e ca și la cor: fiecare individ trebuie să asculte de indicațiile unui Dirijor, altfel se strică armonia Universului. Pe chip îi înflori îndată un zâmbet și mă privi cu simpatie. Sper că m-ai înțeles ce vreau să spun!

– Apropo de cor, știți ce rău îmi pare că n-am insistat mai mult cu muzica la școală? Acum aș vrea eu să pot să cânt, dar nu mai pot. Nu am voce și nici ureche muzicală.

– Se pote remedia, dragă Andrei. Treci din toamnă pe la mine, îți trebuie numai câteva ore de îndrumare de specialitate, și vei putea să cânti tot ce îți place. Vino negreșit, te aștept!

Am neglijat după aceea preocupările muzicale, din cauza valurilor zbuciumate ale vieții, până în ziua în care am găsit la Carrefour un pian electronic la ofertă specială, care mi s-a părut că ar arăta foarte interesant la mine în living, între șemineu și plasma tv. Am căutat pe internet referințe și user-review-uri despre marca cu pricina, o marcă franceză. Lăsând la o parte că era made in China, ca și televizorul, mașina de spălat vase și combina frigorifică, pe care le am de mulți ani și care nu m-au dezamăgit până acum, comentariile erau destul de

elogioase pentru un pian așa de ieftin, practic la jumătate de preț fata de o marcă consacrată, tot made in China desigur. E drept, cineva se plângea că i s-a ars siguranța în primele 10 ore de folosire. L-am adus acasă și l-am asamblat cu mâna mea, folosind un patent, o tubulară de 10 și un imbus de 5. Apoi am descărcat sheeturi cu piano music de pe internet, între altele desigur Für Elise și O, Tannen Baum, și am început să învăț notele muzicale, solfegiile și gamele.

Cu toate degetele mele nu mai sunt la fel de agile ca pe vremea când împlăteam, la ora de lucru manual, ștergătoare de picioare din frunze de porumb, tot am reușit să interpretez prima pagină din Für Elise în fața invitaților de Crăciun, asta însemnând vreo șapte portative cu ambele mâini, și stânga și dreapta simultan (a se nota faptul că majoritatea persoanelor care s-au apropiat de pian cu aerul că știu să cânte, au făcut doar primul portativ din Für Elise cu un singur deget, cel mijlociul de la mâna dreaptă).

*

În condițiile astea, când l-am revăzut pe prof. P. la magazinul de bricolaj - tocmai îmi luasem un copăcel tuia în cărucior și mă apropiam de casa de marcat - i-am spus:

– Domnule profesor, mă chinuiește rău talentul muzical, care încearcă să ajungă la suprafață și nu poate. Am învățat notele muzicale, mi-am descărcat o aplicație pe smartphone care îmi dă nota La și m-am înregistrat cântând gama Do Major din gură. Trebuie să vă spun că îmi vine să arunc telefonul cât colo, toate sunetele care îmi ies din gură sunt decalate cu o terță mică mai jos decât portativul. Nu mă pot pune la unison cu nici un instrument.

– Dragă Andrei, zice domnul profesor, îmi amintesc de deficiența ta de auz muzical, pe care o manifestai încă de pe băncile școlii. Nu trebuie să-ți faci griji, dacă vii la mine acasă o să te fac să scoți sunetele cu o terță majoră mai sus. Te aștept cu mare drag.

– Minoră, domnule profesor.

– Majoră, zise profesorul cu un rictus, știu eu mai bine cum este.

Nu după multe zile de la această întâlnire, intram în holul destul de lung și întunecos al profesorului Petrache, în capătul căruia se zărea o lumină. Era o lumânare feng-shui care răspândea un fuor de fum albăstrui cu arome de santal. Pe o latură a camerei era un mare acvariu iluminat cu un spot, în care plutea un singur pește imens, un fel de crap. Felurite instrumente muzicale erau expuse pe pereți sau zăceau aruncate într-o dezordine studiată primprejur.

– Păstrăv somonizat, zice răzând, văzând că mă uit la pește. Mie îmi place să-i zic păstrăv sodomizat. Îți place peștele?

– Da, păstrăvul sodo... somonizat e un pește cu carne roșie și icre negre. Chiar îmi place.

– Perfect, o să-l gătim. Icre nu cred că o sa aibă, că e băiat.

– Domnule profesor, lăsați vă rog peștele în pace, haideți să revenim la chinta mică. Ah, adică la terța mare.

– Deci, cum era? Scoți sunetele mai sus sau mai jos decât pianul? Dacă sunt mai sus, trebuie să-ți dau palme în creștetul capului.

– Mai jos, domnule Petrache, mai jos cu trei semitonuri, zic, apreciind gluma.

– În cazul ăsta, remediul sunt palmele la fund. Nu te speria, am mânuși albe de dirijor.

Petrache așeză taburetul în fața pianului, reglându-i meticolos înălțimea, dându-l mai în față și mai în spate de câteva ori până ce i se păru că se află la distanța potrivită, apoi îmi zise:

– Șezi. Nu, nu la pian, ci pe canapea.

Profesorul își trosni degetele mâinilor, parcurse apoi toată claviatura de la stânga la dreapta pe gamele acromatice, ridicând și așezând cu grație mâinile alternativ una în fața celeilalte.

– Repetă după mine nota asta. Petrache execută un La major dintr-un arpeggiu de patru clape: la, do, mi, la. Ceea ce ieși din gura mea nu suportă însă hârtia ca să descriu.

– Da, e grav. E mai grav decât am bănuț. Dimineața când te scoli, faci zece minute de gimnastică de înviorare?

– Da, cu regularitate, m-am obișnuit din copilărie.

– Faci și flotări?

– Nu, flotări nu fac. Dar ridic o halteră. De ce? Nu e bine?

– Nu e bine. Haltera dezvoltă mușchii deltoizi și sternocleidomastoidieni, în timp ce noi, cei care suntem dedicați cântatului din gură, avem nevoie de pectorali puternici. Întinde-te pe canapea. Nu, nu așa, ci cu fața în jos.

M-am conformat. Profesorul se ridică și se îndreptă spre mine. În trecere se opri o clipă în dreptul acvarului și tachină peștele ciocnind în geam. Păstrăvul se întoarse subit cu spatele la el și purcese a-și flutura ostentativ coada într-un ritm frenetic. Chipul profesorului luă instantaneu o mină crispată și murmură printre dinți:

– Într-o zi tot o să te prădesc eu! nu te pune tu cu mine! Cu fundul în sus, aproape că ți-pă după aceea la mine. Ia să vedem ce putem face. Zi după mine: do, mi, sol, do!

– Do, mi, sol, do! Știu că nu e prea bine, dar nu trebuie să vă supărați.

– Fals! Fals! profesorul îmi dădu două palme peste fund: jap! jap! Încă odata: do, mi, sol, do!

– Do, mi, sol, do.

– Fals! Fals! Fals! Petrache aproape ca urla. Începu să-mi care palme cu nemiluita la fund. Jap, jap, jap, jap...

– Domnule profesor, lăsați, renunț, vin altă dată.

– Fals, fals, deja mă ustură palmele, o să folosesc cu tine bagheta de dirijor, așa ceva n-am mai întâlnit. Acum ori niciodată. Descendent: do, sol, mi, do.

– Do, sol, mi, do, îngăimăi. E mai greu așa.

– Dă-ti jos pantalonii, trebuie luate măsuri radicale cu tine. La fundul gol, ca la injecție.

– Domnule, să încetăm, nu mai vreau să cânt!

– Canalie, crezi că nu știu că îți bați joc de arta muzicală, că te doare în cot de Rachmaninov și de Shostakovich și de Paderewski, sau Pederawski, sau cum l-o fi chemând? ești mai rău decât Sandu, și Sandu nu-i decât un peș-

(Continuare în pag. 9)

(Urmare din pag. 8)

Lecția de muzică

te surd și mut. Și tot o să-l trag în țeapă. Chiloții, și chiloții, te rog. Nu vă puneți voi cu mine, eu sunt profesorul Petrache! zise Petrache, cu degetul arătător al mâinii stângi ridicat în sus, ca și când l-ar fi arătat pe Petrache sus pe firmament, în timp ce cu dreapta vântura către mine o baghetă de dirijor, întocmai ca un spada-sin. În clipa următoare simții pe buci usturimea loviturii. M-am ridicat dintr-o săritură și m-am repezit spre ușă ținându-mi cu o mână chiloții și blugii căzuți în vine, când profesorul îmi aplică o piedică. M-am dezechilibrat și am căzut cu capul până la urechi între corzile unui instrument asemănător cu un pian, dar mai mic, care scoase un zăngănit lugubru și dezorganizat.

– Clavecinul meu! clavecinul meu, era bine temperat! țipă Petrache. Ce-ai făcut cu el?! Apucă în grabă un instrument subțire și prelung de metal și începu să mă croiască peste spinare.
– Ține, ia de colea flautul meu, e fermecat! Na! Na! Mai vrei muzică?!
– Nu, nu, iertați-mă vă rog, n-o să mai îndrăznesc.
– Știi cine sunt eu?! Eu am dirijat filarmonicile din Schoenbrunn și din Bruckenthal si din Sardanapal și Assurbanipal!! Petrache își trecu degetele rășchirate prin coama le-onina și privi în tavan. Al cărei țări e capitala Sardanapal?
– Nu știu, iertați-mă, Înălțimea voastră!
– Al Sardaneliei! dacă nu știi nici un lucru așa elementar, ce să mai zic de alte cunoștințe, cum ar fi: care sunt cele patru picioare dorice ale ritmului corintic, și ce înseamnă ison, oligon, epistrof ?
– Nu știu, iertați, stăpâne!
– Dar a cappela, ad libitum, impromptu?
– Iertare, luminăția voastră, e prea dificil!
– O să-ți bag eu în cap învățătura, fie că vrei, fie că nu vrei. Mă luă de păr și mă trase până la buza acvariului și încercă, în ciuda opoziției mele din ce în ce mai anemice, să mă bage cu capul în apă. Cu cât mă zbăteam mai mult însă, puterile mele slăbeau și deveneam tot mai neputincios în mâinile lui.
– Arpegiile conduc la aritmetică și aritmetica la filologie și filologia la crimă! Totul

este armonie în univers! Totul este pământ, aer, apă și foc! Apă și Foc! Apă! Foc! Do, mi, sol, do!
– Mi... sol... dooo, bolborosii eu cu capul în acvariu, cu ultimele bule de aer din plămâni. Înainte de a mi se lăsa întunericul deplin peste conștiință, zării ochii sticloși ai peștelui și gura lui larg deschisă rânjind sardonice către mine.
*
– Tii, ce dezastru-i aici! zise ofițerul de poliție dându-și cascheta jos. Scoase un telefon mobil și după ce formă un număr raportă: aici a fost o adevărată revoluție muzicală! o victimă zace cu capul, mâinile și organele genitale încurcate între corzile rupte ale unui instrument cu coarde, cred ca e vorba de o harpă... pare sufocat... are părul ud... cealaltă victimă are un contrabas spart în jurul trunchiului și privește fix... și... ăăă, are o baghetă de dirijor ruptă înfiptă în orificiul anal... și are spume la gură și zice ceva fără șir, stai puțin... sanda... napalm... sanda... napalm... indivdul din harpă pare că mișcă, cred că încă mai respiră, cheamă iute o ambulanță. Dar oare cine o fi format 112?
În acvariul din fața mea, somonul pe nume Sandu plutea calm și privea inexpressiv la toată scena. Deodată se ridică la suprafață, luă aer în branhiile, se scufundă și bolborosi într-o tonalitate perfectă de tenor-bariton, privindu-mă muștrator în ochi:
– Do, mi, sol, doooooo!!!

Viorel SAVIN

Evanghelia eretică

Ehei...

în fiecare primăvară
cam în jurul zilei mele de naștere
precum șarpele / pielea
precum cerbul / coarnele
precum lupul / blana
îmi schimb celulele trupului.

cele obosite de stres
cotidian îmi cad în oase -
din cauza asta pășesc tot mai greu...

îmi alunecă în vene -
probabil asta explică
de ce agreez
mai nou lenea la soare...

mi se adaugă riduri -
ideograme grotești
care dau vestea falsă
că aș fi devenit înțelept

și că suficient preparat
de toate cele
pe care mi le-ați rezervat
sunt gata să aprob și să plec.
ehei... șarpele cerbul...!
ehei, lupul!

Când ați ascultat

când ați ascultat
ultima dată foșnetul brazilor

ca pe o rugăciune de noapte?

alergați de colo-colo
înnebuniți de zgomote de mașini
de trenuri / de avioane...!

frisonați de competiții
neînsemnate
vă evitați inutil / oricum
vă veți întâlni -
măcar ca dușmani!

lacomi culegeți grăunțele
binelui vostru
din răul ce semănați / din lacrimi

extrageți pepite
de bucurie dirijată fără scrupul
coruri de gemete -
în acest secol
geamătul e zgomotul de fond
al browniadei voastre

sărmanii de voi!
e ca și cum ați căuta
lumină în întuneric.

... puteți înțelege că
trecerea unui chip de copil
de la lacrimă la zâmbet
este egală cu un Big - Bang?...

Agenda

tot mai rar îmi scot pălăria
pe străzile orașului meu tot

mai puțini cunoscuți
întâlnesc.

Voi rămâne singur
cu amintirile
ca într-un teatru de umbre?

și prin alte locuri din țară aud
că de golul neîndurător
ce îi împresoară
cunoșcuții mei se plictisesc.

am vești că tot mai grăbiți
se retrag la margini de orașe și că
în tăcere se odihnesc.

vechea agendă cu telefoanele
prietenilor mi-a devenit
jurnalul exact al creșterii golului.

jurnalul acesta mă seacă
de lacrimi
Doamne! nu mai rezist... nu mă
obliga

să-l citesc până la capăt!...

Strigăt (8)

!
Adun cuvintele
pe ales.
cu grijă le cioplesc
le lustruiesc -
înțeles / neînțeles
dar când să le îmbin

precum sepiile
printre pietre în adânc de gând
după emoții se-ascund
le pierd
!

Strigăt (5)

!
cu mâna întinsă merg printre voi:
„dați-mi o fărâmbă
de iubire

vă rog...”

în fiecare seară
mă întorc acasă
cu buzunarele pline
de înjurături
uimitor de frumoase
!

Strigăt (7)

!
iată: vă întorc spatele.
trageți!
și ca să fiți siguri
că ați scăpat definitiv
incinerați-mă!

mă voi numi cenușă
și voi fi
tăcut
!

Aria scorușei

sâmbure
întrând delicat
în carnea pământului
ce orgie tăcută ce orgie tăcută
ar fi ar fi fost!
mai dulce tot mai dulce
e timpul în fibrele mele
nimeni nu mai culege...

cei buni nu găsesc îndurare

Sâmbur I

fructul adevărat
moare
încolțind

Sâmbur II

pomul
se mângâie singur
în zborul păsărilor
de zi și de noapte

GUSTUL AMAR AL IUBIRII

Numai ce întinsese mâna după ceaiul de verbină care se răcorise, când, năvalnic și insistent - parcă dau turcii, își spusese Arina - soneria interfonului începuse să zbârnâie. Luă o gură de ceai și se ridică să deschidă. În fața ușii, parcă adusă de vântul ce se pornise pe afară, stătea Dana.

– Ufff - respiră ea precipitat - am reușit în sfârșit să ajung și aici, că de azi-dimineață alerg ca nebuna peste tot, ca să termin ce am de făcut, pentru că o să plec la București, în sesiune, până la sfârșitul lunii și n-aș vrea să fie vreo problemă. Iată, aveți aici facturierul - mâinile ei zorite, scotociseră prin sacoșă cât timp vorbise fără întreruperi - iar actele acestea, trebuie semnate și șampilate, haideți dacă vreți să vă ajut, ca să meargă treaba mai repede.

Și așezându-se, se și apucase să pună pe acte ștampila, apărută în mâna ei ca și cum ar făcut un act de prestidigitatie.

– Gaaata! - se alintă vocea ei și se ridică de pe scaun făcând câțiva pași spre ușă, însă nu înainte de a apuca să spună, turuind, data la care credea că va reuși să se întoarcă, când anume o va mai suna pe Arina, ce ar fi trebuit să facă aceasta dacă apărea vreo problemă urgentă, întrucât ea, urma să se ducă și până în satul bunicii pe care tocmai o externase din reanimare și pe care mama sa, doar cu o zi în urmă, o dusesse și o lăsase acolo, singură.

– Noroc că mai vin două vecine să aibă grijă de ea, atunci când treburile gospodărești le permit... și-n timp ce potopul de vorbe nu mai contenea, privirile îi rătăceau neliniștite prin încăperea, de parcă ar fi fost în căutarea unui sprijin, ce nu se zărea.

– Ce bine că mai există și persoane omenoase pe lumea asta, se auzi Arina replicând, mai degrabă în încercarea de a stăvili hemoragia verbală la care asista.

– Ei, daa... credeți că din omenie se duc? Au mai fost și altădată și pe urmă am constatat că bunica nu mai avea nici hainele pregătite pentru înmormântare... Dar, până la urmă, dă-le încolo de haine, nu ele sunt importante... Și uite, acum, numai ce m-au sunat ca să-mi spună că mama a lăsat-o pe bunica acolo și a plecat, iar la câteva ore după aceea, au găsit-o căzută pe jos...

Dana se ridicase în picioare, dar încă nu era hotărâtă să plece.

– Și mama asta... N-aveți ceva s-o otrăvesc? - adăugă ea dintr-o dată, cu un ton aparent glumeț, cu care păru că ar vrea să pună punct torentului său de vorbe, în timp ce cu mâna apucase clanța ușii.

– Și tu... chiar așa?!? - nu-și mai găsi Arina cuvintele.

– Nici eu nu știu ce să mai cred și ce să mai spun... că doar acum câteva zile am internat-o pe bunica cu infarct - a adus-o sora mea cu mașina, că se simțea tare rău, dar mama, tot insista cu părerea ei, că nu are nimic. Și păreriile ei, de când o știu, sunt lege! Nu s-a gândit că bunica are optzeci și opt de ani și că ar trebui îngrijită... Că dacă nu aveam și copii și serviciile și examenele astea, mă ocupam eu... doar bunica a fost cea care m-a luat să mă crească de când s-a născut sora mea; că mama a spus că ea nu se poate descurca cu doi copii... Tata, ca de obicei n-a avut nimic de obiectat. Am

avut noroc, totuși, pentru că bunica m-a iubit tare mult... ca o mamă adevărată. Și acum, uite... când am internat-o, avea oxigenarea de 50 la sută și nu te puteai înțelege cu ea; îmi spunea tot mie, că am internat-o și am lăsat-o acolo singură, ca pe un câine, deși i-am explicat de atâtea ori, că trec și eu mai pe seară, pentru că am programul tare încărcat.

– Știi bine că i-a fost afectat în condițiile astea și creierul și apoi, la vârsta ei... putem spune că nu vorbea ea - îi spuse cu compătimire în glas, Arina.

– Știu, știu, dar... Dana tăcu, părând frământată de ceva.

– Și cum, mama ta chiar nu a venit să se ocupe de bătrână, când a aflat? - încercă Arina să o ajute, reluând discuția.

– Ba da, de venit, a venit până la urmă cu mașina, cu tata - el este mereu gata să-i îndeplinească dorințele, însă nu are niciun cuvânt de spus în fața ei - și cum ea se plictisește repede, a făcut ce a făcut și dacă a observat că bunicii nu-i place să stea în spital, a convins-o să ceară, mai repede decât trebuia, externarea. Întâi, am adus-o la mine acasă și am rugat-o pe mama să-i facă o baie, dar ea, știți ce mi-a spus?... A spus că bunica nu vrea. Cred și eu, că dacă îi spune așa cum știu că obișnuiește ea să se exprime - *hai treci să te speli că te-ai împuștit* - bunica o să se încăpățâneze și o să refuze. Dar eu am luat-o cu binișorul și i-am spus că în spital sunt mulți microbi și ar fi bine să scăpăm de ei și apoi o să se și răcorească și o să-i fie mai bine, și bunica a fost de acord. I-am cerut atunci mamei, să o ajute să se spele până îi pregătesc eu patul, dar mama mi-a răspuns că ea nu știe, că nu se poate descurca cu bunica, așa că degeaba m-am uitat lung la ea; am pus mâna și i-am făcut eu baie bunicii. Apoi, am rugat-o să-i pună un pampers, dar a sărit ca friptă și a refuzat; a spus că nu se pricepe. Îmi venea să-i dau una, dar ce era să fac, am luat și am îmbrăcat-o eu. Pe urmă, am întrebat-o pe bunica ce i-ar plăcea să mănânce și ea a cerut o ciorbiță acră, așa că m-am apucat să gătesc și firește că mi-a luat ceva timp. Ce credeți? În tot timpul ăsta, mama i-a spus bunicii că în pampers poate să facă fără nicio grijă, că nimic nu va da pe dinafară și nu a dus-o nici măcar o dată la veceu. Așa că seara... abia adormisem și eu, cred că era pe la ora unu, când am auzit gemete dinspre patul bunicii și când m-am sculat, mi-a spus că nu poate să se mai țină... și era toată, learcă. Du-o la veceu, spal-o, că știți, urina de bătrân îți întoarce nasul, nu alta... și schimbă patul și ea săraca începuse să plângă că se rușina, dar am liniștit-o eu, i-am spus că nu-i nimic, mămăiță, se mai întâmplă, trece și asta, și iar ne-am culcat, dar pe la trei iar a început să geamă și m-a trezit. Spunea că o doare burta și după ce i-am făcut un masaj ușor, a spus că o doare și piciorul și... uuufff! Cred că era pe la ora patru, când am readormit. Însă pe la ora șase, cine credeți că bubuia în ușă? Mama! Și îmi și reproșa, că nu sunt în stare să o pregătesc pe bunica la timp, că uite, ei au venit deja cu mașina - se gândise să se întoarcă la București și își făcuse planul că ar fi mai bine să facă doar un drum, nu să vină înapoi și să o ia și pe bunica atunci când ar fi fost mai pregătită să suporte transportul. Și când își face ea un plan, nimeni nu-i mai poate sta în cale...

Degeaba i-am răspuns eu: „Femeia lui Dumnezeu, nu vezi că acum doarme, cum vrei să o trezesc acum, după ce nu a dormit toată

noaptea, vrei să i se facă rău pe drum?!” - că tot cum a vrut ea, a trebuit să facem. I-am spus să o așeze în față, dar mi-a răspuns că acolo stă ea, așa că a înghesuit-o în spate și i-a pus și o sticlă cu apă rece de la frigider, la picioare, ca să o aibă atunci când i-o fi sete... Nu știu ce să mai cred; le face pe toate în așa fel, de parcă ar dori să o vadă cât mai repede moartă... Așa că acum, nu știu cum să mă mai împart și cum să mai fac față situației. Cam așa stau lucrurile...

– Da, neplăcută situație... dar tu... n-ai putut să-i spui vreodată mamei că o să-i vină și ei rândul și atunci s-ar putea să procedezi tot așa cum ți-a arătat ea, prin ceea ce face?

– Ei, nu, eu n-aș putea să fac asta... nu, niciodată - vocea Danei, părea că se apără, însoțită de un zâmbet stingherit, pupilele i se dilataseră a uluire și pe chip i se așternuse o paloare ușoară.

Și dintr-o dată, ca niște mici piese de puzzle - scurtele povestiri despre viața și relația sa cu mama, pe care din când în când i le mai relata Dana - se rearanjară în mintea Arinei într-o imagine a unui drum lung, abrupt și fără de izbândă, pe care aceasta pornise de ani de zile, în încercarea de a cuceri imposibilul; iubirea mamei sale. Un gust amar și cunoscut îi invadă gura încleștată într-un surâs fad și Arina întinse imediat mâna după ceașca de ceai. Deja se răcise și avea un gust ce-i părea leșios. Înghiți cu noduri.

– Îmi cer scuze, v-am răpit atâta timp! - măcar am putut și eu să spun cuiva, toate astea - reauzi tonul acela aparent vesel, cu care Dana se grăbi să încheie discuția.

– Ei, lasă, că până la urmă o să reușești tu și, așa cum te știu, o să fie totul bine, îi răspunse Arina, cu încurajarea în care nici ea nu credea.

– Da, să dea Domul... La revedere; ne mai auzim la telefon!”

Ca un meteor, Dana ieși pe ușă. În liniștea ce învăluisese odaia, Arina rămase nemișcată, privind prin fereastră cum norii începuseră să se îngrămădească pe cer, vestind apropierea ploii ce se lăsase atâta vreme așteptată. Un fulger despică dintr-o dată de sus până jos vinețiul cerului, făcând-o să tresară. Strălucirea fulgurantă îi strânse inima... cândva... și simți cum iar i se răsucesc în piept, zvâcnetul acela scurt și rece, precum odinioară, când observase sclipirea metalică din ochii mătușii sale, în momentul în care răsese de spaima ei. Și cum o mai privise îndelung, așa cum se privește la microscop o amoebă, pentru a nu scăpa cumva vreuna din reacțiile Arinei, la gluma răutăcioasă pe care o făcuse atunci pe seama ei. Îi spusese, nici mai mult nici mai puțin, că ea nu ar fi fost fiica mamei sale, ci fiica unei țigănci, care în trecere, o lăsase în grija familiei sale, ce se milostivise de ea și o acceptase. „Păi, nu vezi ce neagră ești tu și ce piele albă au părinții tăi?” - își întinsese ea într-un zâmbet slinos buzele vineții - suferea de inimă - tînuind-o cu privirile înghețate, precum își fixează șarpele, victima, în timp ce maică-sa, prefăcându-se că nu observă nimic, râdea... Arina se simțea epuizată; împinse cu zgomot ceașca de ceai goală din față și fără a mai face ordine, se ridică să plece către casă. Nu-și mai dorea decât să doarmă; un somn adânc și fără vise.

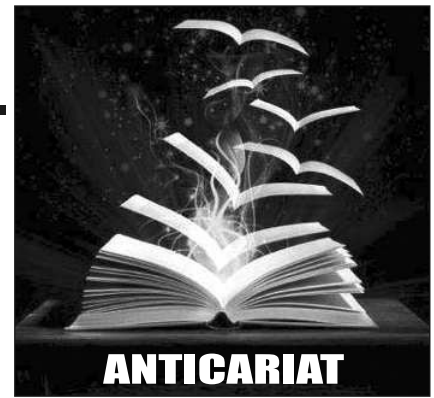
Tatiana NICOLESCU

Ana Blandiana - Între Eros și Thanatos -

POEZII
Editura Cartea Românească
1976

În anul 1976, când apărea, la Editura Cartea Românească, volumul antologic **Poezii** al Anei Blandiana (ce cuprinde, pe lângă versuri din cărțile anterioare, și 13 poeme inedite) poeta era deja un nume în literatura română, nume a cărui „poveste” ține de avatarurile epocii comuniste.

Ana Blandiana, pe numele său adevărat Otila-Valeria Coman, s-a născut la Timișoara (25 martie 1942), fiind fiica preotului ortodox Gheorghe Coman și a Otiliei Coman. Datorită originii „nesănătoase” (tatăl fusese arestat ca „dușman al poporului”) va trebui să aștepte patru ani până când i se permite să se înscrie la Facultatea de Filologie. Nu are loc nici în... poezie (în urma unor denunțuri fiindu-i interzis să publice) chiar dacă își „schimbă” numele, alegând drept pseudonim denumirea sa-tului de obârșia al mamei sale, Blandiana. Va mărturisi, mai târziu: „Am fost cunoscută ca poet interzis înainte de a fi cunoscută ca poet”. Debutază, totuși, în revista clujeană **Tribuna** (1959), semnând, pentru prima dată, Ana Blandiana și redebutează, după patru ani de interdicție, în revista Contemporanul. În 1964 publică și primul volum de versuri - **Persoana întâi plural** -, urmat de **Călcâiul vulnerabil** (1966), **A treia taină** (1969), **50 de poeme** (1970), **Octombrie, Noiembrie, Decembrie** (1972) ș.a.m.d.

Despre poetă, **Alex Ștefănescu** nota, într-un articol din **România literară** (Nr. 11/2002): „Personajul liric din poezia Anei Blandiana este o fată îmbrăcată în alb, fără po-doabe, desculță, care vorbește simplu și cu un fel de resemnare tragică.” Simplu, precum în acest poem, din antologia pe care o comentăm: „Îți aduci aminte de plaja/ Acoperită cu cioburi amare/ Pe care/ Nu puteam merge desculți,/ Felul în care/ Te uitai la mare/ Și spuneai că m-ascuți?” (**Îți aduci aminte de plaja**).

Apropiată, structural, de lumea vegetală a Magdei Isanos („Este destul să-ți plimbi în somn/ Pe mine mâna/ Că frunze-mi cresc cântând/ Din trunchi (...) /Simt că te-apropii în totdeauna/ După zăpăceala mestecenilor/ Care-ncep să se-agite/ Și să foșnească-n neștire./ După felul nesigur/ În care alunecă luna”) și de contemplația blagiană, poeta își conturează, în limitele lunecătoare dintre Eros și Thanatos, universul liric, al cărui centru este devenirea într-o ființă (C. Noica), în jurul acestuia gravitând stelele transfigurate ale realității: pădurea, ploaia, păsările, umbra sau absența umbrei: „Umbrei mele i-e frică/ De umbrele păsărilor/ Mai mult decât/ Mi-e frică mie de păsări - / Păsările trec pe deasupra mea/ Și nu mă ating/ Dar umbra mea se chircește./ Se rostogolește rănită/ De ciocul lunecat al unei umbre./ Umbra mea este lipsită de apărare./ Ea nu are rădăcini/ Ca umbrele arborilor/ Și nu știe/ Ca umbra păsărilor să zboare./ Ea a fost adusă pe pământ/ Să mă urmeze/ Cu întuneric sângerând./ Să se prefacă în noapte în cele din urmă/ Și eu nu știu de când/ Înaintez fără umbră/ Cântând.” (**Umbrei mele i-e frică**). Dintre elementele simboli-

ce enumerate mai sus un rol aparte îl are ochiul, în ipostaza sa de vântej ce absoarbe lumina, interiorizând-o. Chiar dacă nu este inclusă în antologie, poezia **Ochiul închis** (volumul **A treia taină** - 1969) este edificatoare în acest sens: „Nu îndrăznesc să-nchid o clipă ochii/ de teamă/ să nu zdrobesc între pleoape lumea./ să n-o aud sfărâmându-se cu zgomot/ ca o alună între dinți./ Cât timp voi mai putea fura din somn?/ Cât timp o voi mai ține-n viață?/ Privesc cu disperare/ și mi-e câinește milă/ de universul fără apărare/ ce va pieri în ochiul meu închis.”

Iată alte câteva ipostaze ale ochiului, din volumul **Poezii**: **ochiul ca atribut al divinității**: „Acolo te-așteaptă/ Zeul bătrân -/ Din orbita lui dreaptă/ Norii se scurg./ Din orbita lui stângă/ Se face amurg (**Balada vâmlor**); **ochii arborilor**: „Caut zadarnic ochii arborilor acum./ Poate nu-i văd/ Pentru că arbore nu mai sunt./ Sau poate-au coborât pe rădăcini în pământ” (**Cândva arborii aveau ochi**); **ochiul închis în somn**: „Adorm, adormi./ Cum stăm cu ochii-nchiși/ Părem întinși alături/ Doi tineri morți egali.” (**Adorm, adormi**).

Lumina și întunericul sunt, și ele, o dualitate a vederii: „Lasă-mă să m-aprind de întunericul tău/ În lumina feroce (...) O beznă tandră/ În care am muri oricând am vrea./ Un întuneric în care/ N-am mai fi frumoși, nici buni./ Ci doar singuri/ Și, nemaitrebuind să privim./ Închizând ochii am putea vedea” (**Învăț-mă să ard în întuneric**).

Polaritatea este, de fapt, o constantă a poeziei Anei Blandiana, un joc ce reconstituie întregul și trecerea: „Stăm spate în spate./ Oasele noastre s-au unit de mult... (...) Orice pas este o luptă pe viață și pe moarte./ Suntem egali?/ Vom muri deodată sau unul va purta./ Încă o vreme/ cadavrul celui alt lipit de el/ molipsindu-l lent, prea lent, cu moarte? (...) / Și dacă unul dintre noi s-ar smulge./ Jertfindu-se pentru o singură privire./ Ar vedea numai spatele din care s-a smuls/ Însăngerat, înfrigurat./ Al celui alt.” (**Cuplu**)

În același timp există și o dialectică a valențelor multiple, ce leagă sau destramă contrariile, întemeind altele: **iubire - moarte** („Tulburea fugă de moarte/ Ascunsă în rut; Mori./ Mori, dragul meu./ Va fi atât de bine./ Vei rămâne numai cu mine (...) Iubita mea cu frunze de octombrie/ Cuprinsă ca-n icoane/ De nimb rotund de moarte/ Mori./ Lasă-ți culorile în flori./ Pletele lungi cărărilor/ Și ochii luciul mărilor...” - **Dacă ne-am ucide unul pe altul**); **zbor - răstignire** („Amar mi-e trupul și otrăvitor/ Cu soarele prelins la subsuori, Cu fluturi beți de mine, răscoliți/ Din larvele sfărmate de dorinți/ Pe care nu pot să le-ncepă. Fugi/ De brațele profanatoarei cruci/ În care, fericită, mă urăsc./ Nu-mi respira miasma-mbătătoare./ Când sufletul mă părăsește-n soare/ Ca să te prind și să te răstignesc.” (**Trup amar**); **uter - mormânt** („Mamă, întâiul meu mormânt./ Beznă fierbinte./ Cu-atâta nerăbdare prostească părăsită/ În timp ce fiecare bulgăr/ Al țărânei sale/ Se-mpotrivea plecării fără rost./ Îmi vei

ierta vreodată învierea...?” (**Mamă**) **divinitate - organism unicelular** („Dumnezeu-amoebă/ Rupt în două./ Lucit prin pești, zburat prin păsări/ Ca să ajungă la străbunii mei” - **Am dreptul**).

Cred că Alex Ștefănescu, în articolul amintit, a surprins exact dimensiunile poeziei Anei Blandiana, originalitatea și profunzimea ei: „Poeta este, cum spuneam, vulnerabilă, dar nu naivă. Faptul că nu-și ia măsuri de apărare nu înseamnă că nu este conștientă de primejdiiile existenței - de acele «nesfârșite primejdii», cum le numea Mircea Horia Simionescu, care planează mereu asupra fragilei ființe omenești. Luciditatea intensă, arzătoare este, de altfel, o altă însușire care ne place la Ana Blandiana. Ea se definește ca o poetă care știe și care se simte copleșită de ceea ce știe.

Cunoașterea nu-i dă Anei Blandiana acea trufie care ne repugnă la alți autori, ca un însemn al parvenitismului în lumea spiritului. Pentru ea, înțelegerea, cu un sentiment tragic, a lumii din jur constituie un mod de a fi. Deși face parte dintr-o generație de poeți care a repudiat raționalitatea discursului liric (și aceasta nu numai pentru a satisface exigențele esteticii moderniste, ci și pentru a da o replică sfidătoare pretențiilor formulate de autoritățile culturale ale epocii), Ana Blandiana a reintrodus în poezie reflecția, adevărata reflecție, aceea pe care mari poeți, ca Eminescu sau Blaga, au considerat-o adeseori o diafană materie primă pentru fabricarea lirismului.”

Florin Ursuleanu

Mânzul ispitei

Mai păstrez în memorie sandalele mele făcute de unchiul Ion din curelele unui ham vechi, biete sandale pe care mama le lustruise până la fericire. Într-o zi, când ea spăla rufe și nori, aplecată în oglinda iazului morii, eu, mânz sălbatic, neînvățat cu hamul ce-mi împiedicase picioarele, le-am scos pe rând și le-am aruncat în șuvoiul repede al apei. Ca niște pești morți, cu burțile în sus, pluteau încălțările pe apa sâmbetei până nu le-am mai văzut până când mama a început să plângă. Acum nimeni nu mai spală rufe norilor, iazul a obosit și s-a scurs sub pământ, mâinile mamei mângâie coama vântului visând că trece copilul desculț călare pe mânzul alb al ispitei.

Lucian Mănăilescu

Raluca Șandor Gorcea

PROFESSIONAL LOOK

Citind volumul de debut al tinerei poete Raluca Șandor Gorcea (volum care a câștigat concursul organizat de **Editura Herg Benet**, în 2012), intitulat *Când ești obosit vrei acasă*, am avut bucuria de a descoperii un glas liric autentic, susținut de talent dar și de o bună cunoaștere a mecanismelor actului de creație. Este motivul pentru care am decis, înainte de a fi gata cronică unuia dintre colaboratorii noștri, să-i dedicăm Ralucăi Șandor Gorcea rubrica **Poetul lunii**.

Când ești obosit vrei acasă

erau lucruri simple
mirosul de săpun și fier de călcat
încins
soarele de toamnă ca o vulpe
sărind pe acoperișuri,
pe blocuri, până în balconul nostru
înfașurându-se moale în
jurul lumii,
erau Mama și Tata
atât de înalți decupând
aerul bucătăriei
și privirea mea se ridica în
zepelinul auriu al luminii dintre ei
- era o bucătărie plină de dragoste
seara se vărsa încet în camere
umplând spațiul dintre
mâna mamei și spinarea galbenă
a pisicii dintre masa cu farfurii
și ardeii puși la copt
dintre păsări și aripile lor
întinse
când plecau
timpul se mula tăcut
pe casa noastră,
pe șotroanele colorate
cu fetițe în prelungirea lor
unu, doi, trei
patru-cinci
hai acasă
mai lasă-mă puțin
încă
puțin
șase
șapte
opt-nouă
ai obosit e târziu
erau lucruri simple
hai
acasă

Către oraș

pe capota autobuzului
cerul își trânteste burta umflată
de păsări
pârâie și se crapă
apoi răsăritul
o rolă de leucoplast
ni se lipește pe gură
ne zbatem pe bancheta din spate
mârâim înfundat

acolo pe colț - stația
la tonetă vindeau bilete
înghețată polar șarlotă
se umpleau sifoane
era zgomotul verii
însurarea vira printre rondurile
cu pansele
turbioane de praf violet
vânzătorii își bandajau
degetele explodate
la cină se beau șprîțuri
în jurul coșului de pâine
șoptește vocea americii
peste fânânile arteziene vrăbiile

miros a șampon
de urzică

te gândești la ale tale
în tăcere
poate și tu ai citit undeva
despre cum dragostea
e un șir lung de cratițe murdare
le spălăm cu rândul
mă gândesc la cuvântul tix
un cuvânt care nu mai există
mă gândesc la oameni
care spuneau cuvântul tix
și nu mai există

lângă semafor un copil scoate
elefantul de plastic apasă pe burta
moale prin rafala subțire o dâră de
curcubeu izbește geamul din afară
chipul tău e o pata frumoasă
dinăuntru

coborâm la prima
o luăm pe jos înapoi acasă

mici întâmplări cu maria

ea mușcă dintr-un biscuit și râde
 pe obraji - vara alunecă în viteză
 elegant
 precis
 ca un patinator
 alături pomii în volute turcoaz
 orașul e o rochie prea largă
 în care se împiedică
 dansează cu brațele întinse
 în jur strada face piruete
 până vitrinele se clatină amețite
 cu clinchet
 ea aruncă în sus aerul înțepat
 de antene și vrăbii
 îl prinde
 îi dă drumul
 îl prinde
 ea aruncă lumina către mine
 ca pe un balon
 în care e liniște
 îmi întinde un biscuit
 râsul ei străbate spațiul
 un tren
 plin cu maci

Lumea când pleacă fără să îmi spună cine sunt eu

era un scaun jerpelit
la capătul scării și
o scrumieră înaltă
din gura lui Pișta ieșeau
păsări moi albe mari
se striveau cald de ferestre
atunci venea dimineața
ni se lipea în liniște de genunchi
ca un câine

în stradă
nu mă ținea nimeni de mână
imaginam oameni aruncându-se
de pe uzine agățate
de mii de baloane cu heliu

ținându-și strâns servietele
 așa se întorcea fiecare
 acasă
 tata adusese o ciocolată
 în foiță de aur
 a desfacut-o încet și ne-am învelit
 în ea cu toții
 ca într-un soare de toamnă

seară
un om în alb a deschis gura
gura lui era un joben roșu
de unde ieșeau săbii
în care erau înfipite inimi -
încă băteau în
aer
nu mai era aer
pe fața mamei soarele se spărgea
fără zgomot
mi-am acoperit urechile
era liniște ca într-o inimă

minutul Lumière

octombrie
în jurul tău
dintr-o dată frigul
se umple de mandarine
un sac transparent
îl ridic pe umăr încet
e suficient
cât să încapă într-o sanie
să alunecăm
până într-o vară oarecare
acolo îl așez
pe pământ
vom intra în el ca într-o cameră
în același timp
ținându-ne de mână

shhhh
în liniștea de sub părul tău
întunericul cântă

**Cântec
pentru o călătorie lungă**

1.
vezi acum iarna astea sunt bune
pentru ceai
adun măceșe în pumn sunt reci
și netede ca niște ciocuri de pui
deasupra cerul curge repede
o apă care se varsă
peste noi dintr-odată
cu tot cu păsări
mai mari mai mici
oamenii spun că ninge
și ninge
vor aprinde becuri colorate
între blocuri
mama va aduce în haină ceața
până pe hol
și va zâmbi

ne strângem toți într-o cameră
și se face
cald
ceainicul are burta rotundă

din tablă roșie
 șșșșșșșșuieră
 ca un tren în care te legeni
 pe întuneric
 și apoi ajungi
 altundeva

tata își ține obrazul
aproape de aparatul de radio
difuzorul e acoperit
cu pânză aspră de sac
acolo stă vocea
americii
și
america are vocea șoptită a tatei
în care te legeni
și apoi ajungi
altundeva

2.
acolo
jos sub iarbă devii dintr-o dată
foarte singur
și uite azi
frigul se întinde peste casă
ca un animal acoperindu-și puii
din mama se ridică miros
de zăpadă
încet
cum iese fumul din hornuri
se lipește de păsările care pleacă
departe
mai
departe
de geamurile avioanelor
fotografii ovale
în care tac pasageri și
chipul lor se schimbă
ca și cum s-ar scufunda
sub gheață
fără să se zbată
atunci devin mai triști
sufală aer cald în palme
și vor să ajungă mai repede
acasă

ea merge departe
pe întuneric
mai departe
dincolo de oraș
dincolo

altundeva

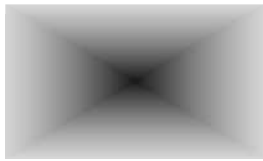
scrisoare

nu prea am dormit
aseară a fost sufocant și senin
era o luna africană
mare și tristă ca un cap de copil
între pernele noastre întunericul
se umpluse de clădiri și străzi
eu nici nu știu când
s-a întâmplat asta
noaptea atârna plină de oameni
ca o balenă
curbase pereții
mi-a venit să dau din mâini
nu se rupea nimic
aerul mi se lipea de degete opac
era ca și cum aș fi săpat
în respirația
în mirosul
întregii planete
trebuie să fi fost și tu pe undeva
așa că mi-am adulmecat palmele
apoi mă întreb
dacă tu
ai simțit ceva, prietene

Emil NICULESCU

OVIDIU GENARU ÎN FELIX CLIPA

Volumul de versuri al lui **Ovidiu Genaru** *Trandafir cu venele tăiate* (Editura „Vinea”, 2008, 134 p.), în deigrigolada librăriilor, a sistemului de difuzare, a ajuns cam după un cincinal de la apariție. Credeam a fi o antologie, dar, cu excepția unor poeme migratoare și, uneori, revizuite, nu e. Una dintre „temele” prioritare ar fi statutul scriitorului, „scriitorincului”, apud Dan C. Mihăilescu sau „cărțarului”, după Magda Ursache, la început de mileniu, care, bănuia Malraux, va fi religios sau nu va mai fi (deloc?, detot!).

Dacă scriitorul, ficționarul, dintr-un titlu al lui Radu Cosașu, care s-ar dori un „extremist de centru”, are păcatele lui, uneori orgolios mărturisite (*Înăbușim cu perna ficțiunii lumea* - Deșertăciune), există însă o compensație, ceva ce ține de conștiință, de martor și mărturisitor, de o justiție imanentă și o prezumată vinovăție, tocmai sub această motivație, a vinovatului: *Hei cineva trebuie să fie de față/ când o lunatecă răsuște beregata unui trandafir/ Când miezul nopții taie frunză la câini/ când regele cu obrazul acoperit se strecoară în casa curvelor/ cineva trebuie să fie de față când/ în pivniți se pune la cale o conjurație/ când cuțitul iese din teacă și intră în burtă/ când bănuțul cade în cutia milei/ când hoțul își îngroapă comoara/ Invizibilul vede și denunță* (Invizibilul).

Statutul deosebit al cetățeanului de pe aici este conturat sugestiv, ba chiar lasă liberă opțiunea: *Statul/ superlativ dezvoltă și valorifică/ donatorii de hematii/ Acest Stat leucemic/ în pauze individual se poate fuma/ iar cine doarește e liber să scuipe* (În pauze), amintind de o veche „bodega donatorilor de sânge” brevetată de poetul Gheorghe Tomozei, versuri dedicate lui Nichita Stănescu, ce reverberează, prin Ovidiu Genaru, în zona moldavă: *Orașul privit prin plasma sangvină/ pare coborât dintr-un suflet slav* (Va să zică); sau, în același areal: *Dumnezeu ne-a uitat în bodegă/ paharul lucrează cu dinții/ Ne-au lăsat să colaborăm cu muștele/ actele noastre ard/ asia ne bate în geam cu copita* (Fund de secol). Dacă, altcândva, era „Mereu hărțuit de câinii plăcerilor, de iluzia artei...”, când se confesa, cu sufletul la gură („Nebun dădeam ocol prilejului/ de-a fi un un poet fără seamăn”), acum, în *cotton asiatic compact*, este, într-o detașată remanere, dispus să cedeze(!?): *Genarule/ Ești un Cehov de Moldova/ Nu prea zărim în poemetele tale microbi durabili/ ai eternității/ Păgubă-n ciuperca!* (De ce).

Gratuitatea artei sau imposibilitatea ei de a crea o tendință, de a salva, vorba lui Mășkin, lumea, este notorie și penalizatoare, într-o lume în care totul se plătește: *Păunii să fie artă?/ Dar există păuni?/ (...) Și atunci de ce tipă/ atât de urât?/ De rușine pentru frumusețea lor istovitoare* (Păunii). În volumul „Elogii” (1974), se anunța cumva prețul acestei deviații de la realitate: „...păuni tipând la Mogoșoaia/ - Pe dinafară-s artă, pe dinăuntru sânge”.

Până la urmă, la ce bun poezii în vreme de criză, ei care, după Anton Pann („dacă nemai

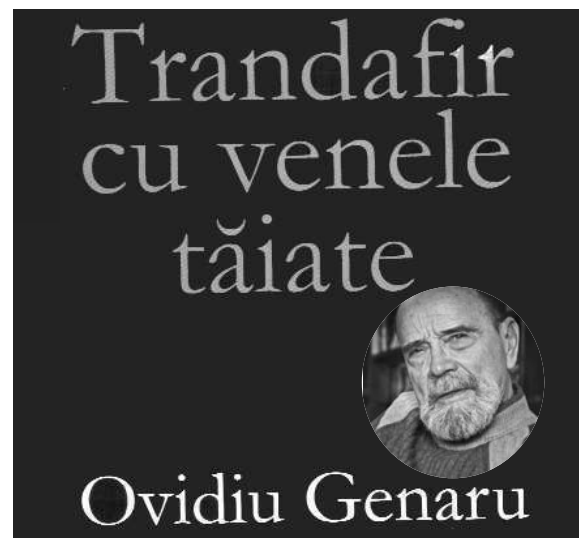
putirița ce mai chichirez gâlceava”), nu prea sunt sarea lumii, asupra lor pot plana, precum corbul lui Poe, diverse prezumții, pe care înșiși le alimentează: *Fie că recunoaștem sau nu vom intra în toate antologiile/ „Donatorii de hematii ai secolului XX”/ Oare n-am împodobit cumva poezia cu perle de pupăză?/ Crezi că ar fi nimerit/ ca mama să ne aducă speranța la vorbitor?* (Perle de pupăză). Există, chiar și așa, tentația perfecționismului, a „lucrului bine făcut: *Dar spune-mi Arhio/ în aceste vremuri gingașe de latrină cum trebuie vărsat sângele?/ Cu grijă stăpâne să nu păteze* (Vremuri gingașe).

Un scrupul igienic amimă pe cei numeroși și anonimi, carnea de mici și de tun a istoriei: *Muriți încet nu stârniți panică* (1979); și: *Se aprind și se sting meteoric/ în mulțimea anonimă/ strigăte de ajutor* (Urât). La împas, se propun măsuri conforme principiului „cui pe cui se scoate”: *Va să vie cum a mai fost un alt inger să mângâie/ cu lauri pe farisei/ cu biciul pe cei umiliți și drepti* (Invers), o mână pe alta se spală și așa mai departe: *Vor fi vinovați pe banca inocenților/ Vor fi piciorușe de domnișoară mergând prin ploaie/ Vor fi confetti la judecata din urmă/ Vor fi chibrituri kgb/ Vor fi semisfere pentru toți vizitatorii/ Vor fi reproșuri adulări muzici/ Vor fi bile rostogolite pe parchet la etaj/ Vor fi gândaci de bucătărie din asia* (Vor fi). Totuși, în pofida acestor drastice profilaxii, există amănunte și arta detaliului este una din performanțele lui Genaru (*Și cum îți spuneam în orice zi de la capătul nopții/ găsesc în pantofi/ zațul unei substanțe civile numite ovidiu -Muntele*), ce trădează: *Este că metafizica nu se păstrează în frigider/ că tot ce scrii e ceva pansat și oarecare/ sânge străbate prin bumbacul septic?* (Răspuns).

Nu se mai sinchisește, chiar calcă în picioare, o veche doleanță, „răvnitul armistițiu cu majoritatea”; vârsta, înțelepciunea, bunul simț necomun îi permit să nu se mai iluzioneze asupra contingentului: *Stau în acest oraș plutitor pe aluviunile proștilor/ sunt și eu o globulă roșie pândită de democrație/ împinsă încolo încoace/ de un acordeon cu burduf spart* (Cleiosul acum). Este de văzut regresia, pornind chiar de la instrumentele muzicale bacoviene: clavirul, pianul, vioara, europene, totuși, și muzicuța de gură, armonica, acordeonul, mai potrivite vodkiștilor, guleaiului, Moscovei cărciumărești. *Uneori intri și te așezi pe scaunul din colțul bodegii/ miroase a Biblie arsă e acru și fum și asta plătești* (Bodegă de cartier) I.D. Sîrbu, într-o „Viața românească” de prin 1976, publica, mare lucru pentru acea vreme, „Fișele bețivului Iafet”, din care, cu aproximație, citez: „umilița nu se mai învață în biserici, ci în cărciumi”.

Ironia (și auto...), se spunea, ar fi polițetea disperării cum transpare dintr-un crochiu în care trece fulgurant acel *genius loci* al Bacăului, peste care, ca după zisele evanghelistului, Genaru și-a scris „patimile”: *Trece palid anonim/ prin măhălăli bombănind/ de Orient lovindu-se/ zicând pardon* (Sfântul Bacovia).

O rea conștiință, un ghinion, explicabil și geopolitic (*Dumnezeu ne-a uitat în bodegă/ paharul lucrează cu dinții/ Ne-au lăsat să colaborăm cu muștele/ actele noastre ard/ asia ne bate în geam cu copita* - Fund de secol), o

tranzacționalitate exasperantă, care, ca și „cartoful dogmatic”, își scosese tuberculi în apariții editoriale anterioare („Cu ingerul de-a fost nevoie m-am făcut frate/ Diavolului i-am spus; trece-mă puntea/ Scoate-mă la lumină din acest labirint”) conduc autorul către o împăcare cu „tractirul” mundan: *În noaptea de 31 dec 82 mi-am petrecut revelionul/ în WC-ul gării de nord unde/ am compus un eseu despre „buda la români”/ (...) Am dansat un tangou pe muzica țevilor sparte/ și la despărțire i-am oferit grașei/ un frumos buchet de trandafiri de uree/ Madam mulțumesc pentru tot* (31 dec 82) și îl fac complicele fostului „scoicar” și student parizian, într-o altă carte, „Goana după fericire” (1974), unde, pe o masă, sunt „patru mere/ cu patru viermi - baladele lui Francois Villon/ Marga cea Grasă măturând străzile cerului/ Eternitatea e uneori un nume?”. În aceeași liturgie - profanatoare linie melodică: *Ne aflăm într-un adânc fund de secol/ Moartea împarte picuri în oraș/ imprimă poezii pe closete* (Fund de secol).

Printre barbari, există o consolare, femeile, omagiate, subtil persiflate, ca o revanșă a artistului față de propria-i slăbiciune: *Primăvara asta carnea/ dumitale anunță că vine caisa/ Ca și cum domnișoară ai fi/ ca și coaptă propriuzisa* (Domnișoară) - o frivolitate stilată, amintind o observație a lui Maugham („Evident, e bine ca un bărbat să fie și un domn”), profesată cu aplomb și strălucire în mai vechile sale exerciții de ars amandi din volumul „Flori de câmp” (1984). Tot aici se încolonează și poeziile „Floare de măr”, „Curburi bej și lila”, „Cristina”, „Îmbrățișări”, „În spatele ușii”, „Regăsire”, toate purtându-i recognoscibila marcă: *Și cum îți spuneam în orice zi de la capătul nopții/ găsesc în pantofi/ zațul unei substanțe civile numite ovidiu* (Muntele).

Ovidiu Genaru are, de multe ori, aerul unui (para)medic de la SMURD, care, sosit „la fața locului”, are suficientă experiență (și blazare) pentru a mai întreprinde vreo resuscitare, mai ales că, în urmă cu un veac, pe acolo a mai trecut diagnosticianul (dar și pacientul) Bacovia, aceasta neîmpiedicându-l să dea relații, chiar pedante, despre etiologia maladiei sau natura (aleatorie sau premeditată) accidentului mortal.

Există „...un mod de a privi din perspectiva ființelor slabe, prin care trebuie să înțelegem, în realitate, ființele de excepție al căror destin este tocmai acela de a participa la ordinea mai pură a lumii”, cum nota Florin Maiorescu - aici având un congener și afin tehnic în persoana poetului Florin Mugur - sub cele mai anoste „acoperiri”: *Prin virginități maculate prin inconștiențe/ oameni rari pustii merg singuri spre o țintă/ prea îndepărtată și-aceasta-i și noblețea lor* (Oameni pustii). Ei sunt

(Continuare în pag. 14)

(Urmare din pag. 13)

Ovidiu Genaru...

tocmai surplusul deranjant, partea sedentară și clevetitoare, care, alungați, pentru a se preveni reîntoarcerea lor în cetate, s-au și găsit soluții: *Inocenți și flecari genuini bufoni paranoici/ ne-supuși și crepusculari egoiști vanitoși eretici/ adică noi/ noi poeții/ balastul/ ar trebui să ne ardem singuri pe rug// Maica noastră cea bună/ măicuța mileniului trei Patria ne dă o mână de ajutor/ deja ne pregătește chibritul* (Inocenți și flecari).

Nu altfel vedea Florin Mugur această „tagma cum laudae”, cum o și face în volumul „Portretul unui Necunoscut”: „Ei, glorioșii, ei, flecăitorii/ ei, mâncătorii lacomi de azur/ roțiți deasupra capului în zorii/ înversunați ai veacului mai pur// târâți acum la curțile-n paragini/ a măselăriță duhnind, a spânz/ și ciugulind cu ciocuri de fier dintre imagini/ ochi, buze, carnea sânilor plăpânzi” (Groapa cu oglinzi).

În mod firesc, Genaru și-ar cam abhorră, la răscruce de civilizații, dar mai ales acolo, unde, conform legilor lui Murphy, există o mai mare posibilitate ca felia să cadă cu untul în jos, preocupățiunile aducătoare de hulă: *Pe creasta ce desparte occidentul acru/ de orientul lipicios/ sub cupola muștelor// Ah cât aș vrea să nu știu să scriu.* (Tablou).

Și, dacă, în condițiile de atunci, ar fi perseverat, încercând să intre în cadență, ce ar fi riscat: „Tu ai văzut privihetoarea ciugulind/ mătrăgună și ai întors capul în altă parte/ n-ai căzut în ispită cântând” (Moliile – „Goana după fericire”); se ajunsese la un anume modus vivendi: „Prin diverse încrucișări genetice s-a obținut în sfârșit privihetoarea de care era nevoie” (Cafeneaua subiectelor). Când și când, cu o detașare boemă și oarecum complice artistul depunea mărturie pentru serviciul cadre al breslei de resort: „Am citit Capitalul la lumina lumânărilor/ am ars atâtea lumânări cât arde o religie. Pentru lumea întunecată sunt un eretic ilustru” (Multe feluri de zile - „Goana...”). Corect, până la capăt sau în cele din urmă, își schimbă, în defavoarea dar spre onoarea sa, de poziția în volumul de acum: *Nu mai vrea să vină la întâlnire/ nu mai există pentru noi amândoi secrete oră H/ când deturnam trandafiri de pe mormântul lingușitorilor/ Mi-a trimis vorbă să nu-l mai aștept/ mă consideră un marxist reformat* (Gata); într-o variantă mai veche, în locul ultimului vers, erau acestea: „consideră că mă pot descurca/ rătăci și singur”. Ceva, oricum, nu părea să fie cușer, cu toate fiolele neînverzite, un poligraf era de altă părere: *Psihiatrul a forat în inconstient/ Inima ficatul sunt în regulă degetele/ nu-mi tremură pe trăgaci ca la alcoolici/ Măseaua de minte e intactă/ Recunoaște mi-au spus că n-ai nici pe dracu/ de ce simulezi fericirea?* (De ce). Nici altele nu mai rămân cum au fost, se radicalizează, pot fi privite cu o dureroasă luciditate: *Aici e paza trecătorilor/ o rugină se depune pe aripi/ vântul coclește în pliscuri Patria/ își oxidează fiii/ Pe valea Oituzului vulturii de bronz/ duc dorul nebun al vulturilor de carne; față cu aceste versuri* (Valea Oituzului - „Elogii”, 1974), unde, mai în

amonte, întâlneam un „popor fără sfârșit peste somnul mușchiului”, în „Trandafir cu venele tăiate” s-a înlocuit, cu mahnire: popor fără noroc scufundat în somnul demonului. Un restituțio in integrum.

Euforiile și-au lichidat, cât și nu prea era, stocul; suntem în epoca vacilor slabe, a târcoalelor prin deșertul moral până la dispariția celor cu sechele de robie: *Nimeni nu-ți mai exaltă nurii patrie-văduvă./ Privighetorile tale înjură și beau basamac în bodegă/ la ferestre iarăși păcle siberiene și iarăși/ căpitanii tăi profanează mormintele// (...) Știu simulăm mântuirea/ încă vâslim în puroaie/ patrie încă nu ne primi* (Nimeni).

Unde îi e dat poetului să-și dezvolte nobila inutilitate.? În provincie (cu majusculă). Și ce fel de provincie, una specială, dacă pot pentru ca să mă exprim. Caragiale Tatăl, în corespondență, acorda Evropii, ca ultimă stație, Brașovul; de acolo se lungeau, către Balcani picioarele ei cu rapăn și scrofule. Mateiu I (-ul), Fiul, mult mai drastic decât părintele, în multe privințe, era mai concesiv: civilizația occidentului ajungea până la „Capșa”, o insulă a „Micului Paris”. În „Fața literelor române este în schimbare” („Contrapunct”, nr.1 - 186, ianuarie 1997), Ovidiu Genaru, încercând să delimiteze Centrul, se întreba ce statut are, spre exemplu, Dămăroaia; după părerea mea și rezidența fostului stalinist reeșapat în guru de tranziție, Silviu Brucan, și ea și-a câștigat statutul de faubourg. Din Craiova, unde avea domiciliu obligatoriu, un „atlet al mizeriei”, cum îl gratula Blaga, I.D. Sârbu, lansa un S.O.S. de sertar, „Adio, Europa”, care e posibil să nu fi mișcat frecvența Casei Vernescu (și ea pierdută pentru păguboasa breaslă). În acest „morse” al naufragiaților de pe fundul de secol și al fostei Mări Sarmatice, ce s-ar putea transmite de la Bacău? Cu busolele avariate de alămurile marșurile armatelor, de fiecare dată, eliberatoare, toposul s-a afiliat mai degrabă Eurasiei: *Prin mucegaiul nebuniei încă mahmuri/ cântăm marseilleza cu braga în gură// Nouă nu ne e frică să roadem semințe de dovleac/ și temerari simulăm mântuirea pe când/ de fapt la adăpostul asiei pârpolim cu avânt/ papanașul în smântâni bogomilice/ în rest bau-bau icoane sfinți și pocăință* (1992). De aici și o adevărată gusturi (Bairam cu nași cuscri și fini prin mucedă curți interioare/ O bere acră ca veacul și zăngănit de gamele camarade/ în cartierul muștelor/ prin ungherele melcilor/ Între luna de montă și steaua calicului/ atârână pe frânghie nădragii enormi/ și cârpiți ai clasei muncitoare/ Umbra lor cade pe Cana Galileii/ O muzicuță de gură scâncește în ziduri: mai știi/ o fi ideea de patrie - Curți interioare), de doleanțe, de libertăți ce derivă din necesitatea bine înțeleasă: *Vreau blănuri troică lermontov/ și-o slugă căreia să-i spun stăpâne!* (Mai vreau). Din ce în ce mai puțin credibilă, condiția de zonă de cordon/ tampon: *Între Est și Vest/ un tampon de azbest// () Între mocirle și Everest/ la coada vacii din Est* (28 iunie 1998), fără nici un Dumnezeu, cu porțile vraiste: *Vin vremuri de ospiciu/ Cine are nevoie de mărturie le găsește la registratură/ Cetatea aceea/ Cetatea aceea e asta și aici/ unde vrei să fie bairam hagialăc și taifas/ și bestia sapă în bestie să-l afle pe licăritorul Iisus - Cetatea aceea*. Cu clasicul anestezic slav și fără șanse de evadare (*Ochiul nu vede gustul nu miroase/ miasmele calmuce de prin asii// bum-bac în urechi și-n gură/ patria pulsează bătutură// (...) O singură posibilă ușă/ ar fi să fugim prin cătușă* - Frânt), frontieriști ratați, dar nu mai puțin împăcați cu această condiție de man-

kurți: *Creier spălat regulamentar și inert/ se obține cu săpunul cazon/ Fluierăm cu arcada spartă/ trufia marelui nostru pluton// (...) Ieri am scris o carte poștală acasă/ mâine învățăm idealul de nap/ V-am dotat în ranița voastră/ cu înlocuitorul de cap* (Creier spălat).

O conjurație, un fel de omerta stigmatizează această zonă infestată de inavuabile secrete publice: *Degeaba vă prefăceți că n-aveți habar pezevenghilor// și umblați cu vată în nări și în gură/ până nu recunoașteți că mortul există și e al vostru/ el pute* (Mortul vostru).

Parafrazând un vers eminescian („Credința zugrăvește icoanele-n biserici”), *Ura cojește icoanele-n biserici/ la rigolă aurește flegma învingătorilor* (Până nu se întunecă), pare că potopul izbăvitor, care s-ar produce spre a spăla scârba, n-ar mai oferi nici un Ararat: *O să mor a spus fiul/ abia îmi mai port sicriul/ Rezistă taci și înoată// Măcar de-aș vedea țărnuțul/ A trecut a spus tatăl/ taci și înoată* (Rezistă).

O goană după noi și nesăbuite succesiuri (cum decupăm din „Cafeneaua subiectelor” sale: „Tendința noastră spre bine devine tot mai monstruoasă”) conduce, pas cu pas, spre grotesc și mizerie: *țărani vin la oraș să cumpere lapte la pungă/ vin cu plugul în spate să-l vândă la fier vechi/ fier din care Europa să facă noile pluguri/ care să-i ducă în sapă de lemn* (O nouă stafie); și, tot o vorbă de șuietar: „Cârcotaș agricol.” Sună bine.

Infernul, după Dante, își poate afla, aici, adaptări din cele mai inedite: *Mulți sfinți lingușitori când este cazul/ spală cu ceară caldă rană vaier/ să fie liniște cum a prescriș ucizul/ nu tremure vreo lacrimă prin aer// Cisterne cu lavandă-mproască/ hoituri mutilate de-un bom-faier// și nu e cheie pentru nici o broșască/ Soldați cu cap de lemn și bici de plastic/ pleznesc gravidele să nască// (...) Mi-e tot mai frig în țara fără lege/ vecină Asiei cu doliu-n poartă/ mi-e tot mai cald în patria mea rece// Au nu auzi? E îngerul la poartă...* (Tunel 1988).

Această vecinătate sufocantă dă naștere unor împrumuturi de care vorbea și Esenin („Și cel mai bun prieten pentru mine/ Va ascuți cuțitul din carâmb”): *Toți trandafirii mei au venele tăiate/ ura venea îndrăgostită/ dragostea își poartă în teacă cuțitul// Și-un Crai Nou oțelit seamănă frig/ în cetate/ Pot și nu se poate* (Probabil). Proiecțiile, goana după reprezentativitate, o manie a personajelor lui Caragiale, pierd teren, există, dincolo de orice mofturi, o determinare din cele mai glaciale și furnizoare de stupoare (pe viață): *Vreau și eu în francofonie în masonerie/ vreau zaiăfet și vreau sindrofie/ Vreau tutun de pipă Clan/ vreau șampanie și vreau chantan// Nu/ dumneata vei purta șapcă* (Nu) Zarurile erau, deja, aruncate. Și nu par să fie necâștigătoare, cinematograful neorealism italian este optimist: „Clasa muncitoare merge în paradis”.

Din marele alambic, poate chiar athanor, în care s-a pritoct „Ginta latină”, titlul unui poem dintr-un număr aniversar, dedicat lui Caragiale, de revista băcăoană „Vitralliu” (XX, nr. 3-4, noiembrie 2012, p. 2) pare a fi ieșit „O lume la răscruce de/ ibric și samovar și beizade/ compusă din madam și bre...”.

Ce ar mai zice prietenul său Mihai Ursachi, „latinistul”, cel care clama orgolios: „Am aurum non vulgi, leonem, poesia”; poate i-ar acorda clemență, în mermoria bătrânului porcar Garibaldi, cel care-și nutriționa heruvimii cu „lături caldi”.

Poetul, scrupulos îi mai adaugă un pigment local, prezent pe axa Cernovitz - Herța -

(Continuare în pag. 15)

(Urmare din pag. 14)

Ovidiu Genaru ...

Dorohoi - Moinești, care a dat avangardei române și europene voluntari literari, mai apoi și politici, care, înșiși, rareori, s-au camuflat, câtă vreme improvizau cu dezinvoltură: „Tu, Bercule,/ ai un tubercul în os/ tuberculosule.”

Drept care, între poemele migratoare de ace am zis, se află, revizuit într-o mai dreaptă cinstire a istoriei, următorul: *Un trandafir evreu își bagă nasul roșu/ de fost birjar de mahala prin crăpătura ușii/ pe strada mare/ și mă întreabă: „ce mai faceți/ ce mai scrieți încă nu v-ați mutat de la Bacău”* (Nasul)

„Fața literelor române este în schimbare - Despre provincie”, în: „Contrapunct”, VII, nr.1 (186), ianuarie 1997, p.4: „Cele treizeci și două de sinagogi și trufașa cruce de marmură neagră adusă tocmai din Italia pentru clanul Baroli, fost arhitect, ori cismarul Herman cu lătoasele și împuțitele lui fete bătrâne, Sura și Crimhilda. Să fie toate astea provincie?”; și acesta este unul dintre poemele migratoare ale scriitorului, în aceeași „Goană după fericire”, se numea „O garoafă”. Că nu este un accident, curge cumva în linia Caragiale, care admonesta (aproximativ) pe socialiștii patronați de Dobrogeanu Gherea: „Voi nu sunteți români, voi sunteți filoromâni”; texte poetice din același vitraliu aduc alte personaje din același cartier etnic: „La Bacău Feiviș Klein a fost un mare/ dar un mare filantropus pitecantrop,/ a înființat școala fanaro-română unde/ se învăța extragerea plus valorii din sirop/ (...) Tot Feiviș a fondat și baia cu aburi din/ strada Ve/ Alecsandri, cu toate binefacerile/ și a donat sume fabuloase în arginți/ la o societate secretă pentru ca să dăinuie/ măcar ca băiat de prăvăluie printre sfinți” (Un mare filantrop). Se exclud cu totul alte sorturi de suspiciuni, cât, pe manșeta copertei a patra a volumului „Trandafir cu venele tăiate”, se află un decupaj din Lucian Raicu, exeget (și) al lui Gogol: *Calitatea cea mai rară a acestei poezii inteligente, nu o dată construită în vederea unui efect răsunător, poezie premeditată în toate articulațiile ei, cu accente și gradații vizibil elaborate, valorificând cu bună știință tot ce poate oferi invenția spiritului în raport cu o temă dată, este de a se păstra aproape fără abateri în marginile lirismului.*

Glosând pe un subiect destul de răspândit de la Budai-Deleanu încoace, „Ironia. Iostaze în poezia română contemporană”, Editura „Institutul European”, 1999, p. 294-295), Mircea Doru Lessovici nota, pentru cazul Genaru: „Accentul ironic nu exclude cordialitatea, amărăciunea se refugiază în ironie, iar umorul nu se sfiește să-și arate urmele decepțiilor. (...) Ironia e o încercare de exorcizare. Detașat prin ea, mai mult sau mai puțin, autorul notează Impresuu (*Ziua mea de naștere*) sau evocă stări nelămurite, contradictorii (*Preafericul Bacovia*). Gravitarea își asumă jocul ironiei, și invers”. Chipul (schimbător) al poetului trece, cu fiecare carte, în nobilă și perenă efigie.

Pr. Al. Stănciulescu-Bârda

Generația lui „Huooo”!

ESEU

Mă aflu pe o stradă a unui oraș, pe care defilau elevii de clasa a XII-a de la Liceul Pedagogic. Formau patru grupe organizate sub forma unor pătrate. Erau îmbrăcați în robe negre, cu capetele acoperite cu acea „căciulă” ciudată cu panglică, pe care o poartă doar academicienii. Fiecare elev avea la gât câte o eșarfă colorată, specifică grupului din care făcea parte. Fiecare grupă reprezenta o clasă de absolvenți: A, B, C și D. Purtau și pancarte cu diferite sloganuri. Am observat și profesori pe lângă grupuri, probabil diriginții claselor respective. Fiecare clasă avea anumite sloganuri de strigat. Am reținut, spre exemplu, la prima grupă: „Pedagogic, nu uita,/Noi suntem a doispea A”. Totul era frumos, lumea se oprea din mers și privea cu nostalgie marșul și fiecare își amintea de anii în care fusese elev. Problema era însă alta. În momentul în care o grupă termina de strigat un slogan ca cel menționat, celelalte grupe, aproximativ 100-120 de elevi, strigau în cor, „Huooo!” Striga apoi a două grupă, respectiv clasa a XII-a B, alt slogan, celelalte trei grupe replicau ca un refren: „Huooo!” Când grupele ajungeau la capătul segmentului de stradă destinat circulației pietonale a străzii, întorceau pe celălalt sens de mers și continuau scena și ... circul.

Nu știu ce au gândit acei elevi și profesorii lor, când au organizat astfel spectacolul și au introdus în „repertoriu” acel „Huooo!”, care a stricat totul. Am predat ca profesor de Religie un an la liceul respectiv, în anul 1999/2000, la nouă clase. Erau acolo niște copii excepționali. De aproape un sfert de veac sunt în învățământ, dar nu am întâlnit nicăieri copii mai pregătiți, mai interesați de disciplina pe care o predam. Fiecare oră la clasele lor era o adevărată sărbătoare și un adevărat examen pentru mine. Nu aș fi crezut vreodată că elevii de acolo pot prezenta un spectacol atât de ridicol!

Totuși, gândind mai atent, îmi dau seama că acei elevi nu erau altceva decât oglinda societății românești din vremea noastră. După o lungă perioadă, în care gurile au fost pecetluite (adevărurile au fost spuse doar în șoaptă, între apropiați și oameni de încredere și bancurile au fost singurele supape menite să dezamorseze tensiunile interioare) am avut dreptul să spunem ce gândim, ce simțim, să ne exprimăm public în ziare, la radio și televiziuni, pe internet. Atunci am început să eliberăm gândurile încătușate, speranțele înăbușite, dar și mizeriile și balastul depus în străfundurile sufletului. Ușor-ușor, ne-am oprit asupra unui cuvânt, a unei expresii, pe care am considerat-o mai potrivită să ne exprime trăirile, dorințele, atitudinile: „Huooo!”

Am auzit foarte des și din toate colțurile țării: „Huooo, Ceaușescu!”, „Huooo, comuniștii!”, „Huooo, țărăniștii!”, „Huooo, liberalii!”, „Huooo, pesediștii!”, „Huooo, Iliescu!”, „Huooo, Constantinescu!”, „Huooo, Băsescu!”, „Huooo, prim-ministrul!”, „Huooo, patriarhul!”, „Huooo, străinii!” și multe altele asemenea! Toate convingerile și atitudinile noastre s-au sintetizat și s-au concentrat în „Huooo!” Oricare om hotărât să facă ceva pentru binele țării a fost întâmpinat de cunoscutul slogan: „Huooo!” După un sfert de veac

de strigături de acest gen, tragem linie și facem totalul și ne înfricoșăm. Am strigat că nu ne vindem țara și astăzi vedem că am vândut-o bucătică cu bucătică, pe ea, pe noi și pe urmașii noștri pentru multe generații. Bogățiile cele mai de seamă aparțin altora, toată industria noastră de altădată e pe butuci sau la fier vechi, agricultura e la pământ, iar noi importăm tot într-o veselie alimente din Europa, America, Australia, Asia, Africa; tineretul părăsește țara și se îndreaptă spre alte zări să-și caute rostul, medicii sunt tot mai puțini, bolile tot mai multe, mortalitatea a atins procente nebănuite, natalitatea e pe toane. O femeie gravidă e o raritate, femeii-siluetă vezi pe toate drumurile. Am ajuns o țară de siluete! Alimentele sunt tot mai otrăvite, iar noi niște cobai de laborator, pe care se fac cele mai nenorocite experiențe de supraviețuire. Batalioane de infractori și de cerșetori au pornit să cucerească Europa și să ne dea în spectacol. Oameni capabili și de bună credință au fost marginalizați ori puși la zid, non-valorile au ieșit în față, au format hățișuri de relații bazate pe interese, rudenie, ori alte scopuri. Cultura și arta sunt ca un om handicapat, care se zbate să supraviețuiască. Marii noștri artiști sunt pe cale de dispariție, iar locul lor e luat de tot felul de cocote și paiate, care ne umplu zi de zi ecranele. La chioșcurile de ziare nu mai găsești o revistă de cultură, ci doar publicații de scandal. Cartea nu se mai citește, ci e păstrată doar ca element de decor în casă, ori ca să vadă musafirii cât de deștepti suntem. În învățământul e într-un permanent picaj de la an la an. Copiii nu mai sunt interesați de carte, de cariere grele, puse în slujba societății, care cer sacrificiu și ani mulți de studiu. Vin cu exemple din actualitate, analfabeții au ajuns în vârful unor piramide sociale, în vârful unor instituții de prestigiu, întorc banii cu lopata, în timp ce oameni cu carte vând lapte și flori la colț de stradă. Auzim că țara are datorii astronomice, pe care nici stră-strănepoții noștri nu le vor putea plăti. Ne dăm aurul, petrolul, gazele, cărbunele, arama și celelalte minereuri, pădurile, pământul arabil de cea mai bună calitate pe cioburi de sticlă colorată. Bătrânii sunt tot mai mulți, tot mai bolnavi și mai neputincioși. Satele sunt tot mai pustii, tot mai triste, pământurile nemuncite s-au sălbăticit. Așteptăm ca mortul colacul să mai treacă patru ani, să vină iar votările, ca să mai vedem câțiva metri de drum reparat, câteva kilograme de alimente într-o pungă, câteva tone de promisiuni fără acoperire și de povești...

E destul să te gândești la toate astea și la altele asemenea, ca să te trezești tu însuși că strigi, indiferent unde te-ai afla, ca elevii de mai sus: „Huooo!” Asta e vremea, asta ne e generația!

VITRALII LIRICE

Dumitru Istrate Rușețeanu

Decizie

mama
m-ar naște,
însă mie
îmi place să fiu nelumesc.

refuz să îmbrac placenta
ca pe o cămașă de lux.

mai bine vierme-n cireășă.

O Eli, Eli...

Dumnezeu meu,
de ce mă părăsești
tocmai acum
când coaliția internațională
m-a dat jos de pe cruce?

m-a reanimat și,
în vreme ce-și face spălături
cu sângele meu
cercetează
dacă piroanele în care
am fost ținut
vor face, mai târziu, minuni.

pentru a putea fi fabricate
în serie.

A cincea rugăciune

Doamne pe tine și inima mea
niciodată n-am să vă văd
să vă pipăi să vă miros.
Tu ești prisma
care-mi descompune sufletul
într-o infinitate de culori
din Tine
fac un pas și gata rana.

Neîmplinire

n-am reușit să-l conving
cu poezia
pe Dumnezeu.
parcă aș fi trăit într-o vitrină,
m-a despărțit de el doar geamul.

difuzorul, la care
altădată îmi asculta tăcerile,
nu mai există.

Moartea nu vine

și mi-e a moarte
am destule răni pe suflet
prin care să intre
și să-l spele de flăcări
pe dinăuntru
dar moartea vine nu vine
se teme de îngerul
care-mi sapă în inimă
vrând să scoată
cu rădăcini cu tot
arborele de sânge.

Și eu sunt poet

lucrez numai la lumina
ochilor -
să nu văd, în splendoarea ei,
goliciunea poeziei
care se înfiripă

mi-e teamă că trupul meu
ar pofti.
de-o fi să mor,
legați caii la sufletul meu,
dați-le bice,
să se tot ducă...

Tratat de disperare

se vede că nu-i de nasul meu
fericirea.
mă mir că mama
nu mi-a născut
și mormântul!
să-l fi târât,
cât mă țineau puterile,
după mine...

Pe furie

poezia nu mă apără de moarte,
de răni nu mă vindecă.
o semăn în viața mea
crezând că Dumnezeu va veni
ca ursul la zmeură.
iar eu, pe furie,
îi voi săruta o scânteie.

Transfer

când m-am născut,
Dumnezeu murise.
L-au dus la groapă
în placenta mea.

când am murit,
învia.
M-au înfășurat în giulgiul
Lui

În fața cui?

toate lucrurile sunt
ca niște schelete
triste,
murdare,
cu viermi sub pleoape.

de tragi cerul mai aproape de tine,
te înecă duhoarea de stele.

nu mai știi în fața cui
să-ți reciți poemele
înainte de culcare.
până și din sângele meu vine
un miros de lebedă.
uneori cred că, în loc de apă,
curge viață la robinet.
pun gura, beau până când
sângele sare pe inimă
ca o curea de transmisie.

Dorință nebună

am și eu, asemenea vouă, un vis
pe care-l țin în închis în colivie
ca pe o pasăre rară.

asemenea vouă,
știu să râd, știu să plâng...
dacă n-am făcut-o până acum,
mi-a fost teamă să nu sfidez.

nu înțeleg de ce, în fiecare zi,
trebuie să-mi amintiți că sunt om,
câtă vreme simt o dorință nebună
de a da din aripi!

Cel mai urât poem
despre patrie

patrie?! eu n-am așa ceva!

doar zgârieturi pe retină.

maștera asta m-a scos
din cămașa de forță,
m-a lăsat liber doar
pentru a avea pe cine prinde
cu lasso-ul.

Constantin Fieraru

varul itinerant
varul din gropile comune
cimentat cu varul caselor
celor aruncați acolo
un var fantomatic cutreierând
insomniile Europei la ceasul
când fideli stalinismului
cu auzul dureros încordat
așteaptă a doua venire
a tancurilor
divizii de tancuri suave
cu șenile de rouă
alunecând pe rotule de greieri
atât de departe și de precar
auzite doar de ei
la miezul nopții
cu urechea la pământ
spre stepele Răsăritului.

adunate clipele
când corpul lansat în plonjon
peste iarba terenului de fotbal

cu ce orgoliu ai afirma
că ai zburat cât copilăria
unei efemeride

și asta ajunge la o judecată
din urmă
prezidată de pasări?

furtuna cu praf de oase
ne ia pe sus ne scoate
ochii în curtea
tribunalului orașenesc
când pregătim mortarul
cu var și nisip
și tencuiala alunecă
nisipul îți cade la picioare
se reîntoarce în anonimat
își ratează misiunea
istorică alunecă
pe zidurile jandarmeriei

ultimul miracol
îi aparține lui Kafka
și mirosul de regina nopții
își pledează cauza
noaptea în sala de judecată
printre dosare legalizate
cu capete de regi
filatelie cu sfidarea
decretului de abdicare forțată
și a tancurilor sovietice

inutil te vei spăla
la cișmeaua din curte

spuma de var îți va reapare
în palme dealtfel
cum totul se plătește
în istorie o administrație
în sfârșit inspirată
a transformat palatul
metresei lui Carol al II-lea
în sediu al fiscului.

Biblia ediția 1932
se predă singură
între palmele mele înfrigurate
muribunzii și dispăruții
au răsfoit-o cu gândul
la jumătatea silabelor
și-au dat duhul

s-a purtat de la Cotul Donului
până la înălțimile Tatrei
de unde urmau să se dezghețe
izvoarele păcii pentru români

cum pășește ea ca un miel
cu preoții plutoanelor de execuție
prin vehemența curților marțiale
biete curți marțiale
trecute deja prin foc și cenușă.

11 septembrie 2001
sfârșitul lumii se rostogolește
face șpagat pe muchia
unei lame de cuțit
apocalipsa țâșnește
prin jugulara stewardesei

11 septembrie 2001
ca și cum ai arunca doi pumni
de sare în ochii lui Columb
în fracțiunea de secundă
imediat următoare
după ce ai văzut
la orizont Terra Nova

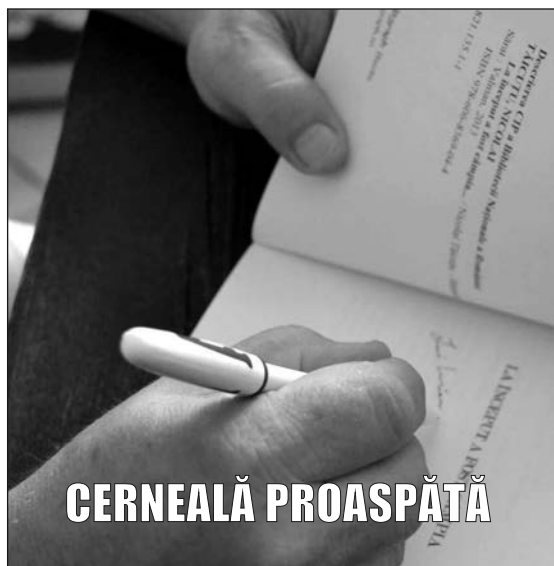
cele o mie de fecioare
promise de Mahomed
sinucigașilor care-au intrat
cu avioanele în Wald Center
fug îngrozite din ceruri
se pierd în lanul
de floare-a-soarelui
retras în ciorchinele de catacombe
în țara de sub țară

constat că secolul XX
n-a știut totul despre oroare
în palmele preotului
vinul se preface în kerosen.

în noapte
rătăcesc printre licurici
pentru că nici în gropi
comune nici în panteoane
nu se scapă de
cele câteva acrobații post-mortem
de răsucirile
pe poantele ingratitudinii

eroii fug din tomurile de istorie
să mai tragă un chiștoc
pe fostele câmpuri de luptă.

Florin URSULEANU

Urcarea câmpiei din suflet

Patria lui Nicolai Tăicuțu este Câmpia Română. O spune explicit în deschiderea volumului său, apărut în aceste zile la Editura Valman (*La început a fost câmpia*, coperta: **Silvia Ioana Sofineti**, foto: **Ciprian Sofineti**, redactor de carte: **Valeria Manta Tăicuțu**, tehnoredactare: **Florin Comăniță**): „în patria mea era amiază/ de pe orizontul ușor sprijinit/ cu tâmpla de câmpia română/ o coexistență pe care o trăiesc zi de zi/ susțin câmpia cu umărul și cu fruntea/ și o respect dumnezeiește. la rândul ei/ mă ajută să trec puntea ridicată între orizonturi/ peste apa curgătoare a zilei de azi” (**patria**).

Poetul a stat mereu acolo, pândind meandrele timpului, ascultând tăcerea pietrelor și murmurul sentimentelor freactice, copilărindu-se în jocuri de-a salcâmul, de-a fântâna, de-a bubele dulci și de-a ropot de cal înseninând foșnetul norilor și valurile mării de grâu.

Volumul este împărțit în trei secțiuni - **de dimineată, din faptul zilei, la ceas de seară** - reiterând o succesiune a vârstelor, începând cu copilăria: „copilul se furișează pe sub iedă/ și fură, cu bună-știință/ sandalele tatălui său/ sandalele cu cataramele aurite (...) / ...îl vedem/ cum trece ulița la tovarășii de joacă/ fălos nevoie mare// după el rămân înfipite în praf/ urme dese, egale/ paralele-ntre ele, puțin aurite de soare/ de vârfuri de sandală” (**copilăria merge pe vârfuri**).

Cuvintele devin crengi de măr sau zboruri, caligrafiate nostalgic în poem: „Pasărea, mereu alta, dar aceeași/ prin tipul de zbor, în răgaz pe creanga/ mărului, la răndu-i visează poemul// eu, geologul - poetul/ citesc în spărturile pietrei/ poemul visat de tustrei/ și exersează o nouă caligrafie/ în transcrierea lui” (**dintr-un pastel**).

De fapt, i se sugerează cititorului, pomele acestea sunt stări de spirit, scrise direct pe coala albastră a cerului de deasupra câmpiei: „... aici, pe colină, unde mă vedeți străveziu/ în ceața coborâtă de pe muntele din spatele meu/ (munte ridicat de pe fundul mării cu armată/ de scoici și de melci în avangardă și pe flancuri)// numai de aici, vă rog să mă credeți, / vă pot explica urcarea câmpiei în suflet” (**de din deal**). Trăită astfel, „ca nud/ al singurătății” (**la ce bun un titlu**), câmpia devine o moștenire și un destin: „nu am rugat pe nimeni/ să mă desprindă/ de bruma timpurie a dimineții- / supliciul arderii reci l-am suportat singur/ pe talpa desculță (...) / nu am rugat pe nimeni/ să-mi arate drumul prin câmpie/ până la marele râu -/ crezul în fata morgana/ mi-l asum drept moș-

tenire/ și, nici mama, și nici tata/ nu și-au făcut griji” (**o, nu!**).

Peisajele interioare reliefează mitologia veacului de aur, a unei Atlantide arhaice, scufundată în negura vremurilor: „mândri sunt, doamne, demni și frumoși/ bărbații din satul meu... (...) frumoși sunt, Doamne, dimineța/ când se ridică din dunga mormântului/ verticali, cu brațele desfăcute a cruce” (**retrocedare cu respect**).

Și, totuși, câmpia încă respiră aerul dumnezeirii, ca o ultimă speranță pentru continentul scufundat în lanurile unduitoare ale lanurilor: „...Iisus Hristos/ nu avea cum să fie răstignit/ în câmpie, zarea atât de largă și/ liniștitoare este mâna Domnului/ care l-a luat din mormânt/ l-a așezat în lanul de grâu... ” (**absorție**).

A doua secvență a volumului - **din faptul zilei** - explorează tocmai această șansă a oamenilor satului, de a se întoarce la înțelegerea primordială, la conviețuirea cu stelele, roaua și holdele: „iată-i adunați pe izlazul comunal/ de pe malul nelocuit al râului/ tăifăsuind: sprijiniți în cot, cu tâmpla în mână/ pe terasa râului, întinși pe nisip sau/ în buchete-grupuri mici/ completându-se întru firea omului (...) / se recunosc între ei, se ating a îmbrățișare:/ tu al cui ești? cel mare sau cel mic?/ cel din deal sau cel din vale?/ dar taică-tu unde este? dar măică-ta?/... undeva mai încolo, aha,/ sunt undeva mai încolo (...) / să încercăm vadul prin râu, vadul/ doar de mine știut, de mine făcut cu migală/ din nisip și pietriș, ridicat, bob cu bob/ de trecerea la spălare, cu apă rece/ apă curgătoare, curați, în curtea bisericii/ să ne regăsim” (**vadul**).

Mărginirea... nemărginirii este o hartă cu puncte cardinale încă sigure, pe care uitarea nu a reușit să le îngroape definitiv („la mine-n satul copilăriei/ zarea este limpede pe trei părți de/ vecinătatea a trei sate:/ două sate se desfac în câmpia română/ ca și satul meu, cu capetele ulițelor/ sprijinite pe zare, iar cealaltă coboară/ în josul colinei și se-nfinge-n rana câmpiei” - **sat de câmpie**), chiar dacă zvonurile înstrăinării sunt tot mai numeroase: „s-a alugit masa la care încă mi stăm/ zilnic se alungește, numai noi/ stăm la cele două capete/ și ne bem suta de mililitri de poșircă” (**rația ordinară**).

O arheologia blândă, cum ar fi spus Petre Stoica, îl ajută pe poet să descifreze semnele heraldica ale câmpiei: fântâna - „... ziua în care/ ochiul (din ochi pre ochi)/ îmi devenea fântână” (**ecou profund**), piatra de hotar - „... din trebuință/cu car cu boi a fost adusă acolo/ sau, mai mult, de apă-nvolburată/ a fost pusă semn de trecere”, pulbera statornică a drumurilor - „trece autobuzul gri pe lângă mine fantomatic/ și din instinct fac semnul ia-mă nene/ șoferul mă privește, prin mine privește/ și trece mai departe/ mă-nvăluie-n praf... ” (**autobuzul gri**).

Aceste simboluri devin uneori atât de acute încât inversează, într-o oglindă ironică, raporturile dintre om, ființe și lucruri: „am ieșit cu câinele meu în câmpie (...) / îi arăt cu degetul o iluzie la orizont/ și el aleargă într-acolo, la țință fixă/ și se întoarce cu iluzia în privire (...) / îi arăt o pasăre în zbor/ și el se așează pe picioarele din spate/ și privește pasărea sau zborul ei/ îi arăt în ape un peștișor/ și el se așează pe labele din spate/ și privește peștele sau înotul lui// ne așezăm la umbra unui salcâm/ ce susține cumpăna fântânii/ și salcâmul ne privește ca și cum/ eu și câinele meu am fi în tablou cu natură vie/ oglindit în luciul rotund al apei din ciutură.” (**pseudokinegeticos**)

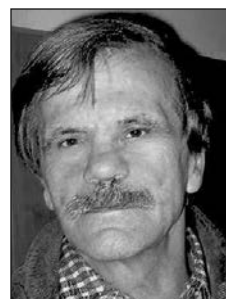
La „o masă cu două scaune/ așezate-n mijlocul câmpiei” (**de dragoste târzie**), Nicolai Tăicuțu improvizează un monolog cu ființa poemului: „sunt momente în viața poetului/ când el, autorul,/ trebuie să vorbească poemului despre nimic/ ca și când și-ar vorbi sieși despre nimic/ adică să stea pierdut, să fie în stare de pierdere” (**leșin**); „îmi cere poemul, cumva zdrențuit/ atârnat de poarta șubredă/ purtată colo-colo de vânt// ...? să-i dau pielea mea să se îmbrace/ să se adune în pielea mea?...// cum cu poezia nu se negociază/ și cum pielea începuse/ să mă strângă pe la încheieturi/ și adesea o țineam întinsă pe gard, la poloaie/ să se mai lase, chipurile, am acceptat” (**târg**).

Mai mult ca prezentul celei de a treia părți - **la ceas de seară** - este un timp al amăgirilor: „copacii nu mor în picioare (...) / când le-a venit timpul/ se culcă ușor pe umbră, într-un ceremonial/ care, probabil, durează tot patruzeci de zile/ ca la om... ” (**normalitate**). Ca o pierdere în lumina lină, acceptată cu seninătate de ritual al nunții de piatră: „e prea mult/ e prea puțin/ încă nu pot să-mi răspund// satul meu subteran/ prin fântâni iese la suprafață/ în noaptea scurtă a verii// se-nfiripă și/ plutește deasupra pământului/ într-un alai nocturn de nuntă mută// pe umeri mă poartă/ mire scrutând orizonturi vecine eu însumi streășină/ în raza lunii/ în căutarea miresei furate” (**secvențe nocturne**).

Rămâne, ca durată, poezia de dincolo de cuvinte iar „drept sentiment un cristal” (Elytis): „voi dormi sau voi trăi o noapte/ despre care nu voi scrie niciodată/ despre care nu voi vorbi niciodată” (**intimitate, dinadins**).

Ion Iancu Vale

Năucă vara, câine turbat

a venit vara în câmpie
fecioarele sechestrează
soarele

în anaforele ochilor
minciunile lor vestimentare
fac flăcăii să calce în străchini
când vântul mai scapă
din câte-o crâșmă
ce închide peste program
cireșii își mușcă buzele de ciudă
sângerând în palmele copiilor
fluieră craterele noaptea pe lună
iar în crânguri
boncăluiesc cerbi
cu coarne de mătase
a venit vara în câmpie
mușcată în cer
parcă de un câine turbat
căci aleargă desculță pe miriște
și o înjură bărbații de grijanie
furioși că femeile întârzie
pe la porți
se simte peste tot miros de pușcă
încărcată cu iarbă
de dragoste și sminteală
iar poetul mai stinge o țigară
în cutia de conserve

Florentina Loredana DALIAN

Păpușica

Proză în concurs

Păpușica era colega mea de cameră. Numele ei era Magdalena (Lena) Costian. Eu o poreclisem astfel, întrucât chiar avea trăsături de păpușă: ochi mari, rotunzi și albaștri, cu gene dese și lungi, gură aproape perfectă, ușor bosumflată, oval delicat al feței și pomeți ceva mai pronunțați decât normal, iar părul îi cădea pe spate în bucle negre cu reflexe roșcate. Și trupul îi era delicat și firav. Nu era genul care atrage atenția (poate și pentru faptul că avea o grijă deosebită să nu iasă în evidență), dar atunci când îți picau ochii pe ea, era imposibil să n-o îndrăgești. Orice persoană părea să simtă, instinctiv, în prezența ei, nevoia de a o proteja. Culmea e că, în spatele chipului de copil dragălaș și bosumflat, se ascundea și un caracter asemenea, de o frumusețe și finețe rară, pentru care am invidiat-o aproape mai mult decât pentru gingășia și frumusețea ei fizică. Părea să nu fie din lumea asta; când, involuntar, asista la bârfele nevinovate ale tineretelor noastre, asculta, tăcea, plecându-și capul ușor într-o parte, mărindu-și ochii și mai mult ca și cum nu i-ar fi venit a crede (ce auzea, ce trăia), apoi, după un timp, cu două clipiri din gene și o scuturare a părului (ce se voia o scuturare a minții de tot ce auzise), se „rupea” de context, de restul lumii, așa cum fac copiii atunci când nimeresc printre discuții de oameni mari: ascultă, nu înțeleg, iar după o vreme se plictisesc și pleacă la joacă.

Lena era studentă la Filologie și se învârtea prin cercuri de poeți, frecventând cenaclurile literare ale vremii, ea însăși având oarecari încercări de poezie. O poezie care, bineînțeles, îi semăna, nu rareori acuzată de sentimentalism dulceag de către cei care deja experimentaseră cu succes versul postmodern. Întrucât ea mergea mai mult pe la cenacluri iar eu mai mult pe la spectacole, întrucât eram la facultăți diferite, cărările noastre nu se prea intersectau. Dar atunci când ne întâlneam, în camera de cămin, ne făcea plăcere să povestim ce-am făcut peste zi, ce senzații (mai cu seamă artistice) am experimentat, astfel că am avut timp suficient să ne dăm seama ce ne apropie, ce ne desparte... Uneori, veneau și băieții sau mergeam toți patru pe malul unei ape, unde Păpușica ne citea din poeziile ei (dar nu numai), schimbam impresii asupra autorilor preferați și a cărților citite în ultima vreme, David cânta, eu dansam, iar Claudiu desena de zor, schițe peste schițe. Alteori, se întâmpla să ne plimbăm toți prin Grădina Botanică. Fie tăceam afundați în gânduri, fie conversam rătăcindu-ne doi câte doi printre magnolii înflorite, de regulă fetele în față și băieții urmându-le îndeaproape, fie cuplați mixt: Claudiu cu mine și Lena cu David. Eu cu David nu prea nimeriam niciodată. Se presupunea din start că așa se cuvine: eu și Claudiu împreună, dacă tot lăsase el impresia pe care o lăsase și dacă tot mă sufoca cu prezența lui. De regulă, noi mergeam în spatele celor doi. Eram îngrozitor de geloasă, deși relațiile dintre Păpușica și David erau strict prietenești. Dar mie mi se părea că oricând s-ar

putea înfiripa o idilă între ei doi, mai ales că erau aproape dureros de potriviți. Dureros pentru mine. Din acest motiv, întâlnirile noastre în patru erau destul de rare; și asta, cumva, mi se cam datora. Făceam ce făceam și, profitând de faptul că ea avea un alt cerc de prieteni, evitam s-o invit cu noi. De cele mai multe ori, Păpușica mergea cu poezii ei, iar eu cu David și Claudiu... după fluturi.

De unde să fi știut că Păpușica suspina după Claudiu! Habar n-am avut, am aflat-o mult, mult mai târziu. Oricât am fi fost de prietene, un anume gen de pudoare ne oprea pe amândouă să ne mărturisim (fie și numai reciproc) cele mai ascunse gânduri, cele mai profunde sentimente și aspirații. Nu știu dacă acesta e un lucru bun sau rău. Tot ce știu e că dintotdeauna am avut o reacție de respingere față de atitudinea unora dintre colege, aceea de a-și dezvălui, cu o plăcere aproape bolnăvicioasă, chiar și cele mai intime detalii ale relațiilor lor. Când vreuna dintre ele mă lua drept „confesor” al isprăvilor sale, eu, spre deosebire de Lena care doar roșea în timp ce asculta din bun simț (căci n-ar fi deranjat pe nimeni, niciodată, cu nimic), le retezam scurt elanul, privindu-le tăios și adresându-le o întrebare cât se poate de retorică și dezarmantă, pe un ton care nu lăsa dubii: „Mă interesează?!”

Așadar, nu știam după cine tânjea Păpușica astfel că, atunci când îmi citea din poeziile ei de dragoste, eu, convinsă de gelozia mea că ar fi adresate lui David, aveam tendința ori să-i spun că sunt slabe (deși nu erau), ori, pur și simplu, s-o zgârii pe ochi. În realitate, nu mă înduram să fac nici una, nici alta, din același gen de pornire care mă împiedicase să pun fluturii în insectar: frumusețea mă dezarmează. În fața frumuseții rămân încurcată, blocată, fără sabie, fără plasă de fluturi, cu unghiile tocite.

În schimb, pe cât de îngăduitoare sunt cu frumusețea (și, implicit, cu oamenii frumoși), pe atât de neîndurătoare sunt cu urâtenia. Sunt nedreaptă, știu. Dar ce-i drept, până la urmă? Acest comportament nedrept m-a urmărit încă din copilărie. Am refuzat să fiu consultată de anumiți medici sub pretext că „E urât(ă)”, lucru pe care li-l spuneam în față, cu nepăsarea specifică copilăriei, făcându-i pe părinții mei să roșească. Nu dădeam voie babelor mămoase să mă mângâie sau sărute, sub același pretext. În schimb, pentru un cal frumos, un exemplar superb din rasa „Vladimir”, pe care stăpănu-său îl biciuia, am fost pe punctul de-a încasa și eu câteva bice pe spinare, zicându-i ăluia pe un ton revoltat: „Urâtule! Cum te înduri să lovești un cal atât de frumos? Tu ar trebui să stai în ham și el să te biciuiască!”.

Am căutat mereu frumusețea, sub toate formele ei. Uneori am găsit-o. Uneori m-a durut. Și cel mai adeseori, am plătit prețul. Preacela care se plătește fără tocmeală, fără socoteli contabile. Căci, din păcate, în viață, nu te prea poți târgui ca la tarabă...

Concertul

Bunica povestea, cu umor, cum o fe-

meie de la ei din sat, pe la ora înserării, după ce-și terminase treburile pe-afară, pregătindu-se să se spele în casă și auzind oarece mișcare în polată, a strigat presupusului soț sau copil care se auzea mișunând: „Care vii de-afară, adu și copaia!”. De unde să știe, sărmana, că de-afară venea tocmai Părintele cu Icoana? Acesta, obișnuit cu ascultarea, și neavând dascăl (că satul era sărac și biserica așisderea), după ce a evaluat rapid situația ivită și coordonatele „câmpului de luptă”, a dosit icoana sub sutană și a luat copaia, bucuros să îndeplinească porunca femeii, ba încă și „canonul” suplimentar dat de aceasta: „Și, dacă tot o aduci, pune și clătește-o, mai întâi!”. Când s-a înființat cu albia în mâini, mândru de îndeplinirea cu succes a misiunii ce îi fusese încredințată, în fața femeii pe jumătate dezbrăcată, aceasta, pierdută și încercând zadarnic să-și acopere părțile „rușinoase”, de emoție („și de tută”, zicea bunica), în loc să-și ceară scuza („să dreagă, cum o putea, busuiocul”), a făcut-o și mai lată: „Îfu, Părinte, du-o-napoi!”. La care Preotul, înciudat că „zdrogheala” lui fusese zadarnică și că se pricopsise cu o nouă corvoadă, i-a replicat, cu obidă și cu o oarecare undă de umor: „O duc, femeie, dar să nu mă pui să dau și la porc!”. Generoasă, l-a liniștit, dându-i asigurări că p-asta chiar n-are s-o pătească: „Nu, Părinte, că nu mai avem, ne-a murit astă toamnă, când cu boleșnița-aia din animale.” Cu alte cuvinte, Părintele să zică mersi că soarta porcului fusese nemiloasă cu el înainte de vreme. Altfel, nu se știa...

Această poveste am spus-o, spre hazul tuturor, prietenilor mei: Claudiu, Lena și David. Interesant cum poveștile supraviețuiesc protagoniștilor lor. Și mai interesantă este forma sub care sunt ele transmise mai departe, de cele mai multe ori nemaiamintind nimic de protagoniști, scufundați în uitare, și nici măcar din firul epic, ci extrăgând esența, aceea universal valabilă, care se-aplică în orice timp, în orice loc și de către oricine. Povestea am spus-o o singură dată. Însă esența, aceea pe care am extras-o noi, formula magică universal valabilă, am repetat-o de nenumărate ori, integrând-o aceluia „cod” pe care-l folosesc de regulă tinerii între ei, ca pe o emblemă ce-i unește și, totodată, deosebește de restul lumii, ca entitate distinctă. Astfel, de câte ori se întâmpla să greșim, s-o dăm în bară cu ceva, voind apoi să „dregem busuiocul”, fără prea mari șanse de succes, ne trezeam exprimând, aproape simultan, formula magică: „Îfu, Părinte, du-o-napoi!”. Evident, pentru cei „din afară” care s-ar fi întâmplat să asiste la discuție, aceasta părea cel puțin o ciudățenie, aproape o enigmă de nedelegat, ceea ce pe noi ne făcea să părem și mai interesați, mai diferiți de alții, având, așadar, un ce al nostru de care ei habar nu aveau. Văzându-le fețele contrariate, ne bufnea râsul, spre și mai marea ciudă a celor care chiar nu mai pricepeau nimic. Și pe care, evident, nu ne oboseam să-i dăm.

O altă poveste din care am extras esența ne-o spusese Lena, despre mătușa ei, actriță la un teatru de amatori. Într-una dintre piese,

(Continuare în pag. 19)

(Urmare din pag. 18)

Păpușica

aceasta interpreta rolul unei tinere îndrăgostite pe care o vizitează iubitul acasă, la țară. Din scena în care se aflau cei doi îndrăgostiți și mama fetei, mama trebuia să iasă, la un moment dat, cu replica „Ei, mamă, eu mă duc la porci!”, urmând ca cei doi să-și continue rolul, împărțându-și reciproc marea dragoste. Numai că „mama” se blocase, rămânând înțepenită în mijlocul scenei, nemaiamintindu-și replica ori ce urmează să facă, creând un moment de panică teribilă, întrucât piesa nu putea continua, evident, în prezența acesteia. Atunci mătușa Lenei, văzând că nu sunt șanse de revenire a memoriei colegei sale, după o pauză cam lungă în care publicul deja începuse să dea semne de iritare, i-a sărit în ajutor cu replica spusă pe un ton de indignare: „Mamă, nu te duci la porci?” Cu alte cuvinte, tu n-ai altă treabă, simte-te odată și pleacă! Aceasta, fericită că, în sfârșit, fusese salvată, a început să țopăie de pe un picior pe altul, repetând ca o jucărie stricată: „Aaaaa, ce bineeee, sigur, eu mă duc la pooorci!”, de parcă dusul la porci ar fi fost firul de care atârna toată nădejdea omenirii.

Din povestea Lenei, ne-am însușit formula „Mamă, nu te duci la porci?”, pe care o spunem ori de câte ori se întâmpla ca vreo persoană indezirabilă să ne agaseze cu prezența. Evident, o spuneam și râdeam, fără a da explicații, stârnind indignare, întrebări, dar niciodată efectul scontat. Însă prezența personajului nedorit, căruia nici prin cap nu-i trecea să „iasă din scenă” țopăind, devenea, astfel, mult mai suportabilă.

Tineretea are formulele ei magice de îmblânzit viața. Lucruri mici, care lasă urme mari. De nenumărate ori m-am trezit zâmbind în situații care numai de zâmbit nu erau, dar în care s-ar fi potrivit una dintre exprimările atât de des folosite în trecut cu prietenii mei, amintindu-mi codul nostru din studenție. Un zâmbet dulce-amăru, din acelea care lasă un rid pe față și unul pe inimă; dulce, pentru că îmi aminteam de bucuriile de-atunci, amar, pentru că zâmbeam singură, neavând în jurul meu nici pe Claudiu, nici pe Lena, nici - mai ales - pe David. Acum eram înconjurată de alți oameni, dar cum aș fi putut să le explic și, mai ales, cum i-aș fi făcut să-nțeleagă farmecul acelor lucruri mici, aproape niște copilării, dar care lasă urme atât de mari. Așa cum în chimie sunt reacții care au loc numai în anumite condiții de reacție (de temperatură, presiune, catalizatori), tot astfel și în viață există trăiri care nu pot fi simțite decât în anumite condiții de... trăire. Nu spun că n-am avut și ulterior parte în viață de lucruri bune, de mari bucurii, de fericire chiar; însă acele trăiri din vremea studenției, și mai cu seamă cele de dinainte de magnolii, au fost unice și irepetabile. Așa cum unic și irepetabil este sufletul omului.

Condiții de trăire. M-am întrebat deseori ce condiții de trăire fuseseră simultan îndeplinite în iarna aceea, ce miresme se aflau aer, ori ce aură ne învăluise în seara când am mers cu David și Claudiu la acel concert. Ce aripă de înger își risipise parfumul deasupra capetelor noastre, printre notele muzicale care pluteau în eter, „particule” invizibile, dar atât de trăibile. La astfel de întrebări, nu există răspunsuri. Ci numai mirări. Eram toți trei la Ateneu, eu, ca de obicei, așezată între ei doi, asistând la un regal muzical din compozitorii ruși: Rachmaninoff, Tchaikovsky, Stravinsky, Prokofiev, dar mai ales Shostakovich, Dmitri Shostakovich cu al său

vals rusesc pe ale cărui note mă ridicasem sus, sus de tot, împreună cu David. Un vals al suflurilor înlănțuite cum nu mi-a fost dat să mai trăiesc. Dacă n-ar fi simțit și Claudiu (care mi-a spus-o cu reproș, mai târziu), aș fi crezut că a fost doar plăsmuirea mea. În fond, cum ai putea să fii sigur de-un astfel de lucru, nesușinut de nimic vizibil, palpabil, demonstrabil? Dar viața înseamnă mai mult decât a vedea, a palpa, a demonstra. Claudiu îmi luase mâna în mâinile sale. Când îmi cerea să întind o mână, să-mi pună diferite obiecte în ea (o bomboană, o cireasă, o floare mică), întrebam pe care, chiar dacă știam dinainte răspunsul. „Pe stânga”, zicea, „stânga e mâna inimii”. Era ca un joc. Cu Claudiu mă jucam, inconștient, așa cum se joacă copiii cu focul, fără să aibă habar ori prea mare grijă de consecințe. Cu David nu mă jucam. În el ardea un foc prea mare, pentru că eu să pot să mă-nalț la flacăra lui. Dar nu știu cum, în seara aceea, flacăra m-a cuprins și pe mine. Chiar am crezut că ardem unul pentru altul. Fără să știu, fără să înțeleg atunci că eram prea mică pentru un foc atât de mare, că, oricât de mult m-ar fi iubit (dacă m-ar fi iubit!), nu putea să mă iubească mai mult decât pe Cel care aprinsese focul în soba inimii lui. La granița dintre copilă și femeie în devenire, nu aflasem și de celălalt fel de dragoste, cel mai înălțător dintre toate, crezând că iubirea se reduce la cea omenească. Probabil, și dacă aș fi aflat, tot nu mi-aș fi imaginat că ai putea fi nevoit să alegi între cele două. Dar atunci, în acele condiții de trăire, neștiința mea m-a ajutat să fiu fericită. Mai mult decât am fost sau aș putea spera să fiu vreodată. Atunci, numai atunci. Căci mai târziu, aveam să plătesc prețul. Prețul câtorva clipe furate, ascunse-n inimă precum cireșele-n sân, acelea prea frumoase și prea coapte, pe care nu te înduri să le lași în pom, dar nici să le mănânci. Claudiu stătea în stânga mea, pe partea cu inima, și îmi ținea mâna stângă în mâinile lui. Dar inima mea se mutase pe dreapta. Acolo unde era David, cireșul meu cu cireșe prea coapte. Dar care, din păcate, avea crengile prea sus.

Dansul

După concert, ne-am dus să ne plimbăm în Grădina Botanică. Tăceam, fiecare cu gândurile și cu trăirile sale. Simțeam o răceală de gheață dinspre Claudiu și, din acest motiv, am simțit imboldul să fac un gest de apropiere, fără să intuiesc faptul că tocmai gestul acela avea să producă ruptura. I-am luat mâna într-ale mele și l-am întrebat: „Ți-a plăcut?”. Reacția a fost, pe cât de neașteptată, pe atât de îndreptățită. Pentru prima dată de când îl știam, Claudiu m-a privit cu răceală și mi-a vorbit tăios:

– Pe el de ce nu-l întrebi?

Întrebarea ne opri în loc pe toți trei, ca la un semnal. Și, pentru că mă arătasem nedumerită, a continuat, cu același tăiș de sabie în voce:

– Să-ți traduc? Să-ți spun eu de ce nu-l întrebi pe David dacă i-a plăcut? Pentru că știi. Pentru că pe el l-ai simțit. Dinspre mine, în schimb, nicio adiere. Pe mine m-ai întrebat ca pe oricare străin: „Ți-a plăcut?”, crezând că astfel te-ai „achitat” de datorie. Nu-mi ești datoare cu nimic, Ina, tot ce mi-am dorit de la tine a fost iubirea. Dar nu iubirea unei prietene oarecare, ci iubirea aceea pe care i-o dăruiești lui David, fără ca el, idiotul, măcar să priceapă. Atât a fost! O inimă are patru cămări, dar bate o singură dată și pompează într-un singur sens. Am sperat că inima ta va bate pentru mine, dar m-am înșelat. Iartă-mă! Nu te acuz; nu-i poți dicta inimii când, cât și pentru cine să bată. Dar nici nu

poți ascunde pentru multă vreme suspinul ei. De azi înainte, noi trei nu mai putem fi prieteni. Vă iubesc pe amândoi prea mult, ca să-mi pot permite să-ajung să vă urăsc. Dacă aș rămâne în preajma voastră, asta s-ar întâmpla inevitabil. Adio!

Apoi a rupt-o la fugă, dispărând în noapte. Aveam să-l mai văd abia peste niște zeci de ani. La scurtă vreme, s-a însurat cu Păpușica, iar puțin înainte de Revoluție, au „fugit” în Franța, stabilindu-se la Paris, unde el a devenit un pictor cunoscut și apreciat. Aveam să mă întreb multă vreme cine-ar fi ajuns Claudiu, ori cum aș fi fost eu, dacă în noaptea aceea ge-roasă nu mi-ar fi venit ideea să-l iau de mână întrebându-l dacă i-a plăcut concertul. Probabil tot acolo s-ar fi ajuns. Pe căi mai ocolite, cu pași mai nesiguri...

Deocamdată, mă pricopsisem c-o fericire nouă, cu care nu prea știam ce să fac. Deși m-a durut felul în care s-a rupt prietenia cu Claudiu, modul fulgerător și intransigent în care plecase - din Grădina Botanică și din viețile noastre - mai mult m-am bucurat. Eu tot amânam momentul lămuritor cu Claudiu și iată că el venise cu rezolvarea, scutindu-mă pe mine de-o explicație pe care ezitam s-o avem, în ciuda faptului că era necesară. Mi-au fost întotdeauna nesuferite tranșările, intransigențele, lucrurile definitive. Deși, în egală măsură, nesuferite mi-au fost situațiile ambigui, indeciziile. Aș fi vrut ca toată lumea să accepte de la sine că unele lucruri se pot, altele nu se pot întâmpla, că unele relații pot continua, altele nu, iar totul să se petreacă astfel încât nimeni să nu aibă de suferit, să nu fie spuse vorbe grele și orice „trecere” să fie una „de catifea”. Natura mea pașnică și dornică de armonie și înțelegere, oroarea de a provoca suferință mă determinase să amân ceea ce era, până la urmă inevitabil. Târziu am înțeles că, dacă, până la urmă, ceva trebuie să se rupă, trebuie să se rupă mai devreme, că orice amânare nu-i decât o amânare, în nici un caz o rezolvare.

Acum, stăteam împreună cu David, înțepenii pe o alee, neștiind ce să facem cu mâinile, cu vorbele, cu noi înșine și cu noua noastră situație. Pentru prima dată eram singuri față în față, așa cum de-atâtea ori îmi dorisem (aveam să aflu ulterior că și el), cum de-atâtea ori visasem, și-n loc să profităm de ocazie și de libertate, împietrisem parcă în așteptarea a ceva, în așteptarea cuiva care să ne spună ce să facem. Claudiu ne surprinsese și ne lăsase perplecși pe-amândoi. Ce putere de înțelegere avea acest om, ce pătrundere dincolo de straturile aparente ale ființei, de pricepuse ceea ce nici măcar noi nu eram siguri? Nimic aparent, vizibil, tangibil nu se petrecuse între mine și David. Totul era simțire, trăire interioară, ardere. Atunci de unde înțelesese Claudiu? Ori poate tocmai de aceea urma să ajungă un pictor celebru, pentru că avea darul de a vedea cele nevăzute? În orice caz, el fusese, cumva, liantul iubirii care se înfiripase pe nesimțite între mine și David. Pretextul care ne ajuta să ne amăgim, să ne mințim cumva că nu tânjim unul după altul. Odată dispărut, nu mai aveam după ce să ne-ascundem. Cortina căzuse, nu mai eram actorii, ci protagoniștii propriilor noastre vieți.

Nu știu cât am rămas cu David pe alee, nu-mi amintesc nici care dintre noi și-a urnit primul pașii. Trăiam ca-ntr-un vis, când te vezi pe tine și știi că ești tu, prezent în tine și exterior ție totodată. Nu mai știu nici cât ne-am plimbat în tăcere, nici cât i-a luat lui David să prindă curaj să mă ia de mână. Știu doar că atingerea

(Continuare în pag. 20)

(Urmare din pag. 19)

Păpușica

aceea, că înlănțuirea mâinilor noastre am simțit-o multă vreme în urmă (mi se întâmplă și azi să vi-sez că mă plimb cu David, ținându-ne, pentru prima oară, de mâini) și că în momentele acelea, câte vor fi fost, mi-am dorit cu ardoare ca viața mea întreagă să se fi topit în strângerea aceea de mâini, să fie o nesfârșită plimbare mână în mână cu David, într-o noapte geroasă de iarnă, în care îmi era cald și bine ca-n plină vară. Cum ai putea să descrii anumite trăiri? Cum ai putea să reiterezi clipe unice și irepetabile? O mie de vorbe n-ajută la nimic.

Într-un final, David m-a condus la cămin. Aș fi vrut ca drumul acela să nu se mai termine, trăgeam de pași ca și cum ceva îmi spunea că viața ar fi trebuit să stea, atunci, pe loc. N-am putut dormi în noaptea aceea. Mă stăpâna o senzație ciudată, de contopire a începutului cu sfârșitul, ceva ca un presentiment, care îmi dădea impresia că David îmi scapă, deși mă iubea. Rațiunea îmi pune în față începutul. Acel ceva de dincolo de rațiune îmi aducea neliniștea sfârșitului. Frământată între aceste două extreme, întreaga mea ființă s-a revoltat, manifestându-se printr-o stare febrilă intensă care a durat o săptămână. Din traseul existenței mele, săptămâna aceea lipsește precum o piesă dintr-un puzzle. Pur și simplu, nu mi-o amintesc. Fericirea mă prinsese nepregătită. Atunci am înțeles că omul poate să înnebunească nu doar de durere, ci și de fericire. Pe mine, febra m-a salvat. Așa cum avea să mă salveze și - câteva luni mai târziu - după plecarea lui David. Dar până acolo mai era. Până acolo, mi-am trăit partea de iubire din viață, pentru care ar trebui să fiu recunoscătoare în fiecare zi. Atunci, între iarna aceea geroasă în care crăpau pietrele și primăvara spre vară în care înfloriseră magnoliile, am trăit în câteva luni ceea ce alții poate n-au norocul să trăiască într-o viață întreagă. Eu am trăit înainte de magnolii. Înainte ca David să-mi spună privind spre o magnolie înflorită: „Zorina, eu plec!”

Plecat a fost și n-a revenit. Fără să știu atunci unde, fără să înțeleg de ce, pentru ce... Știu numai că m-a iubit. Dar că această iubire nu-i era de ajuns. Și că a trebuit să renunțe la ea pentru trăirile sale înalte, incompatibile cu ceea ce aș fi putut eu să-i ofer: dragostea mea, un cămin liniștit și copii. N-am înțeles atunci. Mă tem că nici acum nu sunt pe deplin împăcată cu gândul. Nu cred că aceasta-i soluția: să trebuiască să alegi. Dar poate greșesc. Poate.

Atunci, am fost de-a dreptul furioasă. Iar am zăcut, cu febră, de data asta mai mult și fără speranță. Când mi-am revenit - parțial și doar aparent - m-am răzbunat pe tot ce fusesem înainte de magnolii, pe tot ce iubisem și apăssem. Nu mai mergeam nicăieri, în afară de școală. Multă vreme, n-am mai putut să pun piciorul într-o sală de concert. Îl căutam tot timpul în dreapta mea. N-am mai călcat prin Grădina Botanică (iar azi, mirosul de magnolii îmi provoacă alergii puternice). Nici în Biserică, o vreme. Cu atât mai mult cu cât aveam o bănuială, că ea mi-l „furase”. Și, pentru că undeva trebuia să mă duc, am căutat un loc care nu-mi amintea de David, nici de vremea dinainte de magnolii, care nu-mi dădea nostalgii, nici alergii. În ultimul an de facultate, am început să merg la dans, la Casa de Cultură a Studenților „Grigore Preoteasa”. Astfel, l-am cunoscut pe inginerul

Dinulescu, absolvent de „Aeronave”, cu care m-am și măritat. M-a cerut de nevastă în prima seară în care m-a văzut, confirmându-mi un lucru pe care aveam să-l constat și mai târziu de-a lungul vieții, privind în jur: Fetele cuminți nu se mărită; fetele cuminți rămân fete; mari sau bătrâne. Se mărită fetele rele, pentru care bărbății au ochi. Nu-i vorbă, se cumințesc ele după aia...

În seara aceea, la „Grigore Preoteasa”, am fost o fată rea. În aceeași seară, i-am spus „Da” lui Relu Dinulescu. De ce să-i fi spus „Nu”? Să aștept un David care n-o să vină niciodată? Mi-ar fi plăcut ca David să mă vadă în seara aceea, aș fi vrut să simt cum i se strepezesc dinții. Mă îmbătasem, atât cât să nu fiu beată, dar cât să am un curaj care nu mă caracterizează de altfel. Îmi pusesem o rochie roșie, strâmtă și mult prea scurtă, ale cărei margini erau atinse, la spate, de părul blond și ondulat. Mă fardasem mai mult ca de obicei și îmi făcusem o gură, tot roșie, à la Marilyn Monroe. Nu plecasem cu nici un gând, doar că aceea fusese starea mea în seara respectivă. Și nu știu cum, de-odată, m-a cuprins dorul după balet. O altă „iubire” pe care-o ascusesem departe-n suflet, să uit de ea. Dar ce te faci cu aceste iubiri care nu vor să piară și, când te-ai aștepta mai puțin, scot capul și-ți amintesc de ele? Am început să dansez, mai întâi timid, apoi din ce în ce mai îndrăzneț, mai provocator, până când s-a făcut gol în jurul meu și toată lumea privea ca la un spectacol de zile mari. Din momentul în care m-am dezlănțuit, nu-mi mai păsa: nici cine mă vede, nici ce crede. Măturam cu părul pe jos, îmi arătam chiloții, mă arcuiam și mă unduiam într-o descătușare a tuturor celor până atunci încătușate. Din fericire, mișcările grațioase de balet pe care le aveam în sânge și-n reflexele condiționate formate în atâția ani, m-au împiedicat să fiu vulgară și dizgrațioasă. A fost un dans la limita dintre artă și senzual, ca un dans ritualic al împerecherii. I-am amuțit pe toți și, într-un final, când au izbucnit în aplauze, am revenit „în mine” și, găsindu-mă incompatibilă cu cea care tocmai dansase, am fugit, rușinată, afară. M-am oprit în părculețul din fața clădirii, să-mi suflu nasul, pentru că deja începusem să plâng. Așa m-a găsit Relu, care fugise după mine, „îndrăgostit lulea”, cum avea să-mi spună mai târziu, și care, pe drumul până la cămin, m-a întrebat simplu: „Te măriți cu mine?”. Și, pentru că eu holbam ochii de stupoare, neputând să articulez un cuvânt, a început să se scuze, crezând că m-a surprins simplitatea exprimării sale: „Iartă-mă! Sunt un biet inginer. Dacă vrei, îți proiectez în noaptea asta un avion, dar nu mă pune să ticluiesc cereri savante în căsătorie...” „Vreau!”, i-am zis hotărâtă și fără să gândesc. „Ce vrei? Să-ți proiectez un avion? De pasageri sau de vânătoare?” Am râs, înduioșată de seriozitatea propunerii lui, întrebându-mă ce se presupunea c-aș fi făcut eu cu proiectul unui avion, fie el de pasageri sau de vânătoare. „Nu! Vreau să mă mărit cu tine!” A fost rândul lui să rămână fără grai. O vreme, căci apoi și-a revenit rapid, hotărât să nu scape ocazia. Ne-am căsătorit după o lună, cu puțin timp înainte de terminarea facultății. În cei cinci ani cât am fost împreună, până a sfârșit tragic - culmea ironiei! - într-un accident al unui avion la proiectul căruia lucrase, datorită unei greșeli stupide a pilotului, pe timpul testelor de zbor - a fost un soț exemplar căruia nu i-am putut reproșa niciodată nimic. Dar atât. Făcea totul bine, se străduia să-mi intre în voie mereu, să îmi ofere o viață lipsită de umbre. Dar eu căram umbrele cu mine. L-am prețuit și

l-am îndrăgit, dar niciodată n-am ars pentru el. Încă de la începutul căsniciei, m-am comportat precum o femeie sătulă de viață, de măritiș și de toate cele, în ciuda faptului că habar n-aveam de nimic din toate acestea. Mă sufocam fără să știu de ce, mi se făcea noapte în plină zi și mă durea sufletul când îl vedeam pe Relu cum se chinuie crezând că el este cauza. Mă străduiam să fiu „așa cum trebuie”, dar strădania mea parcă strica și mai tare lucrurile. Să nu-mi spună nimeni povești cu zâne, să nu mă aburească nimeni cu tâmpenii de genul celor care afirmă că în căsnicie nu e nevoie de „flacără”, de iubire nebună, ci sunt de ajuns stima, toleranța și respectul reciproc. Îl stimez, îl tolerez și îl respect și pe vânzătorul de la toneta din colț, dar faceți voi dragoste cu el! Îmbrățișați-l voi noaptea la culcare! Treziți-vă voi dimineața lângă el! Și asta, în fiecare zi. Poate veți spune: căsnicia nu-i un basm cu happy-end, ci un drum greu, cu suferințe și coborâșuri, o cruce de purtat în doi, pe un drum adeseori anevoios. De acord. Dar, dacă este așa, atunci cu atât mai mult ar trebui să-l faci cu cel pe care-l iubești de ți-e dor de el chiar și atunci când e lângă tine, la un drum greu nu poți trage cu oricine și oricum. Ori dacă nu, atunci ce nu-i în regulă? Eu n-am răspunsul.

După moartea lui Relu, m-am simțit vinovată. Nu-i dorisem o clipă asta; dar mă gândisem adeseori că nu mă văd sufocându-mă alături de el toată viața, târând cu lehamite de crucea aia. Uneori, chiar mă bântuiseră gânduri de despărțire. Mă întrebam: „Asta e? Cu atât se alege omul din viață, din idealuri, din iubire?” Cu un statut confortabil și lipsit de griji, în cel mai fericit caz? Unde-i culoarea, unde-i muzica, unde-i poezia? Eram șocată să constat că, în jurul meu, oamenii se mulțumeau cu atât de puțin. Aveam colegi care erau atât de fericite, în simplitatea lor, că soții le aduceau bani acasă, nu le băteau, plimbau plozii prin parc și nu se duceau la femei (sau așa credeau ele). Eu aș fi dat ani din viață (ce clișeu! Dar exprimă un adevăr), din viața aceea anostă, doar să-l mai aud o dată pe David cântând, cu vocea lui atât de minunată care mi se-nfipsese în creier și inimă, să-i văd privirea strălucind când vorbea de Dumnezeu, să nu mă mai satur privindu-l și ascultându-l, ghemuită la picioarele lui. Uneori, mă simțeam ca o jucărie demodată, ca o păpușă din cârpe, iar lumea mi se părea un magazin cu jucării de lux, în care regulile mi-eră străine. Și mă retrăsesem pe raftul meu, așteptând să treacă viața, sau ca ceva să se întâmple. Dar cine să-și dorească o păpușă din cârpe, într-un magazin cu jucării de lux?

Sentimentul de vinovăție mergea până acolo încât mă întrebam dacă nu cumva, inconștient, am provocat răul, punând în mișcare niște forțe nevăzute care au lucrat în favoarea mea; sau dacă nu cumva, tot inconștient, își dorise chiar el să i se întâmple asta, pedepsindu-se pentru că nu reușea să mă facă fericită. Nu m-a întrebat niciodată nimic, dar cred că oarecum, simțea că există „un David” undeva în lumea asta mare, ori poate numai în sufletul meu, care nu mă lasă să mă pot bucura de viață, „un David” de ale cărui legături nu mă dezlegasem. Astfel, am rămas cu regretul de a fi provocat multă suferință în viața lui Relu și cu frustrarea că nici măcar n-am apucat să-i spun că îmi pare rău și să-i explic că „problema” nu venea, în nici un caz, de la el. Acum, n-aș mai face greșala să cred că, măritându-mă cu cineva, îmi pot scoate din suflet pe altcineva. Că, viețuind zi de zi cu un bărbat, vor pica de la sine legăturile puternice stabilite cu un altul. Și

(Continuare în pag. 21)

(Urmare din pag. 20)

Păpușica

dacă n-aș putea să mă căsătoresc cu „cel care trebuie”, mai bine aș rămâne singură. E drept că, acum, nici nu s-ar mai găsi fraierul care să se amorezeze de mine pe loc, după ce mi-a văzut chiloții. Că, despre unduieli și alte zboruri de balerină, nici n-ar mai fi vorba! O întrebare, totuși, a rămas: Dacă lui David i-aș fi dansat atunci, în Grădina Botanică, așa cum dansasem la „Grigore Preoteasa”, ar mai fi plecat? Probabil că da. Dar măcar m-aș fi simțit răzbunată!

Dorul

Trecuseră ani de la seara aceea din casa lui Fabian. Mă aflam, acum, în toamna vieții, o toamnă în culori aurii. Mi se părea că acum mi se potrivesc cel mai bine versurile din Esenin, acelea pe care le stălcise Profesorul, corectat ulterior de Călugăr: „Toamna asta-n aur îmbrăcată/ Din acești mesteceni fără chip/ După cei ce i-am iubit odată/ Plânge-ncet cu frunze pe nisip”. Mă oprisem din alergătură, nu mai aveam nevoie să muncesc, mai luam din când în când câte un proces, doar așa, fiindcă nu-mi plăcea lăncezeala. Dar îmi rămânea suficient timp pentru artă, pentru ceea ce iubisem toată viața. Închiriasem o garsonieră în București - în Bucureștiul pe care nu-l mai regăseam ca fiind cel de altădată, dar care păstrase niște piloni ca puncte de reper între care îmi căutam, de data aceasta de una singură, urmele tinereții, pașii de odinioară. Chiar dacă Bucureștiul cenușiu al acelor ani devenise altul, rămăseseră în același loc Opera, Ateneul, Teatrul Național, „Bulandra”, Sala Dalles. Doar Grădina Icoanei părea acum mai tristă, ca o fată sărăcuță de la țară, îmbrăcată cu haine de la bunica ei. Dar eu o iubeam la fel de mult. Acolo mă plimbam ultima oară de mână cu David, înainte să intrăm să vedem „Hamlet” a treia oară. Dar nu mergeam prea des acolo, întrucât amintirea tot mai durea și, așa, singură, ca o barză într-un cuib părăsit, mă simțeam fără rost. Apăruseră mai multe Biserici, dar eu urcam tot Dealul Mitropoliei, să merg în Biserica unde mergeam odinioară cu David și Claudiu. Revenisem la Biserică, după ce am înțeles că mă supărasem ca văcarul pe sat.

Nu plecasem de tot din orașelul meu de provincie, în care mă obișnuisem și pe care-l simțeam pe sufletul meu (doar atunci când mă visam balerină, mă imaginam dansând în marile metropole), dar mai veneam din când în când la capitală, de cele mai multe ori singură, alteori însoțită de vreun prieten scriitor. Nu circulam cu mașina prin București, mergeam cu metroul și foarte mult pe jos, ca-n vremea studenției mele. Căutam parfumul de odinioară și, uneori, simțeam că-l respir odată cu mirosul de magnolii.

Într-o zi, văzusem în metrou, pe scunele de vis-a-vis, o fată și doi băieți, păreau studenți, cu mapele sub braț. Erau frumoși toți trei și ciripeau de zor, de parcă toată nădejdea omenirii ar fi stat în ciripeala lor. Mă uitam la ei cu drag și, deodată, am avut un flash de memorie. M-am văzut pe mine, însoțită de cei doi prieteni ai mei, cu niște decenii în urmă. Și parcă în figura brunețelului sobru, uitându-se pe sub sprâncenele frumos arcuite, trase mult în jos, către coada ochilor, îl vedeam pe David. Deodată, am simțit un dor cumplit, ca o gheară ce sfășie adânc, rupând bucăți din tine. Poate era dorul de tinerețe, de prietenie, de căruța cu vise... Poate erau toate acestea la un loc. Dar

toate la un loc aveau un nume: David. Cu D, de la Dor. Pentru prima dată am fost dispusă să accept cât de dor îmi era de David, cât de dor îmi fusese toată viața. Nici măcar după soțul meu, după ce plecase la Domnul, nu-mi fusese atât de dor. Măcar despre el știam unde se află. Însă David nu plecase niciodată din mine, pentru că el, de fapt, plecase fizic, înainte de vreme, înainte de a consuma un destin. Rămăsese un gol în urma lui, care nu putuse să fie umplut cu nimic din toate darurile cu care fusese atât de generos cu mine bunul Dumnezeu. În ziua aceea, în metrou, pentru prima dată am dat drumul plânsului care-mi stătuse-n inimă atâția ani. Mă obsedau versurile: „După cei ce i-am iubit odată...” și cele ale poetei N.C: „Mi-e dat să mă smulg din priveliști/ Cu sufletul nepregătit/ Cum dat mi-e să plec din iubire/ Când încă mai am de iubit”. Eu mai avusesem de iubit. Eu nu încheiasem contractul cu iubirea. De ce, atunci, nu-mi fusese îngăduită?

Mergeam pe stradă plângând, fără să îmi pese dacă mă vede cineva și ce ar putea să creadă. În fond, eram o anonimă. În orașul meu, nu mi-aș fi permis luxul să plâng pe stradă, acolo oricând te puteai întâlni cu un cunoscut sau te putea zări de la geam cineva care te știa. Prin pânza lacrimilor regretelor târzii, ceva mi-a atras, la un moment dat, atenția, oprindu-mă în loc, ca străfulgerată. Era un nume. Un nume pe care nu-mi venea să cred că-l vedeam scris negru pe alb, ba chiar pentru câteva momente, am crezut că este plămuierea mea. Claudiu Teodorinni. M-am apropiat cu interes crescând de afișul care-l conținea și, fără a înțelege perfect mesajul la început, încet, încet, cuvintele au început să capete sens în mintea mea. „Sala Dalles vă așteaptă la expoziția Pictorului Claudiu Teodorinni, întors de curând în țară, de la Paris; vor fi expuse lucrări inedite, pictate în tinerețea artistului. Vernisajul va avea loc în data...”. Așadar, Claudiu... Câți ani trecuseră? Peste 35? Nu-l mai văzusem din seara aceea geroasă din Grădina Botanică, după concert. Inima îmi bătea cu putere, gândul că l-aș putea revedea pe Claudiu mi-a adus speranța că aș putea afla ceva despre David. Deși era un gând absurd, totuși apropierea de cel care ne fusese, cândva, prieten amândurora, însemna oarecum și apropierea de cel pe care atât de mult îl iubisem - David. Reîntoarcerea în vremea dinainte de magnolii. Am citit de mai multe ori mesajul, am citit data, să mă încredințez că încă mai era de actualitate, parcă nevenindu-mi să cred. Dar nu mai aveam răbdare încă o săptămână, până la vernisaj. Mi-am încercat norocul, intrând în sala de expoziții, unde am descusut gardianul, aflând astfel unde puteam să-l găsesc pe Claudiu (de fapt, avusesem noroc, Claudiu lăsase chiar în ziua aceea adresa de la atelierul său, de unde urma să fie transportate picturile). Am luat un taxi până la adresa din Kisseleff. Pe bulevardul acesta, prin zona ambasadelor, am avut dintotdeauna impresia că mă aflu în altă lume. Parcă aici lucrurile curgeau mai încet. Era mai mult spațiu, lume prea puțină pe jos. Frunzele pomilor începuseră să îngălbenească ușor, deși era încă vară. O vară pe sfârșite, ce-i drept. Odată ajunsă, m-a cam părăsit curajul. Cum aveam să mă înfățișez lui Claudiu după atâția ani? Și ce aveam să-i spun? Cum va reacționa? Distanța și timpul strecoară temeri în sufletele noastre, induc o anume răceală. Mi-am plimbat pașii multă vreme printre frunze, sub lumina blândă a soarelui aproape de apus. Am încercat să-mi pun ordine în gânduri, să mai potolesc bătăile inimii. Încercări zadarnice. Până la urmă, am prins curaj.

Am sunat la poartă, o dată, de două ori. Tocmai când începusem să mă întristez gândindu-mă că e posibil să nu fie acasă, a apărut dincolo de poartă, cu o pensulă în mână, înaintând nesigur, ca și cum s-ar fi mirat că cineva suna la ora aceea la poartă. Am avut o clipă pornirea să fug. Așa cum fugise el în noaptea aceea în Grădina Botanică. Probabil aș fi și făcut-o dacă mai eram stăpână pe picioarele mele, pe reflexe. Dar cum totul se petrecea ca într-un vis în care nu poți să intervii, am rămas ținută. Mă va recunoaște, va fi deranjat?

– Bună ziua! Pe cine căutați?

Încă nu mă văzuse bine, datorită porții și pălăriei cu boruri largi pe care o purtam.

– Aș dori să vorbesc cu pictorul Teodorinni.

Nici eu nu mai eram sigură că vreau asta. A deschis poarta. Câteva clipe ne-am privit. Și ne-am amintit. M-a recunoscut, fără dubii. Și eu, cum putusem să-mi imaginez că nu mă va recunoaște? Pictorii au memoria vizuală dezvoltată. În plus, așa cum avea să-mi spună mai târziu, chipul meu îi rămăsese mai bine întipărit în minte decât propria imagine în oglindă. A reușit doar să bâiguie:

– Ina, tu?

Nici lui nu-i venea să creadă. A zvârlit pensula și halatul de lucru, apoi m-a îmbrățișat. Cu atâta căldură, cu atâta bucurie, de parcă niciodată nu-i pricinuisem vreo cât de mică neplăcere. Timpul netezește asperitățile, cum face apa cu pietrele. Nu știu cât a durat îmbrățișarea, dar ea mi-a oferit atâta bucurie, încât toate temerile mele s-au spulberat, de parcă nu fusese ră. Am rămas afară, la o masuță, la umbra unui nuc. Frânturi de raze se strecurau printre crengi, oprindu-se direct la masa noastră, luminându-ne suplimentar chipurile oricum luminate de o lumină interioară, venită de undeva din străfundul sufletului, parcă rămasă acolo demult în stare latentă. Primele cinci minute, cred, niciunul dintre noi n-a vorbit. Atâta doar: ne priveam și ne strângeam mâinile, într-un fel care se întâmpla și odinioară. Coincidență sau nu, Claudiu îmi apucase tot mâna stângă în mâinile sale. Apoi mi-a spus (el a vorbit primul) să rămân nemișcată, și-a fixat un șevalet și a început să mă picteze. În timp ce picta, am început să vorbim. Am aflat despre el, despre Lena, despre viața lor. Căsătoria se dovedise a fi una fără cusur, Lena era o soție minunată, aveau doi copii frumoși și realizați. Ea renunțase la poezie, de dragul căminului, pentru că avea impresia că nu poate fi și soție și mamă devotată, dacă s-ar fi risipit în prea multe direcții. Asta m-a întristat. Nu-l însoțise pe Claudiu, întrucât anumite obligații o chemau să rămână în Franța. Mi-a mai vorbit de succesele lui în artă, despre drumul parcurs. Eu am evitat să-i spun despre mine. Îl tot interogam cu privire la el. Am vorbit despre multe, unele - banalități, dar ceea ce voiam să vorbim era ocolit cu dibăcie atât de unul cât și de celălalt. Și totuși, numele lui David plutea între noi, mai întâi ca un abur fin, apoi din ce în ce mai dens. Până la urmă, tot el a adus vorba. M-a întrebat ce se întâmplase după plecarea lui. I-am spus, m-a lăsat să vorbesc, apoi m-a întrebat dacă l-am revăzut. I-am spus că nu, s-a uitat la mine într-un anume fel, ca și când ar fi avut de luat o decizie grea și încerca să afle răspunsul pe chipul meu, și în cele din urmă s-a decis:

– L-am reîntâlnit de curând.

Simțeam că mă scurg de pe scaun. Claudiu s-a enervat pentru că „pierduse” expresia mea, cea de dinainte, pe care începuse să o

(Continuare în pag. 22)

Augustina ȘIMAN

Stau în mijlocul mulțimii și se adună nori grei și cenușii deasupra capului meu... Se mișcă cu toții împrejur și sunetul pașilor lor mă înnebunește... E amplificat de sute de ori în capul meu și am impresia că îmi zguduie creierul... Doar eu stau nemișcată cu mâinile strânse la urechi... Dar nimeni se pare că nu dă o iotă și nu are de gând să se oprească... Sunt sadici?... Nu... Pur și simplu orbi...

E tot mai puțin aer... Am impresia că mi-l fură fiecare om chiar de lângă gura mea...

(Urmare din pag. 21)

Păpușica

picteze. A zis ceva de genul „Știam eu că nu te lași surprinsă pe pânză! Acum ești într-un fel, pentru ca imediat expresia să ți se schimbe brusc. Așteaptă naibii să termin tabloul ăsta!”.

Dar n-am mai așteptat. Așteptasem prea mult toată viața. Voiam să-mi spună mult, să-mi spună totul, cât mai repede și cât mai în detaliu. A aruncat iar pensula, apoi s-a răzgândit, zicând că expresia cea nouă e chiar mai interesantă decât prima și, în timp ce el se chinuia să mă immortalizeze pe pânză, eu ascultam povestea lui David. Așa cum i-o spusese chiar el lui Claudiu, când se întâlniseră. Claudiu avea să mai arunce pensula de câteva ori, pentru ca apoi să se răzgândească. Se pare că chipul meu, oricât l-aș fi vrut de imobil, se tot schimba după cele care-mi intrau în urechi și-n suflet. Protestând și spunându-i lui Claudiu că, de fapt, sunt imobilă, că nu mișc nici-un mușchi, mi-a replicat că singurele schimbări se produceau în ochi, „apele alea verzi sunt când senine, când tulburi, când blânde, când tăioase”. Dar că erau suficiente pentru a-mi schimba toată expresia. După ce căzuse deja înserarea, am intrat în atelier să-mi arate lucrările care vor fi expuse. Pe majoritatea le știam. Erau primele lui încercări, din vremea studenției. Aproape fiecare îmi amintea de împrejurarea în care fusese pictată, sau de ce anume zisesem unul, sau celălalt atunci când ne-a arătat-o. Vederea acestor picturi m-a emoționat atât de tare, încât am crezut c-o să-mi crape inima. Încă mai căuta un nume expoziției și mi-a cerut părerea. Evident, i-am sugerat: „Înainte de magnolii”, titlu care l-a entuziasmat și l-a acceptat pe loc.

În seara aceea, n-am mai plecat. În noaptea aceea am rămas la Claudiu. Am ascultat toată noaptea povestea lui David, de la un capăt la altul. Îmi sprijinisem capul, care începuse să mă doară, pe pieptul lui Claudiu care îmi mângâia ușor părul în timp ce vorbea. Din când în când se oprea și mă săruta pe frunte. Mângâierile și săruturile lui Claudiu au avut darul de a mă mai liniști, de a mă ajuta să suport mai ușor tsunami-ul interior care m-a cutremurat la auzul celor spuse. Parcă fiecare cuvânt rupea un colț de inimă.

Povestea lui David, care urmează, este povestea așa cum am aflat-o de la Claudiu care, la rândul lui, o sorbise într-o altă noapte de pe buzele lui David. Aș fi vrut să fie mai simplu. Aș fi vrut să dau timpul înapoi. Să mai am de făcut alegeri. Să mai pot trăi înainte de magnolii.

Îl inspiră atât de zgârcit și răutăcios... Unica murtitoare născută fără dreptul de a-l avea în piept... De a-l simți răcoros cum îi stinge agonia, flăcările, iadul!

Începe să tune și mușuroiul de oameni devine tot mai grăbit... Îmi sparge timpanele fir-al naibii! Se mișcă pe atât de repede încât îmi taie ochii și încep să sângereze... Se scurg câteva picături pe bluza de mătase gri formînd buline roșii... Și din mulțime se oprește o blondă zâmbăreață și dulce zicându-mi „Vai ce bluză frumoasă ai. De unde ai luat-o?” Fir-al naibii de blondă! Nu vede în ce stare îmi sunt ochii... Vede doar bucata aia de mătase pătată cu roșu... N-are nimeni treabă cu sufletul, ci doar cu ambalajul tău... De parcă asta ar fi în secolul 21 suflet... Dar mă rog... Bine că a plecat văzând că nu-i răspund... Dacă mai stătea așa fi plesnit-o.

Adela NAȚHIU

Marele Premiu la Concursul Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”, ediția a VI-a - MIZIL 2012

mariaj

acasă la noi
e un mormânt cu două intrări
aerul e-atât de otrăvit
încât abia ajunge de pe-o zi

pe alta
cu toate că nu mai respirăm
de mult

și ne e foarte greu să ne
clădim viitorul

și ce ziua lucra
noaptea se surpa
Numai dimineața
când trebuie hrănită fiara
și e un noroc să ai

mână sigură
și să poți suporta până la

capăt
nu ne pierdem cu firea
deși în curând vom izbi

de pereți
fiecare amintirile celui alt
și apoi ni se va face foarte

foame
dar pe noi nu ne hrănește

nimeni
ca nu cumva să ne facă rău

Copiii noștri și ei sunt morți
poartă pe umeri ghiozdane

pe care
în fiecare dimineață le

desenăm cu cretă
pe umerii lor de lapte

și merg la școală
de unde se întorc mai bătrâni

decât noi
îi certăm părintește - ce vă

grăbiți așa, copii,
nici n-aveți un mormânt

al vostru și ăsta, vezi bine,
se duce și el dracului

și azi-măine va trebui
să ne mutăm și noi și

ce să facem
cu tot întunericul ăsta

ce-l avem de la părinții noștri
și vi-l lăsăm vouă
că altceva n-avem

ce să vă dăm
tot ce-am strâns

a fost din dragoste pentru voi
dar voi nu carecumva

să nu ne ascultați

să vă uitați după alții
și să vă apucați să respirați
când respirați pe-ntuneric
aerul se lipește de plămâni
și plămânii voștri seamănă

tot cu noi
sunt plini de mazăgă

și încă de ceva, veți afla voi
mai încolo

dar acum, dragii noștri, e ieri
și voi trebuie să creșteți

în continuare
noi să îmbătrânim părintește

să mergem până la capăt cu
dragostea noastră

murind și de morți și de vii

ikebana

nu-mi pot aminti de tine
decât în cuvinte
dar trupul meu nu știe
decât limba lui de carne
și carnea-i un animal
care-și calcă pe propriul

sânge
și-apoi se trage la creier

unde are aceleași vise cu tine
de nu mai știi dimineața

care-a rămas
să deschidă ochii

și corespondența și
care-i sălbăticiunea

ocrotită de lege

ne-ndepărtăm unul
spre celălalt

cum ne-ar lipsi o parte
din gesturi

și-n fiecare zi ne obișnuim
să trăim

cu lucruri insuportabile
răbdarea de-a fi viu

nu ne mai spune nimic

Placebo

Mereu vorbim
doar cu ce ne spun alții
ne umilim pentru
fiecare rest de cuvânt
ca și cum tăcerea

în masă
care-ți rămâne în sânge

ca un cod de bare
ce desparte în pomenirile

popii
morții de vii

De când deschidem ochii
și până începem

să ne îngropăm unii pe alții
alergăm numai în direcția

cuvintelor
conduși ca orbii

de pe o parte pe alta a vieții
de acordul între subiect

și predicat
de legile gravitației

și de cele zece porunci

Poezia nu ține de foame
— așa mi-a spus tata —

și foamea nu ține de tristețe
și nici de moarte

și nici de dragoste
Nimic nu ține de nimic

și cu toate astea
părinții ne-nvață din greu

să vorbim
ca să nu spunem niciodată

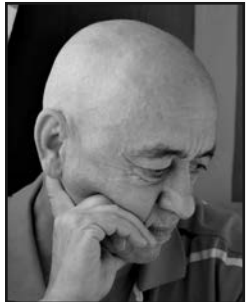
nimic
ca să nu începem

să nu ne mai tragem vorbind
din maimuță sub privirea

însăpăimântată a unui
dumnezeu înregistrat

pe bandă magnetică

VITRINA CU CĂRȚI

Lucian
MĂNĂILESCU

Chinta royală de treflă

Anul trecut cartea lui **Cristian Meleşteu - Radiografia unei zile de mai** - primea premiul Concursului pentru volume în manuscris, secțiunea proză, organizat de Uniunea Scriitorilor și Editura Cartea Românească iar critica literară sublinia formula inedită a cărții: „un amestec de realism senzațional și de fabulos parodic”, cu un stil care „pendulează mereu între poezie, kitsch și ironie” (**Gabriel Gheorghiu**). „Cristian Meleşteu este un prozator interesant și savuros, el scrie vădit cu plăcere, dând frâu liber imaginației creatoare de scene absurde, realiste, onirice, planurile acestea neîncurcându-se unele pe altele, lumile acestea paralele conviețuind firesc.” (**Augustin Dooman**)

Recent, autorul piteștean și-a lansează, în cadrul Târgului internațional de carte Bookfest, găduit de Romexpo un al doilea volum - **Revoluția borfașilor** - pe care **Dan Mircea Ci-pariu** îl prezenta, pe bună dreptate, în cuvinte elogioase: „Hoți, cerșetori, șarlatani, bătași, împătimiți ai jocurilor de noroc, abrutizați de alcool conviețuiesc firesc într-o lume cu reguli proprii, dură, în care forța fizică decide deseori ierarhia, dar o lume cu poezie proprie, din care răzbat timid, deseori, duioșia și melancolia. Cristian Meleşteu fotografiază cu talent și aplomb o lume despre care nu s-a mai scris cu atâta elocință poate de la Groapa lui Eugen Barbu”.

Diferența dintre cele două apariții editoriale este, indiscutabil, în favoarea ultimei. Păstrând ingeniozitatea colajului realității cu imaginarul, discursul epic se adâncește, capătă continuitate firească, amortizând șocurile unor prea abrupte schimbări de tonalitate: „Tase a obosit rău, poveștile băieților îi plac, sunt incitante și-l amuză, a obosit însă să vină din când în când toți la el la masă, să-l pupe (obraji i se umplu mereu de bale) și să-i ureze de sănătate și fericire. Scrumiază pe jos, dacă se uită în scrumieră vede cum nisipul pus să nu zboare scrumul se transformă în nisipul fierbinte al deșertului, iar vârful nestins al țigării ia forma și dogoarea soarelui năucitor al pustiului. Îl vede acolo, în scrumieră, pe nenorocitul ăla de strămoș al său care merge prin deșert, cu șaua scumpă în spate, călărit de ghinion!”

Absurdul nu mai este unul inventat, ci se desprinde firesc din contextul banalităților cotidiene, din ceea ce ne place să numim atitudine mioritică: „De la baia aceasta de lumină începu să se simtă din ce în ce mai ușor, până când cele o sută de kilograme ale sale deveniră o amintire și el, ușor ca un fulg, începu să se ridice ușor ca un balon spre tavanul bodegii. Acolo sus, se așeză pe paleta ventilatorului obosit, care se rotea greoi, huruind, dar permițându-i să vadă sala din toate unghiurile posibile. Pierduse noțiunea timpului, acolo sus nu îi era nici foame, nici sete, patimile, durerile, toate erau niște noțiuni abstracte. Privi filmul acela în care personajele se mișcau alert, înjurând, îmbrățișând, bând fără măsură, mâncând

deși nu le era foame, doar fiindcă masa era gratuită, furând de la cel pe care îl țineau de gât cu prietenie sau aruncând cu mărînimie cu banii spre cântăreți, spre chelneri sau spre vreunul care se văita că are probleme...”

Personajele, de multe ori recognoscibile din proiecțiile mitice pe sticlă (mitic în sensul Miticilor lui Caragiale), stârnesc invidia lui Tase zis Treflă, matematician ratat care visează, studiind calculul probabilităților, să se îmbogățească la poker. Asemenea lui Bérenger, din Rinocerii lui Eugen Ionesco, își va fi spus și candidul Tase, privind lumea postlovițională: „Sunt un monstru, niciodată n-am să pot deveni rinocer, aș vrea să mă schimb atât de tare, dar nu pot... ce urât sunt! Mi-e rușine!”

Și cum să nu-i fie rușine risipitorului de noroc, când biografiile borfașilor se scriu cu litere glorioase în cartea mântuirii (sau mântuiei) neamului: „Mulți din cei din pozele copilăriei Getuței erau acum oameni grei, cu afaceri de milioane, ori intrați în politică și învârtind funcții mari prin Parlament ori ministere. Mama Getuței păstrase legătura cu ei și îi șopti viitorului ginere că unul dintre aceștia cu siguranță îl va ajuta și pe el să găsească un serviciu bun, cu un salariu rezonabil și fără să muncească prea mult, «să mai fi bun de muncă, mamă, și când vii acasă de la serviciu, fiindcă acasă e cel mai important să nu aduci probleme de la serviciu sau din altă parte! Și munca la serviciu nu e bună mamă, trebuie să vii acasă în vigoare, că de... ogorul nemuncit de tine... e lucrat de alții, mamă...»”

În bălciul deșertăciunilor eroii se îngheșuie, care mai de care, să ajungă în față: **Gogu Cămătaru** are o grădină zoologică personală cu „zebre, ponei, păuni, urși, o cămilă, struți, porumbei colorați, maimuțe, dar și trei lei impunători, dintre care unul alb, găsit greu, și plătit cu o mie de dolari kilogramul, viețuiau în curtea cămătarului spre amuzamentul copiilor săi și a invitaților acestora...” (Sună cunoscut, nu-i așa?).

Nașul cuplului Tase - Geta vânduse „atâta suc de la TEC că puteam umple barajul orașului... Fusesse o vreme când se vindea orice, oamenii aveau bani strânși și nu erau obișnuiți să distingă calitatea, nu știau să citească ingredientele, data expirării, cumpărau orice, de la blugi făcuți pe vapor, cu cusături proaste și numele «firmei» prost copiat, până la pui congelați, vechi de ani buni, de care armata marilor țări nu mai știa cum să scape din depozite... Vremurile se schimbaseră, cumpărătorul se mai deșteptase, dar nașul, prevăzător, făcuse și el pasul înainte, își mărișe și modernizase magazinele, diversificase marfa, îi mai crescuse calitatea și trecuse de la simplul comerț cu alimentare și mărfuri de larg consum, deși avea câte un magazin în fiecare cartier, la orice îi putea aduce profit: avea o firmă de construcții civile și industriale, o firmă de brokeraj, prin care tot acumulase acțiunile date gratis de stat ca diverse despăgubiri, dar și o firmă care se ocupa cu vânzarea celor mai noi tehnologii apărute pe piață.”

Vasile, starostele cerșetorilor, odată cu trecerea anilor „începu să investească banii strânși. Cu cât mai mulți cerșetori intrau în uniunea lor, cu atât creștea și forța lor financiară. Cu banii aceia Vasile cumpără bunăvoința câtorva polițiști, care închideau ochii la lucruri mai mărunte sau uitau intenționat să treacă ceva în procesul verbal de constatare a infracțiunii, astfel încât avocatul deștept pe care-l găsisse Vasile specula omisiunea și-i scotea imediat pe băieți din arest. Apoi, raza de ac-

țiune a lui Vasile se extinse, la început ajungând să se salute cu un șef de post, apoi să bea din când în când o cafea cu un șefuleț din sediul central al poliției, iar azi era nelipsit de la toate recepțiile date de șefii poliției din județ, fiind responsabil cu găsirea vinului și cu aducerea celor mai cunoscuți soliști din țară. Se împrietenise în acest context și cu vreo doi judecători, alături de care își cumpără o vilă, în cartierul select în care aceștia trăiau și cu care începu să se viziteze, ca între vecini, la o cafea sau la un pahar de vin.” Și mai sunt **Fagotul**, **Ion Nebunul**, **Grasu**, **Gigi Salam**, **Fane Inspectorul**, **Pasăre**, **Hanibal**, **Gicu Box**, **Gore Metaxa**, **Colonelul**, **Rică Pastramă**, **Haralam-bie**, zis Șchiopul, **Iliuță Numerologul și Astrologul**, senatorul **William Donatelo Laptegnos** etc.

Apoi nunțile, botezurile sau înmormântări, toate duhnind a lălăieli de chiolhan și lux de neam prost: „— Mercedes, săracu’, nepotu’ favorit a lu’ Gogu, a murit, măicăăă! A murit săracul de el, săptămâna trecută venise la noi, maică, și i-am dat ciorbiță de găluște, un puișor la cuptor, varză cu ciolan afumat și un tort de mere, maică, cum îi plăcea lui... și acum, maică, zace sub pământ, maicăăăă! De ce nu m-a luat pe mine, care nici dinți în gură nu mai am și a luat frumusețea aia de bărbat! Aoleuuuu, Mercedes, unde ești, maicăăăă! Hai, vino înapoi, că-ți face mă-ta mare ce vrei tu de mâncare! Mercedeseeee! (...) Sicriul, comandat special în Germania, a fost realizat astfel încât să suporte greutatea de peste două sute de kilograme a decedatului. La realizarea lui au fost folosite cinci kilograme de aur, care au îmbrăcat lemnul scump, dar și pentru realizarea celor patru îngerași, care veghează somnul lui Mercedes de pe fiecare colț al sicriului. S-au înglobat și ultimele tendințe în materie, arătate în premieră la Salonul Internațional al luxului de la Verona, coșciugul fiind dotat cu aer condiționat, care menține o temperatură constantă, și cu un telefon de lux, ultima generație...”

Când citim ni se pare incredibil. Apoi, brusc, ne reamintim că știm toate astea, că le vedem zi de zi, ca pe niște banale întâmplări la care asistă o ceată de orbi.

Obosit de zădărnici, de disperarea de a locui într-un vid ce nu poate fi umplut, Tase zis Treflă „își urlă plictiseala față de orașul acela anost, atât de gri de parcă un pictor avusesse grijă să combine exact jumătate negru cu jumătate alb. Își urlă nefericirea și neîmplinirea, de parcă maidanezilor acelora, care se strânseseră lângă el și dădeau fericiri din coadă, le-ar fi păsat că el (...) e ultima verigă a unui lanț de învinși, un lanț atât de putred că nu ar fi putut să-i țină în frâu nici măcar pe ei, maidanezii jigăriți și nemâncați, fiindcă e du-minică și lumea mănâncă prin restaurante ori e plecată, și nu a generat destule resturi cât să le arunce și lor la gheata de gunoi.”

Ce-i mai rămâne lui Tase e să plonjeze în lumea copilăriei, în satul părăsit de la marginea lumii, în care doar bunica sa, Vifora, supraviețuise.

Paginile care urmează - explorând filonul fantasticului, sau mai exact spus al fantomaticului - oglindesc un tărâm (celălalt tărâm) de umbre, o lume rurală desprinsă din tradiție și aruncată în pulberea drumului către ničieri: „Muntenii coborau cu lapte, brânză, lână, carne proaspătă de berbecuț sau pastramă afumată și se întorceau cu făină, lumânări, gaz pentru lămpi sau, mai rar, cu câte un bănuț pe care-l adăugau cu satisfacție la salbă. Se fe-

(Continuare în pag. 24)

(Urmare din pag. 23)

Chintă roială de treflă

reau să stea mult timp în satul de la poalele muntelui, devenit între timp oraș. Cei care stăteau mult, nu se mai întorceau! Așa se petrecuse și cu băiatul Vișorei și nora ei, care-și scupaseră plămânii pe un pat mizer de spital, și cu Mihuț, cel mai fâlnic bărbat din Vulturești, care se oprise să se cinstească în restaurantul din gară și ră-măsese la oraș, însurat cu barmanița localului. Cei care-și dăduseră copii la școală în oraș, pățiseră și ei ceva ciudat; după câțiva ani, copiii lor le era rușine de ei.”

Dezastrul este desăvârșit de ciuma capricioasă a norocului, localnicii căzând în patima jocului de poker, beneficiarul final al acestuia fiind Mitică Borhod:

„Moartea e singurul lucru pe care îl știu sigur că se întâmplă în viața asta, maică! Și-n satul nostru, chiar dacă Moartea urcă mai greu pe drumul ăsta îngust de munte, încet, au început să moară toți. Mitică le dădea mâncare proastă, știa cât dă fiecare oaie și nu puteau să-l fure... Dacă-l prindea pe vreunul că fură, îl amenința că-l trimite la oraș: «Să aibă fii-tu ăla căruia îi e rușine de tine grijă să-ți dea mâncare mai bună!» Aici, la munte, oamenii sunt corecți. Dacă au spus un cuvânt, atunci așa e. Mitică i-a târât pe rând la oraș și a făcut hârtii, să nu poată veni nimeni să-l întrebe, peste ani, «Tu de ce stai în casa asta? Sau în asta?» «Uite, stau aici fiindcă hârtia asta scrie că am dreptul. D-aia stau!» Oamenii s-ar cam fi revoltat, măcar pentru mâncare, dar de când Mitică a făcut actele, n-a mai zis niciunul nimic, le era frică să nu facă pușcărie la bătrânețe... Ehh... A trecut vremea și am rămas eu cu Mitică, singuri în tot satul.”

Jocul dintre cei doi bătrâni, amânat multă vreme, are un final neașteptat: „Mitică împărți cărțile, aveam în mână trei ași! «Mitică trișează», îmi spun, și fac nebunia să păstrez un as de treflă și-un zece! Schimb trei cărți, Mitică al meu îmi zice rânjind, «Servit, madam!» Îmi pune pe masă, păstrând zâmbetul acela tâmpit, un careu de nouari, «asta ca să nu te umilesc, scumpa mea, puteam să am orice», îmi specifică el. Dau cărțile pe față, nici nu mă uitasem la ele... Îl văd pe Mitică că se congestionează, răsuflă greu, dă să ducă mâna spre sticla de vin, dar cade înapoi pe scaun... Săracul, făcuse parază pe partea dreaptă! Aveam chintă roială de treflă! L-am târât, călare pe o vacă, așa ologit cum era, la oraș, și am făcut acte! (...) Oricum mi-ar fi lăsat totul! Mitică era bunică-tu...”

Jocul final, între nepot și bunica... decedată, are loc în biserică: „Întoarse, cu mâna tremurândă, cărțile. Ușor, de parcă nu ar fi vrut să influențeze destinul, cu mâna lui umflată și plină de bățături de la atâta muncă. Izbucni într-un râs isteric, «Tase e un învingător! Tase e regele pokerului», urlă alergând prin biserică. «Te-am învins! Am spart ghinionul! Pot să-mi trăiesc liniștit viața!» Aruncă o ultimă privire cărților improvizate, de frică să nu se fi înșelat... Se întâmplase ceva ce teoretic se întâmplă unui jucător o dată la o mie de ani: a-vea chintă roială de treflă servită...”

Florin URȘULEANU

„Eu sunt nimeni! Tu cine ești?”

Există cărți în care autorii nu sunt prada gloriei sau a orgoliului, ci - pur și simplu - conștiințe evadate din ipocrizia socială.

Căutarea de sine, în acest context, este tulburătoare, definind sensul profund al luptei cu zădărnicia. Anonimatul, ascuns sub platoșa unui nume (real sau nu), spulberă măștile autoriale, relevând ființa tragică, în sensul spuselor lui André Malraux: „O viață de om nu valorează nimic, dar nimic nu valorează cât o viață de om. În biblioteca în flăcări din Alexandria, cenușa literelor luminează, poate, mult mai adevărat ceea ce suntem, ca devenire întru ființă (Noica), decât statuile ce umbresc drumul prin deșert, către măreția piramidelor.

Nu e vorba, aici, doar despre ce a văzut orbul Homer, doar despre eternitatea bătrânului Will sau augusta patimă a doctorului Axel Munthe. Nici despre cine a fost, în lumea reală și uitucă, Mariana Alcoforado sau umila Emily Dickinson, care scria undeva, pe un petec de hârtie: „Eu sunt nimeni! Tu cine ești?/ Ești nimeni și tu?/ Atunci suntem pereche – să nu spui!// Ne-ar alunga, știi, nu?// Ce trist e să fii cineva!// Ce public, să-ți strigi ca un broscoi/ numele toată ziua/ unui admirativ bog-noroi”. Este vorba și despre cărțile, rareori ajunse la marele public, ce oglindesc, fie și pentru o clipă, eternitatea.

O astfel de carte ne-a parvenit recent la redacție. Este intitulată **Gol de timp** (Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2013) și este semnată, pur și simplu, **Moise D.**

În prefața Diane Preda volumul este etichetat drept „roman” și chiar ar putea fii așa ceva, pe granița fluctuantă dintre acest gen și eseu, jurnal sau memorialistică.

Construcția epică plasează personajul principal (Damian), într-o singurătate construită inteligent, pe parcursul unei evadări din cotidianul sufocant, în care: „Avem prea multe informații, gândim prea mult și uităm să ne bucurăm de lucrurile mărunte. Învățăm, învățăm, învățăm! Și cu cât învățăm mai mult, cu atât uităm să ne bucurăm de viață.”

Ajuns la cabana din munți, după ce își închide telefonul, Damian redescoperă liniștea de dinaintea cuvântului: „Nimeni, nici un om. În rest erau o mulțime de suflete mari și mici care mișunau în jurul lui. Numai copacii păreau înțepeniți. Până și iarba părea să curgă în valuri abținându-se cu greu să nu năvălească în drum. (...) Doar lemnul cabanei se mai aude scârțâind printre dinții timpului. Ce copaci falnici or fi fost odată! Parcă îi vedea spărgând coaja groasă a seminței și ridicându-se verde crud în soare. Un singur fir pierdut printre firele de iarbă! Apoi s-a ridicat deasupra lor, și-a înfipt bine rădăcinile în pământul negru și a crescut spre cer întinzând mii și mii de brațe cu zeci de mii de frunze. Au trecut poate sute de anotimpuri peste el, până când un om s-a hotărât să-l facă o casă.”

Întrebările - cele esențiale, ce nu necesită răspunsuri, pe care e suficient să le materializezi în tot ce te înconjoară - pândesc însă din penumbra gândului. Casa pentru care a fost sacrificat copacul „este (...) mai mult o stare de spirit?”. «Acasa» fiecăruia are o multitudine de sensuri („Ar putea fi posibil ca fiecare să trăiască într-un univers separat, cu legi diferite și uneori aceste mici universuri să se întrepătrundă, să se contopească?”), dar poate deveni și locul acela străin în care ne întoarcem târziu, obosiți și bătrâni.

Refăcând drumul existenței (cu secvențe de timp și durată măsurate mereu de alte orologii) eroul realizează ireversibilitatea izgonirii din raiul copilăriei, pe care îl visează, totuși, cu disperare: „Acum crescuse, nu mai credea în povești. Cel puțin așa susținea el. Dar undeva

în sufletul lui, un copil cu ochii de cer le asculta cu gura căscată.”

Lupta cu îngerul” - căutările, speranțele, înfrângerile și iubirile - este „acompaniată” în surdina de personajele / proiecții ale memoriei (bunica Maria, bătrânul, mama etc): „- E greu să afli ce e în sufletul omului.

Dar credința se poartă în suflet nu pe vârful limbii./ - Și cum poți să dovedești că ești creștin?/- Când e vorba de credință, nu trebuie să dovedești nimic.” ; „- Mă iubești?/- Da. De ce simți nevoia să mă întrebi?/- Până când?/- Până mâine./- Doar atât?/ Da, pentru că va fi mereu un mâine.”

Sau de gesturi și atitudini ce au dobândit semnificații ulterioare. Profesoara de geografie din liceu: „părea un om trist, veșnic nemulțumit până când își întorcea privirile spre fereastră. Atunci amuțea și chipul ei devenea strălucitor (...) Din instinct toți întorceam privirile. Eram curioși ce ar fi putut să-i aducă zâmbetul pe chipul veșnic crispat. Dar nu vedeam nimic altceva decât cei trei copaci, iarba înaltă și gardul școlii. Stătea așa minute în șir apoi brusc chipul i se întuneca și colțul gurii i se lăsa în jos atras parcă de gravitația pă-mântului...”

Eșafodajul construcției epice ajunge, în cele din urmă, la răscrucea înstrăinării: „S-a trezit într-o zi închis într-o cameră de sticlă de unde îi vedea pe toți fără să fie văzut sau auzit” (...) locuind: „în trupul altcuiva”, trăind: „o altă viață, o viață cu care sufletul lui nu avea nimic de a face.”

Salvarea poate veni, sugerează autorul, din transcererea realității („Unii sunt atât de obosiți de realitate încât au nevoie să viseze pentru a rezista”). Totuși, între a trăi și a te lăsa trăit există o falie tensionată, declanșatoare de seisme sufletești inevitabile: „Adormise cu greu în seara aceea dar se scufundă repede în vise. Visă că era deja dimineață și ușa dulapului de haine se deschide larg. O cămașă și o pereche de pantaloni ies de acolo și se îmbracă cu el apoi îl duc până la ușă unde o pereche de pantofi se încălță cu el. Se simțea ciudat, manipulat, un fel de marionetă pentru haine. Nu mâna lui se întindea să deschidă ușa ci mână albă a cămășii. Nu piciorul lui pășea ci pantoful încălțat cu piciorul lui. Pantofii l-au dus până afară. Strada era plină de haine îmbrăcate cu oameni.” Așadar nici singurătatea turnului de fildeș nu te poate apăra de infernul care... sunt ceilalți (Sartre). Iar omul nu poate fi singur până la capăt: „- Două cafele, vă rog! din nou se auzi vorbind fără să se gândească. Parcă cuvintele lui au prins viață și se rostogolesc singure printre buze. De ce a spus două? Nu aștepta pe nimeni. Nu avea cine să ocupe locul și nici cine să bea cafeaua. Se simțea posedat de o forță mult mai puternică decât voința lui, o altă ființă țipa din interior, o ființă care se săturase să fie singură.”

Curgerea tumultuoasă a apei timpului se infiltrează prin fisurile singurătății; prietenii de la capătul lumii te apelează cu îngrijorarea neînțelegerii: „- Ai înnebunit? Ce cauți singur în pădure? De ce nu ai zis? Dădeam câteva telefoane și ne adunam toți, așa, ca în vremurile de demult.”

Iubirea nu salvează, nici ea, prea multe: „- Ajută-mă! (...)/ Cum să te ajut (...)/ - Întinde-mi o mână!// Eu nu am mâini!//

(Continuare în pag. 25)

(Urmare din pag. 24)

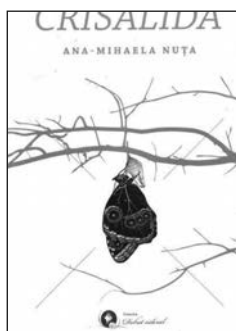
VITRINA CU CĂRȚI

(...) - Prinde-mă cu dinții, cu buzele, prinde-mă cu ceva și ajută-mă să mă ridic!/- Nu am nici dinți nici buze. (...) / - Și cum ai ajuns aici? / - M-ai visat, atât și nu am reușit să scap din visul tău.”; „Pielea lui proaspătă, oare până când? Până când degetele acelea vor fi obosit să alerge, până când buzele acelea vor fi obosit să sărute. Și tot universul se micșorase, era atât de mic încât marginile lui i se mulau pe piele.”

Să nu mai existe nici o posibilitate de salvare? Să fie disperarea singurul mod de supraviețuire? („Pur și simplu fusese slab, s-a temut și a simțit nevoia să muște asemeni unui animal sălbatic. A simțit gustul sângelui, amar și sărat. Pentru o clipă s-a simțit învingător, mai târziu însă și-a dat seama că de fapt sângele era al lui. Mușcase din el nu din alții.”)

Răspunsul nu este unul resemnat; dimpotrivă: „Dacă tălpile tale au atins nisipul, vor lua cu ele mai departe câteva grăuncioare de nisip. Dacă ai atins marea, câteva firimituri de sare vor pleca cu tine. Dacă ai pășit prin iarbă, tălpile tale vor purta mai departe mirosul crud de flori li verde, pământ crud și rouă”. Trebuie doar: „să ai grijă mereu, să nu ți se răstoarne pământul peste cer. E greu să-l mai așezi la loc.”

Mihai Lovin Cașoca

Efectul placebo

La numele, tot mai numeroase și consistente valoric, ale literaturii de peste Prut, cel al studentei **Ana-Mihaela Nuța** figurează ca o promisiune certă. În prefața plachetei sale de debut - **Crisalida**, Editura Clipa, 2013 - poeta, publicista și

editoarea **Eugenia Bulat** notează: „Dacă pe canavaua întregului volum licăresc obsesiv crisalide, se desprind jucăuș vrăbii care fac acrobații, păpuși, fluturi și diafane flori de cais, mesajul social direct (...) anunță clar viitoarele căutări poetice ale autoarei. Doleanța noastră ar fi ca Ana-Mihaela Nuța să nu se complacă în condiția de crisalidă și nici chiar în cea de fluture. Ea are toate datele necesare ca să săgeteze ferm, cu zbor de rândunică, cerul literaturii române. În fapt, asistăm la o irumpere din crisalidă.”

Datele despre care vorbește prefațatoarea sunt cele ale autenticului, ale pipăirii lumini cu sufletul, dublate de o sensibilitate ci zelată, dincolo de lectură, de vibrația, atât de rară, a rostirii sinelui: „lasă vrăbiile să facă acrobații/ pe sârma de rufe/ și mutăți ochii mai aproape de mine./ când va termina de lătrat maidanezul/ de la colț, toată dragostea/ noastră se va strecura în iarbă,/ mai aproape de greieri și fluturi” (**pentru ca ei să înțeleagă de ce zâmbesc**).

Ieșirea din crisalidă nu este însă o simplă și fericită legănare deasupra lumii; zborul are gust de cireșe amare și cioburi de vitralii ce rănesc lumina, reflectată din ferestrele lumii: „într-un talisman cioplit cu dalta/ vom găsi cirul/ pe care l-au închis/ fără să ne întrebe/ dacă mai/ vrem/ să/ rădem” (**talisman cioplit cu dalta**).

Notații fulgurante - de un postmodernism „cuminte” - conturează spații paradoxale, trăiri inverse ale fericirii ca profunzime: „ne simțim bine/ când doare” (**negarea legăturii dintre fluturi**); „iar Nastasia nu a primit/ flori niciodată/ pentru că părul ei miroase a vanilie” (**pentru că alchimiștii caută nemurirea**); „ne plăcea să credem/ că salvăm orașul de beznă/ de gunoarie și frici/ (...) nu făceam altceva decât să ne curățăm sufletul de/ zgomot și amnezii spontane/ coleționând tăcerile ca pe niște scoici de mare” (**Mihaela**); „îmi pare rău/ că

n-apucăm să vedem cum/ ațipesc îngerii pe stâlpii de telegraf/ sunt sigură ei au un început/ continuă să doară/ noapte bună” (**să mai încercăm o dată**) etc.

Poeta are o intuiție specială a metaforei, pe care o montează în filigranul cuvintelor aparent banale, a stărilor comune, descifrate doar de ochiul cititorului atent: „am promis că nu mai scriu/ despre fluturi/ uite/ nu mai scriu despre ei/ e doar un colaj/ de c.u.v.i.n.t.e/ de fluturi/ e doar un colaj/ iartă-mă/ efectul placebo” (**colaj**). Este un spectacol de pantomimă, care animă mușenia lucrurilor: „atât de mult îmi plac suferințele de pe marginea cerului/ ancora se înecă în clepsidră nu mai e timp/ podeaua rămâne desculță sub picioarele mele” (**eclipse**).

Ceea ce este însă cu totul remarcabil - așa cum remarca și Eugenia Bulat - în această poezie, ține de reliefaarea lucidă și matură a realităților începutului de secol în care trăim: „am crescut în timp ce paginile istoriei își ieșeau din minți” (**despre dimensiunile Basarabiei**); sau: „continuăm să născocim adevăruri/ ca să nu vadă nimeni/ cât de speriați suntem/ când iepurii ne fug pe șira spinării/ mișcând o bandă rulantă” (**despre iepuri și alte jurăminte**).

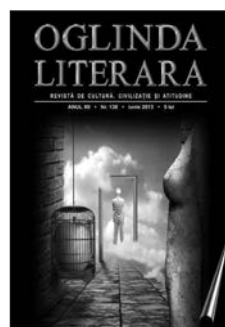
Poemul final al cărții - **placebo** - este un veritabil credo al Anei - Mihaela Nuța: acela că zădărniciia vieții poate fi învinsă de disperarea de a trăi, de a arde pe rugul înalt al ideilor: „e miezul nopții/ noi trebuie să țipăm/ suntem fericiți suntem fericiți suntem fericiți/suntem...”

Ana Mihaela Nuța POEME Crisalida Un sistem de oglinzi înfășoară legătura dintre noi ca o cale ferată se întinde amintindu-ne încotro ne-ndreptăm încurcându-ne pînă la un nod neîmplinit din care se prelungesc câteva cuvinte se izbesc de oglinzi și se întorc în noi aproape de coardele vocale suprimîndu-se pînă la o aglomerare de bătaie ritmice privește devenim fluturi	Punct încearcă să modelezi o distanță una mai mare decît cea dintre noi măsoară fiecare centimetru ca să nu dai greș încearcă să-ți imaginezi că în spatele tău e un alt tu și du o linie dreaptă spre el urcînd pe umărul drept întinde mîna spre ochii lui și continuă linia inventează un orizont suspendat între două clipiri și-încearcă să te ascunzi în el dispari în el volatilizat absorbit simte cum se modelează din acel orizont o distanță cum își întinde capătul pînă la un punct pe care nu-l mai distingi din mulțimea de puncte ce respiră e prea departe dar ce mai contează doar e un simplu punct ai reușit.	respirînd copilării să ne ținem de mîna atîta timp cît se mai zbat fluturii înainte să zboare să epuizăm cuvintele într-un conjunctiv utilizat de prea multe ori precum felinarele o fac storcîndu-și toată energia pentru a rămîne în umbră cînd răsare soarele licuricii au vînat destule nopți pentru a se rufugia în basme nouă ne rămîn zilele și cîteva rostogolirile de vise izbîte de clepsidră pentru a ne găsi identitatea e timpul să fim copii ține-mă de mîna cum ține lumina tavanul sus iar eu voi încerca să-mi arunc toate cămășile de noapte într-o strîngere de mîna respiră pînă la coaste se întinde stadiul larvar al disperării pînă aproape de miez	se strecoară cel mai dureros jurămint dîcolo e doar o clipă respiră n-am cum marea va fi cerul cerul va fi poezia poezia va fi fluturile fluturile vei fi tu și ziua se va strînge ca un corset expirînd libertatea să nu //mă întrebi cine voi fi eu// pentru că n-am cum sa-ți aduc aminte că ai uitat marea în părul meu n-am cum Colaj am promis că nu mai scriu despre fluturi uite nu mai scriu despre ei e doar un colaj de c.u.v.i.n.t.e – dar ce sunt cuvintele? – cuvintele sunt fluturii e un colaj de fluturi e doar un colaj iartă-mă

OGLINDA LITERARĂ
- Anul XII, nr. 138, iunie 2013

♦ La 124 de ani de la apusul Luceafărului, Poetul Nepereche este evocat printr-un articol al regretatului **George Pruteanu** ((**Eminescu, limba română și detractorii**)) din care spicuim: „Ca și Baudelaire în poezia franceză și, aș putea spune, a lumii, Eminescu a reprezentat o revoluție în lirica română. Tot așa de bine însă, dacă-mi permiteți să glumesc serios, putem aprecia fapta lui drept o lovitură de stat. Cu o vigoare napoleoniană, el a dat la oparte obiceiurile mărunte ale versificării dulcele de pînă la el și și-a instalat majestuos modul enorm de a vedea și a simți. Pot prelungi această comparație glumeț-serioasă cu politica, amintind că, văzîndu-se înălțurat inexorabil de la puterea în regatul poeziei, Alecsandri a avut eleganța de a nu se socoti uzurpat și de a recunoaște înlocuitorului său supremația: **E unul care cîntă mai bine decît mine...**? Napoleonid a fost Eminescu și-n privința limbii, pe care întîi a cercetat-o cu demănuntul pînă-n străfundurile ei, pe orizontală ca și pe verticală, dar apoi a supus-o vrerii sale demiurgice. Tot ca despre Napoleon, supusa limba română putea murmura: Am un stăpîn: știe tot, poate tot, vrea tot! Cu numai 5000 de cuvinte (numărătorea e a Luizei Seche), Eminescu, ca într-un joc de oglinzi paralele, a dat impresia nemărginitului.”

♦ În esul intitulat **Opera și personalitatea lui M. Eminescu reflectate în presă**, **Constantin Dobrescu** evocă o comemorare deosebită a poetului, cea din anul 1939: „Cu ocazia comemorării a 50 de ani de la moartea lui M. Eminescu s-a pus piatra fundamentală a școlii primare în satul Ipotești în prezența lui Mihai mare voevod de Alba Iulia. Cu această ocazie Mihail Vasiliu președintele învățătorilor din Botoșani a trimis o telegramă lui Armand Călinescu președintele Consiliului de Miniștri în care se spune: «În satul Ipotești, județul Botoșani în ziua de 18 iunie 1939 s-a pus piatra de temelie școlii primare menită a duce peste veacuri între săteni amintirea genialului poet Mihail Eminescu, ce și-a făcut copilăria și tinerețea pe aceste meleaguri.»”

♦ Treistețea diamantină a poetului **Ioanid Romanescu** este relevantă în montura unui poem superb: „Atîția ani - scriind - nu privisem/ niciodată mîna care scrie/ tîrziu, cînd în sfîrșit întîmplător/ am observat cum tremură,/ semăna atît de mult cu mîna/ pe care o sărutam, a Mamei,/ încît am stîns luminile/ și-am adormit în patul meu de lacrimi/ ca-ntr-un mormînt rămas descoperit” (Transă)

♦ Prozatorului **Gheorghe Andrei Neagu** (redactorul-șef al revistei Oglinda literară)

i-a străfulgerat penița a poezie: „*Stau iar ascuns/ între pleoape/ și mă las prins/ strâns/ să nu cumva/ să mă trezesc/ luat de lacrimi/ Iar cînd o rază de lumină/ își fulgeră privirea/ cad răpus.../ Sunt singura lumină/ jertfă/ pe singurul apus.*” (**Jertfa luminii**). Ce frumos se aude uneori sufletul împătimitilor în ale scriusului!

ACTUALITATEA LITERARĂ
Nr. 31, anul IV, aprilie - mai 2013

♦ „Toate informațiile pe care ni le oferă mas-media în prezent, senzaționale sau nu, sunt din exteriorul ființei umane, nu despre senzaționalul din interiorul ei. Și aici este cheia, răspunsul dilemei «A fi sau a avea?»». E adevărat că un om informat este un om puternic, dar tot pe atît de adevărat este că omul puternic este omul înțelept. Și cum am fi înțelepți fără un răspuns corect la întrebarea «A fi sau a avea?»” - scrie **Nicolae Silade** în editorial.

♦ Citîndu-l pe **Adrian Alui Gheorghe** (...noi am folosit din plin libertatea de a ne bate joc de propria libertate), doamna **Magda Ursache**, în esul **A treia forță: România Cultă**, deschide ferestrele dezamăgiri către citadela culturală românească, tot mai estompată de griuri cețoase: „Într-o cultură care se respectă, bibliotecă, muzeul, librăria trebuie să fie spații ocrotite. La noi se închid biblioteci, dispar muzee și librării. Au apărut însă teighele stradale cu «cărți care nu sunt cărți» (ca să-l citez iarăși pe Baricco) și standurile de mall, gemînd de literatură ieftină. Ne-a bucurat cantitatea, în raport invers proporțional cu creșterea calității. (...) Cine va câștiga competiția? Cultura înaltă sau subcultura? (...) N-am să forțez răspunsul. Doar atît: singura corecție poabilă a fenomenului numit de-culturalizare, galopant ca febra, ca tuberculoza, este educarea cititorului. Numai cel pe care R.V.Giorgioni îl apelează «maestre cititor» se poate opune barbarilor; poate apăra cultura vie (v. apelul «Contemporanilor» mei) Și, atenție! Dacă cititor nu e, nimic nu e!”

♦ Emoționant și profund poemul **Convorbiri cu un fluture de hîrtie**, semnat de poeta poloneză **Źsula Gierszon** (traducere **Alexandru D. Șerban**): „Ce să-ți spun despre libertate? Sunt o/ pasăre fără aripi: ele-mi cresc în somn dar/ zorii cu lovitură lor le taie. Nu măntreba// despre libertate Mă aflu dincolo de zidul/ zilei cenușii Printre năravurile Lui și logica/ lor În cușca unui trup slăbuț în labirintul/ adevărurilor strâmbe// Dar să-ți zic eu despre libertate. Ea este/ dor neîmplinit Îți voi arăta cum este/ libertatea Deschid palmele și zboară!”

SPAȚII CULTURALE
- Anul VI, nr. 28, iunie 2013

Editorialul **Valeriei Manta Tăicuțu** (**Țara lui Cănuță**) prinde în insectarul ironiei doi fluturi cu aripi strălucitoare, care nu sunt, totuși, îngeri. Chiar dacă finalul nu se mai potrivește și e posibil să nu se mai potivească deloc (timpul miortic o ia uneori razna, pe scurtătură, debarcînd ceea ce părea etern în porturi

derizorii) este supercalifragilisticexpialidocious faptul că, iată, onorurile și onoarea încep să fie văzute ca două lucruri diferite.

„Domnul Manolescu refuză, cât poate de politicoasă și cu diplomația-i caracteristică, oferta altui domn - Andrei Marga - de a sprijini apariția celei mai importante (oficial vorbind) reviste de literatură din țara noastră. Firește că **România literară**, finanțată de Consiliul Județean Alba și apărînd cu sprijinul Ministerului Culturii, nu are nevoie de niște bănuți în plus, scăpați printre degetele ICR-ului. Dintre toate revistele care apar în țara noastră, **România literară** este, probabil, singura care se descurcă foarte bine, sugînd ea, ca mielul blînd, de la nenumărate oi. Sunt reviste care au renunțat la formatul clasic, pe hîrtie, sunt reviste care se tipăresc din cînd în cînd și în tiraje confidențiale, sunt reviste care trăiesc din mila partidelor sau care-și aruncă din an în Paște câte un număr pe piața literară, și aceasta în funcție de interesele aleșilor locali, sunt reviste care mor și reviste care sunt omorâte, și domnul Marga moare de grija **României literare**! Ne-am putea gîndi că dl. Marga s-a lăsat influențat de lecturile biblice, unde se spune că «celui ce are i se va da; dar de la cel ce nu are și ce are i se va lua» (Marcu, 4, 25). **România literară** are grijă de viitorul artistic al țării, în paginile ei se regăsesc cele mai importante voci artistice ale patriei, este o revistă curată și harnică, asemenea slugii credincioase care sporesc talanții primiți... și panegiricul ar putea continua, dar nu cred că-l putem pune totuși în cărca domnului Marga. Nu cred că Domnia Sa, cînd s-a oferit să ajute **România literară** (chiar cu riscul de a-și transforma propria revistă, **Lettre internationale**, într-o «victimă a unei birocrății interne și a unei concepții editoriale a conducerii institutului» pe care nimeni, nici noi, nici dl. Manolescu și probabil nici dl. Marga nu le înțelege) s-a gîndit că face o faptă creștinească. (...) Cred totuși că nu despre atitudine creștinească e vorba aici. Dl. Marga a vrut să facă pace cu dl. Manolescu și n-a reușit. N-a reușit, fiindcă nu i-a spus nimeni: e an electoral, domnu' Marga! Țara literară își realege președintele și dumneavoastră vreți să-l mituiți?! Așa, pe față? Încercați la anul pe vremea aceasta, dacă rămâneți amândoi - și rămâneți! - în funcția pe care o aveți acum!”

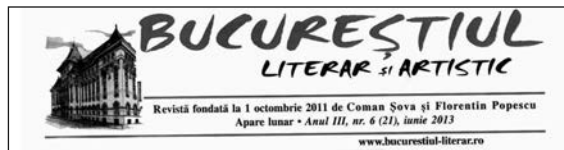
♦ Plecarea dintre noi a istoricului Ghe. Buzatu (decedat la 20 mai 2013) îi prilejuiește profesorului ieșean **Petru Ursache** ocazia de a sublinia meritele și truda celui dispărut, „un veritabil teoretician al documentului, al surselor concrete, insistînd asupra descoperirii, sistematizării, conservării izvoarelor, decisive în construirea discursului științific”.

♦ Din grupajul de poezie semnat de **Victoria Milescu** desprindem această perlă, cu sideful sclipind în lumina valurilor tremurătoare ale vieții: „Ziua în care țeava de apă caldă/ va plesni/ fereastra va cădea/ din balamalele ruginite de lacrimi/ în timp ce un om grăbindu-se spre serviciu/ se va ciocni cu un asteroid/ ziua în care liftul se va opri între etaje/ cu cineva strigînd ajutor/ și nimeni nu-l va auzi/ ziua în care piciorul va înțepeni/ la fel, mîna cu pixul/ scriind mai departe singur/ iar salvarea va veni din partea morții/ ziua în care soarele nu va mai răsări/ fiindcă totul va fi lumină...” (Ziua luminii)

♦ Excelentă și proza semnată de **Nina Elena Ploeanu** (**Chioampa**).

(Continuare în pag. 27)

BUCUREȘTIUL LITERAR ȘI ARTISTIC - Anul III, nr. 6 (21) / iunie, 2013

♦ **Florentin Popescu**, în **Fața nevăzută a scriitorului** așează drept bornă de înțeles în posteritatea lui Fănuș Neagu „*Jurnalul cu fața ascunsă*” (cel de al doilea volum apărut în 2012, la Editura Muzeului Național al Literaturii Române): „...aproape din fiecare pagină a cărții respiră suflul vieții unui om al literelor pe deplin răspunzător de scrisul său, al unui literat care, contrar părerii unora, cum că ar fi avut un bagaj de lecturi modest, citea mult și era la curent cu mișcarea literară europeană de ieri și de azi”.

Până la urmă ceea ce este esențial, ceea ce rămâne din eternitatea clipei, este acest strigăt al îngerului pe care Florentin Popescu îl citează: „Suntem, între marile imperii lingvistice, o mică republică luxoasă. Împrumutăm, uneori definitiv, minți luminate acestor stăpâni atotputernici în vreme ce continuă să ne respingă în mod stăruitor. Tragic e că unii dintre cei plecați de aici și stabiliți printre stăpâni își renegă originea. Între hotarele noastre mereu ciopârțite se poartă tot timpul o luptă acerbă între grupuri ce pilotează diabolic pe interese străine ridicării neamului... Când oare ne vom umple de aroganța că trăim sub vraja celei mai poetice limbi?” (20 august 2005). Gândul e re-luat la 10 octombrie dintr-un alt unghi, nu mai puțin interesant: „E atâta mizerie și silnicie în țara asta încât uneori mă simt îndemnat să-mi iau familia și să plec unde-o vedea cu ochii. Dar nu pot, niciodată, să plec, să mă mut din limba română într-o altă limbă a lumii. Aș murii imediat, blestemându-mă că m-am născut. Pot pleca oriunde, dar nu din limba română.”

♦ În **Retrospective literare (Debutanții Generației '60, recitiți după 50 de ani)** gândul cronicarului a îngenuncheat în catedrala poemului Ilenei Mălăncioiu, **Puii din scorburi**: „Caut cuiburi cu băieții prin scorburi/ Îngropându-mi mîna pînă la umăr în putregaiul gălbui./ Înpăimîntată cînd o pasăre întîrziată/ Se zbate între mine și-ntre pui./ Îi simt ciocul și ghearele umblîndu-mi prin carne./ O prind de-o aripă și-ncerc s-o scot/ Și-mi scapă și mă lasă cu penele în mînă/ Cînd am ieșit din scorbura pînă la cot./ Îmi opresc sângele cu frunză de salcie și cu pămînt./ Iau puii orbi în mîna și-i sîrut/ Și-aș vrea să-i pun la loc dar nu mai pot./ Că parcă scorbura-ntre timp a mai crescut./ Mi-i pun în sân o vreme și ocolesc grădina/

Fără să știu de ce cu capu-n jos/ Și când aș vrea din nou să-i pun la loc/ Nu știu din care salcie i-am scos./ Nu pot să-i las în alta la-ntîmplare./ Mă tem de șerpi la fel ca mai demult/ Și umblu peste tot cu ei în sân/ Și-au mai crescut și cîntă și-i ascult.”

Nou apăruta revistă literară (redactorșef: **Geo Galetaru**, redactorșef adjunct: **Alexandru Moraru**, secretar general de redacție: **Victor Enache**) pornește la drum cu certitudinea că arta va supraviețui dincolo de orice provocare sau seism. Dacă n-am proceda așa, nu ne-am onora menirea.

♦ Sub genericul „**Popasuri lirice**” sunt prezentați poeții **Gabriela Crețan**, **Andrei Zanca**, **Octavian Doclin**, **Mioara Băluță**, **Mihaela Aionesei** și **Luminița Cazan**. Iată câteva cioburi de lumină din aceste pagini: „să privești înainte/ ca și cum ai privi înăuntru/ e simplu/ să te descompui în culori/ să te desprinzi pasăre/ din lemnul crucii să te faci/ pâine și să te împarți/ păsărilor sărace” (**Mioara Băluță - despre ea**); „aș tăcea îndelung într-un anotimp anonim/ surzând mi-aș strecura luna prin plete/ într-un gest de femeie” (**Mihaela Aionesei - atât de simplu**); „Copiilor ce-și sculptau numele pe ziduri de argint/ le-au crescut umbrele/ am uitat cum se fură cireșele/ într-o altă zi nu vom mai ști nici cine suntem” (**Luminița Cazan - o altă vară**).

♦ Pagina dedicată literaturii universale este „ilustrată” de poetul sârb **Dragan Dragojlović**, din poeziile căruia propunem cititorilor noștri poemul intitulat **Slobozește mila ta**: „Golul de la sfîrșitul veacului. / Singurătatea învinge spațiul/ Geme în noi/ Și în depărtare./ Amărăciunea se-ntinde/ Deasupra Pământului. / Aici nu mai este/ Căminul nostru. / Doamne,/ Slobozește mila Ta/ Asupra acestor mâini obosite.”

♦ **Victor Enache**, în **Rememorări afective** (Ultima caravană) devoalează intersecția dintre timpul mitic și cel uman, prin care va fi băntuit destinul unui popor izgonit din Paradis: „De unde vine acest blestem și ce păcate au săvârșit aromânii nu-și poate explica nimeni. Moscopolea distrusă de Ali Pașa, locuitorii răspândiți în cele patru zări, Valea Oilor pustie, tot și toate par a fi împotriva. O ultimă privire aruncată împrejur și vor porni la drum. Cu mâinile căuș beau din apa pârău-

lui venit de undeva de sus, din nori, apă limpede și rece ca sufletul lor pierdut parcă aici, în înalturi. Conducătorul caravanei ridică mîna anunțând plecarea. Pe râu în sus se aud însă strigăte de ajutor. În aromână! Pe apă în jos, cu frunzele atîrnând jalnic, coboară, cu un măr început în mînă, Adam urmat de Eva și de turma de mioare. Pe lângă apă se târăște un șarpe. Cărligul păstorului șuieră prin aer retezându-l în două. Părțile rămase se zbat neliniștite până la asfințit. Pieirea vine însă prea târziu... Pârăul e secet și caravana departe.”

CELE MAI FRUMOASE POEZII

Ștefan Augustin DOINAȘ

Astăzi ne despărțim

Astăzi nu mai cîntăm, nu mai zâmbim. Stînd la început de anotimp fermecat, astăzi ne despărțim cum s-au despărțit apele de uscat.

Totul e atît de firesc în tăcerea noastră. Fiecare ne spunem: - Așa trebuie să fie... Alături, umbra albastră pentru adevăruri gândite stă mărturie.

Nu peste mult tu vei fi azurul din mări, eu voi fi pămîntul cu toate păcatele. Păsări mari te vor căuta prin zări ducînd în gușă mireasmă, bucatele.

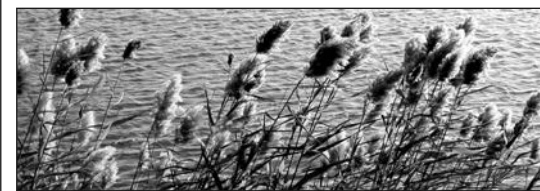
Oamenii vor crede că suntem dușmani. Între noi, lumea va sta nemișcată ca o pădure de sute de ani plină de fiare cu blană vărgată.

Nimeni nu va ști că suntem tot atît de aproape

și că, seara, sufletul meu, ca țărnul care se modelează din ape, ia forma uitată a trupului tău ...

Astăzi nu ne sîrutăm, nu ne dorim. Stînd la început de anotimp fermecat, astăzi ne despărțim cum s-au despărțit apele de uscat.

Nu peste mult tu vei fi cerul răsfrînt, eu voi fi soarele negru, pămîntul. Nu peste mult are să bată vînt. Nu peste mult are să bată vîntul ... Ea-mi ține duhul proaspăt și inima virgină... Și, umbră, în tot locul de tine-alături sunt, Căci umbra e ecoul luminii pe pămînt.

REDACȚIA Revista Fereastră

Publicație editată de:
**Asociația Culturală
AGATHA GRIGORESCU BACOVIA
- MIZIL -**

Cod fiscal: **230324460**; Cod IBAN:
RO60RZBR0000060010080523,
deschis la **RAIFFEISEN BANK**
- Filiala Mizil -

DIRECTOR:

Emil PROȘCAN
REDACTOR ȘEF:
Lucian MĂNĂILESCU
CRITICĂ LITERARĂ:
Emil NICULESCU
CORESPONDENȚI:
Mihai Lovin Cașoca
PROZĂ: **Florin Ursuleanu**

ADRESA REDACȚIEI:
Str. Agatha Grigorescu Bacovia, nr. 13A; TELEFOANE: 0244251144; 0722653808 - director; 0769210763 - redactor șef.
E-mail: Imanailescu@yahoo.ro

La acest număr au colaborat:

♦ **Emil Proșcan** (pag. 1), ♦ **Vavila Popovici** (pag. 2), **Ivan Pilchin** (pag. 5), **Al. Jercan** (pag. 6), **Melania Cuc** (pag. 7), **Florin Giurcă** (pag. 8), **Tatiana Nicolescu** (pag. 10), **Florin Ursuleanu** (pag. 11, 17, 24), **Lucian Mănăilescu** (pag. 11, 23), **Raluca Șandor Gorcea** (pag. 12), **Emil Niculescu** (pag. 13 - 14), **Al. Stănculescu Bârda** (pag. 15), **Dumitru Istrate Rușteanu** (pag. 16), **Constantin Fieraru** (pag. 16), **Ion Iancu Vale** (pag. 17), **Florentina Lortedana Dalian** (pag. 19 - 21), **Augustina Șiman** (pag. 22), **Adela Naghiu** (pag. 22), **Mihai Lovin Cașoca** (pag. 25), **Ana Mihaela Nuță** (pag. 25), **Mihai Lovin Cașoca** (pag. 25)

Fotografie, prelucrare imagine și tehnoredactare: **Lucian Mănăilescu**

ISSN 1844 - 2749

Cristina BÂNDIU

Îngerul cu o singură aripă

ANTOLOGIE FEREASTRA

Prima dată i se păru că are vedenii. Își ridică ochelarii și-și frecă ochii îndelung... Era obosit! Prea obosit. De vreo șapte zile lucra încordat, fără să-și permită mai mult de trei-patru ore de odihnă pe noapte, fără să facă pauză de o țigară, fără să se oprească pentru a mânca...

Dada Ioana nu-i spunea niciodată nimic. Strângea de pe masă mâncarea rece și clătina ușor din cap. Îi simțea privirea caldă, mustătoare, plină de milă rătăcindu-i pe ceafă, pe șira spinării în jos și din nou pe ceafă. Compătimirea ei îl îndârjea parcă și rămânea mai departe în fața biroului. Ura acel sentiment de compasiune pe care-l citea în ochii și în atitudinea oamenilor. Îl ura pentru că-l făcea să se simtă mai singur, mai trist, mai... străin de toți și de toate. Îl ura pentru că știa că ei, ceilalți, nu au cum să înțeleagă, nu au cum să simtă durerea lui...

Ura e un sentiment distructiv, dragul meu! Omul în a cărui viață și-a făcut cuib ura, nu mai e om. E un soi de mort viu... E atâta lumină în viața asta... atâta frumusețe... atâta iubire... Iar oamenii nu au timp s-o vadă... Sunt prea grăbiți, prea ocupați, prea triști... Să nu mă urăști pentru că plec, dragul meu... Să nu mă urăști... eu iubesc viața atât de mult... și soarele... și îngerii care zboară noaptea prin grădina noastră la ceas de taină... I-ai văzut vreodată? Nu sunt albi! Nu neapărat albi... Uneori sunt verzi, iar atunci râd și se joacă de-a v-ați ascunselea printre frunzele cașilor din grădină... Alteori pot deveni albaștri... și se iau la întrecere cu ciocârlile în zori. Se ridică sus... sus... până nu-i mai vezi. Crezi că se duc să vorbească cu Dumnezeu? Eu nu cred... Știi, am auzit că Dumnezeu nu e acasă zilele astea! A plecat! Poate a plecat doar în vacanță... deși Ionică mi-a spus - iar ochii lui mari și albaștri m-au asigurat că nu minte - că Dumnezeu a plecat într-o tabără de creație, undeva unde

învață să construiască din lut alți oameni. Aștia vechi s-au defectat... Așa crede Ionică... Sau poate erau defecți din construcție.

Nu știu ce să cred... Ionică n-a împlinit încă trei ani... Ce știe el? Poate că Dumnezeu s-a retras doar să mediteze... o fi obosit și el să tot asculte rugămințile altora. Pe el nu are cine să-l asculte... asta e trist... Ți-am spus cum arată un înger trist? Seamănă cu tine când te trezești îmbufnat și bântui prin casă în așteptarea cafelei care, ciudat, nu vrea să fiarbă. Doar că e cenușiu... îngerul... e cenușiu când e trist! Și nu mai poate zbura... își târâie aripile după el... aripi mari, murdare, cenușii din care penele se desfac una câte una...

Mi-e sete, Tudore! Dă-mi o gură de apă! Nu de la robinet! E caldă! Vreau o gură de apă rece de la fântâna din curte, doar o gură... Apa din fântână are miros de vânt de primăvară și aromă de fructe târzii... Vreau... Mi-e sete de vânt și de aer!...

Ți-am spus? În grădina noastră se ascunde un înger cu o singură aripă... Un înger frumos... Are ochii asemenea apusului de toamnă (Mai ții minte ce apusuri magnifice au trecut prin viața noastră?) iar penele din aripă sunt de culoarea mării... Într-o zi marea e albastră, liniștită, alteori de un verde-negru furios...

Nu mă crezi, nu-i așa? Spui că toți îngerii sunt albi, că îngerii nu pot fi furioși..., că nu se pot juca de-a v-ați ascunselea... De unde știi? Câți îngeri ai văzut tu? Și îngerul acesta cu o singură aripă mi-a spus într-o zi o poveste. O poveste despre îngeri fără o aripă. Se spune că, uneori, câte un înger începe să aibă îndoieli, începe să pună întrebări pe care nu are voie să le pună, începe să privească în jur altfel decât a fost învățat să vadă... Atunci... penele dintr-o aripă - numai din una, din cea stângă - încep să cadă, una câte una. Aripa devine din

ce în ce mai mică, până dispare... Apoi, încet... încet... uită... Uită cine sunt, uită de unde vin, uită să zboare... Mai țin minte doar o poveste... Povestea îngerilor cu o singură aripă... pe care o spun tuturor celor care vor să-i asculte...

L-am întrebat cum îl cheamă... A ezitat o clipă, apoi a început să depene, din nou, aceeași poveste cu îngeri fără o aripă... Într-o zi l-am găsit așezat pe cumpăna de la fântână... M-a rugat să-i dau o gură de apă... L-am întrebat dacă îi e sete... Nu știa... Sau nu-și mai aducea aminte cum e setea... Am aplecat cumpăna fântânii... Cerul s-a răsucit în interior... O clipă, cât o zvâcnire, aripa i s-a ridicat în sus și s-a luminat... apoi a căzut în praf, în cenușul din jurul fântânii...

Știi, Tudore, tu ai fost fântâna mea... fântâna mea cu cumpănă... și izvorul meu cu miros de vânt... Ce mă doare?!... mă doare dorul de albastru... în aripa mea dreaptă zborul suferă de amnezie... Să nu plângi, Tudore... Și să nu mă urăști...

Ochii oboșiți mai apucară să zărească printre pomi vârful unei aripi uriașe de un verde-negru... Imposibil!... El era om de știință! Și era ateu convins. În capul lui lucrurile și fenomenele erau așezate ordonat, în sertărașe... nu era loc de îngeri sau alte fantasmagorii... Ieși în prag. Printre copacii din spatele casei, luneca o lumină... o luă într-acolo... Nu văzu nimic. Se întinse pe iarbă. Era liniște... Ura lui începea să se îndepărteze...

În grădina noastră se ascunde un înger cu o singură aripă... De ce nu-l vezi?

Vocea îl trezi brusc. Printre caiși, spre apus, se îndepărta o siluetă care târa după ea, prin praf o aripă uriașă... Silueta se întoarse o clipă și privi spre fântână... Avea ochii Anei, ochi de culoarea apusului...

Concursul național de literatură „Agatha Grigorescu Bacovia” - Ediția a VII-a, 2013

Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” și Primăria Orașului Mizil organizează ediția a VII-a a Concursului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”

Regulament

◆ Pot participa toți creatorii de literatură, indiferent de vârstă sau afilierea la U.S.R. sau alte asociații ale scriitorilor. Concuranții vor trimite, până la data de 15 septembrie 2013 (data poștei):

◆ Pentru SECȚIUNEA POEZIE - maximum 15 poezii, încadrate în format „A4” (cel mult 8 pagini culese cu Times New Roman, corp 14, obligatoriu cu diacritice), pe suport electronic (e-mail sau CD).

◆ Pentru SECȚIUNEA PROZĂ - maximum 12 pagini format „A4”, culese cu Times New Roman, corp 14.

Pentru ambele secțiuni textele se semnează cu numele real (dacă autorul dorește să fie publicat sub pseudonim va specifica acest lucru).

◆ Se anexează un CV, care va cuprinde și adresele de corespondență (poștală, e-mail, nr. de telefon) și o fotografie în JPEG sau TIF.

◆ CD-urile expediate prin poștă se trimit pe una din adresele: Asociația Culturală Agatha Grigorescu Bacovia, str. Agatha Bacovia, nr. 13A, Mizil, județul Prahova, sau Lucian Mănăilescu, str. Unirii, bloc 35 C, ap. 14, Buzău, c. p. 120237.

◆ Textele prin e-mail vor fi expediate la adresa: lmanailescu@yahoo.ro Vom confirma primirea textelor imediat ce acestea ne-au parvenit. (Lipsa confirmării este echivalentă cu neprimirea textelor)

◆ Juriul, format din 5 membri U.S.R. va acorda Marele Premiu și câte trei premii pentru fiecare secțiune. De asemenea vor fi acordate premii speciale și mențiuni ale unor reviste literare sau instituții de cultură. Câștigătorii vor fi anunțați din timp pentru a participa la festivitatea de premiere din luna octombrie, urmând să confirme prezența. În cazul neapărării la festivitate premiul se redistribuie.